

T.C.
KASTAMONU ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TURİZM İŞLETMECİLİĞİ ANA BİLİM DALI

YÜKSEK LİSANS TEZİ

KASTAMONU CİDE İLÇESİNİN TURİZM POTANSİYELİNİN İNCELENMESİ

SERHAT ÇALIMLI

Danışman : Doç. Dr. Aydoğan AYDOĞDU

Jüri Üyesi : Dr. Öğr. Üyesi Emrah YAŞARSOY

Jüri Üyesi : Dr. Öğr. Üyesi Mikail KARA

KASTAMONU

TAAHHÜTNAME

Bu tezin tasarımı, hazırlanması, yürütülmesi, araştırmalarının yapılması ve bulgularının analizlerinde bütün bilgilerin etik davranış ve akademik kurallar çerçevesinde elde edilerek sunulduğunu; ayrıca tez yazım kurallarına uygun olarak hazırlanan bu çalışmada bana ait olmayan her türlü ifade ve bilginin kaynağına eksiksiz atıf yapıldığını, bilimsel etiğe uygun olarak kaynak gösterildiğini bildirir ve taahhüt ederim.

Serhat ÇALIMLI

ÖZET

YÜKSEK LİSANS TEZİ

KASTAMONU CİDE İLÇESİNİN TURİZM POTANSİYELİNİN İNCELENMESİ

SERHAT ÇALIMLI

KASTAMONU ÜNİVERSİTESİ SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TURİZM İŞLETMECİLİĞİ ANABİLİM DALI
DANIŞMAN: DOÇ. DR. AYDOĞAN AYDOĞDU

Turizm, ekonomiye olan katkısı ile son yıllarda gelişmiş ve gelişmekte olan ülkelerin gelirlerinin arttırılmasında önemli bir sektör olarak ilgi çekmektedir. Bu nedenle daha fazla ziyaretçi çekebilmek ve sürdürülebilirliğin sağlanması için kaynakları koruyan bir yaklaşımı esas alan turistik ziyaretlerin, daha geniş bir dönemi kapsayacak şekilde planlanması ve çeşitlendirilmesi turizm gelirlerini etkileyebilmektedir. Bu bağlamda, bu çalışmada Kastamonu Cide İlçesinin mevcut turizm potansiyelinin ortaya konulması ve turizmin gelişimi için çözüm önerileri sunmak amaçlanmıştır. Bu çalışmada turizm kaynaklarının detaylı ve derinlemesine bir şekilde ele alınabilmesi için yorumlayıcı felsefenin bir ürünü olan nitel araştırma yöntemi kullanılmıştır. Bu çalışma Cide İlçesinin potansiyel yönlerinin ortaya konulmasına yönelik olduğu için bu kapsamda uzman görüşlerini ve deneyimlerini almak önemli bir husus olmuştur. Araştırma kapsamında ilçenin potansiyelinin belirlenmesi adına yarı yapılandırılmış görüşme formu aracılığıyla veriler yüz yüze toplanmıştır. Görüşmeler neticesinde toplanan veriler nitel betimsel analizine tabi tutulmuştur. Çalışmadan elde edilen veriler neticesinde turizmin planlaması, turizm hizmet altyapısının geliştirilmesi, turizm pazarlamasına yönelik pazarlama altyapısı ile teknik yardım ve eğitim ihtiyaçlarına ilişkin tespitlere yer verilmiştir. Yapılan saha araştırmaları ve alınan cevaplar üzerinden Cide ilçesinin turizm çekiciliklerinin yeterli olduğu ancak altyapı imkânlarının yetersiz olduğu ve ilçenin turistik ürün olarak pazarlanamadığı ortaya konmuştur. Son olarak, araştırmada tanıtım ve reklam eksikliklerinin sebepleri ve mevcut kaynaklar belirlenmeye çalışılmıştır.

ANAHTAR KELİMELER: Turizm, Turizm Potansiyeli, Kastamonu, Cide

Temmuz 2024, 115 sayfa

ABSTRACT

M.SC. THESIS

INVESTIGATION OF THE TOURISM POTENTIAL OF KASTAMONU CIDE DISTRICT

SERHAT ÇALIMLI

**KASTAMONU UNIVERSITY INSTITUTE OF SOCIAL SCIENCES
DEPARTMENT OF TOURISM MANAGEMENT**

SUPERVISOR: ASSOC. PROF. DR. AYDOĞAN AYDOĞDU

Abstract: Tourism has attracted attention as an important sector in increasing the incomes of developed and developing countries in recent years with its contribution to the economy. Therefore, in order to attract more visitors and ensure sustainability, touristic visits based on an approach that preserves resources should be planned on a broader periodic basis and diversify tourism revenues. In this context, it offers solution suggestions for the emergence of the current tourism potential of Kastamonu Cide District and the development of tourism. In order to address this issue in detail, the qualitative research method, which is a product of interpretive philosophy, was used. Since it was aimed at revealing the potential report of Cide District, it was important to include expert records and experiences. Within the scope of the research, data was collected by face-to-face interview method in order to determine the potential of the district. The results of the meetings were subjected to analysis of the content of the data. Showing the results of the data obtained from the study, ensuring the provision of tourism services, marketing tables for tourism marketing and determinations regarding technical assistance and training status are included. Field research conducted and services received indicate that the tourism attractions of Cide district are sufficient, but they cannot be marketed as touristic products, the infrastructure facilities are inadequate, the reasons for the lack of promotion and advertising, and the available resources continue to be determined.

KEYWORDS: Tourism, Tourism Potential, Kastamonu, Cide

July 2024, 115 pages

TEŞEKKÜR

Yüksek Lisans tez sürecimin her aşamasında bilgi ve tecrübesini, benimle paylaşan yol gitmemde kılavuzluk yapan, her aşamada yardımını ve desteğini yanımda hissettiğim; bilimin, bilme sürecinde bana yol gösterici olan zaman gözetmeksizin desteğini esirgemeyen değerli hocam ve danışmanım Doç. Dr. Aydoğan AYDOĞDU'ya (Kastamonu Üniversitesi); araştırma sürecinde, her zaman desteğini gördüğüm bilgisinden ve tecrübesinden faydalandığım Prof. Dr. Kutay OKTAY'a (Kastamonu Üniversitesi), Tez jürisinde yer alan jüri üyesi olarak fikir ve önerileri ile tecrübelerinden faydalandığım, kıymetli katkılarda bulunan Dr. Öğr. Üyesi Emrah YAŞARSOY (Kastamonu Üniversitesi) ve Jüri Üyesi Dr. Öğr. Üyesi Mikail KARA (Çankırı Karatekin Üniversitesi) hocalarıma, benden sevgilerini esirgemeyen kıymetli eşim Nurgül ÇALIMLI, canım kızım Betül Döne ÇALIMLI ve biricik oğlum İbrahim ÇALIMLI'ya teşekkür ederim.

Serhat ÇALIMLI

Kastamonu, 2024

İÇİNDEKİLER

	<u>Sayfa</u>
TAAHHÜTNAME	ii
ÖZET.....	iv
YÜKSEK LİSANS TEZİ.....	iv
ABSTRACT	v
TEŞEKKÜR	vi
İÇİNDEKİLER	vii
ŞEKİLLER VE GÖRSELLER DİZİNİ.....	ix
TABLolar DİZİNİ	x
KISALTMALAR DİZİNİ	xi
1. GİRİŞ.....	1
2. TEMEL KAVRAMLAR, KURAMSAL ÇERÇEVE VE İLGİLİ ÇALIŞMALAR.....	3
2.1 Turizm Kavramı.....	3
2.2 Turizmin Hedefleri	7
2.3 Turizm Arzı.....	9
2.4 Turizm Pazarlaması	10
2.5 Turistik Ürün.....	11
2.6 Turistik Tanıtım	11
2.7 İlgili Alanyazında Turizm Potansiyeli	12
2.8 İnanç Turizmi.....	17
2.9 Eko Turizm	18
2.10 Deniz Turizmi	18
2.11 Sağlık Turizmi	18
2.12 Yayla Turizmi	19
2.13 Mağara Turizmi	19
2.14 Gastronomi Turizmi.....	19
2.15 Kırsal Turizm.....	20
2.16 Av Turizmi.....	21
2.17 Macera Turizmi.....	23
2.18 Kuş Gözlemciliği	23
2.19 Akarsu Turizmi	23
2.20 Dağcılık.....	24
2.21 Kültür Turizmi	24
2.22 İlgili Çalışmalar	24
3. ARAŞTIRMANIN YÖNTEMİ.....	31
3.1 Araştırmanın Amacı	32
3.2 Araştırmanın Önemi	32
3.3 Araştırmanın Ana Kütlesi ve Örneklemi	33
3.4 Veri Toplama Aracının Tasarımı.....	34
3.5 Veri Toplama Yöntemi	35
3.6 Verilerin Analizi	36
3.7 Geçerlik ve Güvenirlik	36
3.8 Araştırmanın Sayıltıları ve Sınırlılıkları	37
4. BULGULAR.....	38

4.1	Coğrafi Konumu.....	39
4.2	Nüfusu	40
4.3	Ulaşım ve Altyapı.....	40
4.4	Tarihçesi	43
4.5	İklim Yapısı ve Bitki Örtüsü	44
4.6	Somut Olmayan Kültürel Miras	45
4.7	Cide'nin Turizm Çeşitliliği Açısından Mevcut Durumu.....	46
4.7.1	Yayla Turizmi	48
4.7.2	Kırsal Turizm	49
4.7.3	Mağara Turizmi.....	50
4.7.4	Akarsu Turizmi	51
4.7.5	Av Turizmi.....	52
4.7.6	Macera Turizmi.....	52
4.7.7	Kuş Gözlemciliği	52
4.7.8	Dağcılık	53
4.7.9	Kültür Turizmi	53
4.8	Cide Arkeoloji Projesi	57
4.9	Görgül Araştırma Bulguları.....	59
4.9.1	Katılımcılara Yönelik Demografik Bulgular	60
4.9.2	Görüşme Sorularının Çözümlemesi	62
4.10	Cide Turizminin Potansiyelinin SWOT Analizi ve Değerlendirilmesi	96
4.10.1	Turizmin Geliştirilmesinde Bulunan Engeller	98
4.10.2	Cide'nin Turizme Konu Olacak Çekicilikleri	100
5.	TARTIŞMA.....	101
6.	SONUÇ VE ÖNERİLER	102
	KAYNAKLAR	108
	EK A.....	114
	EK B.....	115

ŞEKİLLER VE GÖRSELLER DİZİNİ

	<u>Sayfa</u>
Fotoğraf 4.1 Cide Genel Görünüm.....	38
Fotoğraf 4.2 Cide Haritası.....	39
Fotoğraf 4.3 Armutlu Çayırı	48
Fotoğraf 4.4 Sarıçam Evleri	50
Fotoğraf 4.5 Kılıçlı Mağarası.....	50
Fotoğraf 4.6 Çamdibi Deresi.....	51
Fotoğraf 4.7 Gideros Koyu	55
Fotoğraf 4.8 Kerempe Feneri	56

TABLÖLAR DİZİNİ

Sayfa

Tablo 2.1 Turizmin gelişmesinde dört kuvvet	5
Tablo 2.2 Türkiye turizm stratejisi 2023 eylem planında alternatif turizmin geliştirilmesi için yapılacaklar	14
Tablo 2.3 Kitle turizmi ve alternatif turizmin karşılaştırılması.....	15
Tablo 2.4 Avlanması yasak türler	22
Tablo 2.5 Akademik Çalışmalar	25
Tablo 4.1 Yerel yönetim belgeli konaklama tesisleri (oteller).....	41
Tablo 4.2 Yerel yönetim belgeli konaklama tesisleri (Pansiyonlar)	42
Tablo 4.3 Cide'nin bazı havalimanlarına olan uzaklığı.....	43
Tablo 4.4 Katılımcıların Yaşlarına Göre Dağılımı	60
Tablo 4.5 Katılanların Cinsiyet Durumlarına Göre Dağılımı	60
Tablo 4.6 Katılanların Medeni Durumlarına Göre Dağılımı	61
Tablo 4.7 Katılanların Öğrenim Durumlarına Göre Dağılımı	61
Tablo 4.8 Katılımcıların Mesleki Deneyimi	62
Tablo 4.9 Cide'nin turizm potansiyelinin frekans değerleri	65
Tablo 4.10 Cide'de yapılabilecek turizm türlerine ilişkin frekans değerleri	68
Tablo 4.11 Cide'de yapılabilecek turizm türlerinin sıralamasına ilişkin frekans değerleri.....	71
Tablo 4.12 Cide'de yapılabilecek turizm türlerinin yapılması veya geliştirilmesi önündeki engellere ilişkin frekans değerleri	74
Tablo 4.13 Cide'de öne çıkabilecek turizm türlerinin sıralamasına ilişkin frekans değerleri.....	78
Tablo 4.14 Cide'nin turizminin tanıtımında ne gibi uygulamalar yapılabileceğine ilişkin frekans değerleri.....	81
Tablo 4.15 Cide'de turizmin güçlü yönlerine ilişkin frekans değerleri	85
Tablo 4.16 Cide'de turizmin zayıf yönlerine ilişkin frekans değerleri	88
Tablo 4.17 Cide turizminin sahip olduğu fırsatlara ilişkin frekans değerleri	92
Tablo 4.18 Cide turizminin geliştirilmesine ilişkin frekans değerleri.....	95
Tablo 4.19 Cide SWOT Analiz Matrisi	97

KISALTMALAR DİZİNİ

KOSGEB	: Küçük ve Orta Ölçekli İşletmeleri Geliştirme ve Destekleme İdaresi
KUZKA	: Kuzey Kalkınma Ajansı
UNEP	: Birleşim Milletler Çevre Programı
UNWTO	: Dünya Turizm Örgütü
WCED	: Birleşmiş Milletler, Dünya Çevre ve Kalkınma Komisyonu
WTO	: Dünya Ticaret Örgütü
TÜRÇEV	: Türkiye Çevre ve Eğitim Vakfı

1. GİRİŞ

Turizm, bir bölgenin sahip olduğu tarihi, coğrafi özellikleri ve kültürel mirasın cazibesi ile şekillenen ekonomik bir faaliyet olarak (Meriç, 2007) bölgeler arası gelişme dengesizliğinin giderilmesi, istihdama olan olumlu katkısı ve diğer sektörleri de hareketlendiren etkisi (Harris, 2000) nedeniyle bir bölgenin gelişiminde ve büyümesinde oldukça önemli bir sektördür. Bu nedenle sahip olunan turizm arz kaynaklarının ekonomik faydaya dönüştürülmesi, yerel gelişimi doğrudan etkilemektedir (Vatansever vd, 2017).

Turizm, bölgeler arası gelişme dengesizliklerinin giderilmesi, altyapı yatırımlarına olan olumlu etkisi, istihdam oluşturmaya nedeniyle diğer sektörleri de olumlu yönde etkileyen, sürükleyici bir sektör konumundadır. Turizmin gelişimi için öncelikle bölgenin sahip olduğu turizm kaynakları ortaya konulmalıdır. Turizmin anılan sürükleyici niteliğini etkin ve etkili bir şekilde yaşama geçirilebilmesi bir ülke, bölge ya da turistik varış noktasına insanları seyahate yönelten arz yönlü veriler bakımından zengin olması bir ön koşul olarak gereklidir.

Bu açıdan bakıldığında söz konusu ülke, bölge ve turistik varış noktasının söz konusu değerlerinin bilinmesi gereklidir. Dahası bu kaynakların talep oluşturacak şekilde planlaması ve tanıtılması bir ülke, bölge veya varış noktasının gözde bir turizm merkezi haline gelmesinde bir diğer öncelikli konudur. Bunların yanı sıra tüketicilerin turistik karar verme sürecinde onları olabilmesi için temel taşlarından birisidir. Tüketicilerin karar verme sürecinde onları etkileyebilmek amacıyla kaynakların ziyaretçilerin istek ve ihtiyaçlarına göre şekillendirmeleri gerekmektedir (Horner ve Swarbrooke, 2004).

Cide’de gerek coğrafi konumu gerekse iklimsel koşulları açısından Batı Karadeniz’in gözde turizm varış noktalarından birisidir. Ancak bu haliyle yalnızca deniz, güneş, kum (Sea, Sun, Sand [3S]) turizmini yönelik bir arz seçeneği ortaya koymaktadır. Oysaki ülke ve bölgeler arası rekabetin günümüz çağdaş turizm etkinliklerinde varış noktaları arasında daha çetin bir rekabete dönüştüğü görülmektedir (Ryan ve Cave, 2005).

Böylesi bir rekabet ortamında tek bir arz yönlü ürün ile çetin koşullardan başat çıkmak istisnalar dışında olanaksızdır. Nitekim günümüz çağdaş turistik tüketicisi, deniz güneş kum çekim gücünün diğer doğal örneğin kanyon geçişi, mağara ziyareti, orman banyosu vb. tabiat temelli veya doğa temelli çekim güçleri ile desteklenen; yöresel gastronomik lezzetlerle güçlendirilen; somut ve somut olmayan diğer kültürel miras ögesi çekiciliklerle çeşitlendirilen bütünleşik bir tatil deneyimi aramaktadır.

Batı Karadeniz bölgesinin incisi şirin Cide ilçemizin marka bir varış noktası olabilmesi için sahip olduğu doğal, somut ve somut olmayan kültürel mirasının; Özlüce insanları seyahate yönelten arz yönlü değerlerinin bilimsel bir bakış açısıyla tespiti gereklidir. Anlatılanlar bağlamında bu tez çalışmasının temel amacı Cide ilçesinin turizm potansiyelinin ortaya konulmasıdır. Bu bağlamda Cide ilçesinin verilerine ilişkin aşağıdaki soruların yanıtları aranmaktadır:

- 1- Cide'nin turizm potansiyeli nedir?
- 2- Söz konusu potansiyelin oluşturması olası turizm türleri nelerdir?
- 3- Bu seçenekler bir öncelik sıralamasına göre yaşama geçirilmeli midir? Şayet yanıt evet ise hangi tür ya da türler öne çıkarılmalıdır?
- 4- Uygulamada öngörülen öncelikli turizm türlerinin öncelemesini engelleyecek durum ya da durumlar söz konusu mudur?
- 5- Cide turizminin güçlü ve zayıf yönleri nelerdir?
- 6- Cide turizminin sahip olduğu olası fırsatlar nelerdir?
- 7- Cide turizminin gelişimi için neler yapılmalıdır?

2. TEMEL KAVRAMLAR, KURAMSAL ÇERÇEVE VE İLGİLİ ÇALIŞMALAR

2.1 Turizm Kavramı

Dünyada, ekonomik alanda gerçekleşen hızlı değişim turizm sektörünü de etkisi altına almıştır. Ekonomi alanında yaşanan bu değişim toplumun yaşama biçimini değiştirmiştir. Örgütlü işçi sınıfının doğuşu, toplu pazarlık hakları ücretlerde kayda değer artışlar sağlar iken eşzamanlı olarak daha çok izin ve ücretli tatil haklarının kazanımı özellikle Avrupa'da yerleşik bireylerin yaşam biçimlerinde çok köklü değişikliklere yol açmıştır. Bu olguları destekleyen gelişmeler; örneğin ulaştırma araçları ve yollarındaki iyileşmeler, hava ulaşımının daha konforlu ve ekonomik hale gelmesi turizm sektörünün genişlemesine yol açmıştır.

Nitekim Birleşmiş Milletler Dünya Turizm Örgütü (United Nations World Tourism Organization [UNWTO], 2004) verilerine göre turizm etkinlikleri son 30 yılda küresel düzeyde en hızlı büyüyen sektörlerden biri olmuştur. COVID 19 öncesi veriler Dünya ölçeğinde gerçekleşen turizm etkinliklerinin küresel Gayri Safi Hasıla (GSH)'nın % 10'unu oluşturmakta; her 10 işten biri turizm ile ilgili iş kollarında gerçekleşmekte ve 1.400 milyar dolar/yıl bir hizmet ihracatının gerçekleştiğini ortaya koymaktadır. Dahası söz konusu değerler Dünya dış ticaret hacminin %7'sinin turizm sektörüncesi yapıldığını göstermektedir. Bir başka ifadeyle hizmet sektöründeki toplam ihracatın % 30'u turizm sektörüncesi yapılmaktadır (UNWTO, 2011).

Turizm ekonominin, yaşamın ve doğal çevrenin önemli bir özelliği haline geldi dünyadaki birçok ülke turizmden elde ettiği gelirleri arttırma uğraşında bulunmaktadır. Bunun bir sonucu olarak kaynaklara aşırı yüklenmeyi önleyecek şekilde turizmi geliştirmektedirler. Bu nedenle turizm türleri geliştirilirken kaynaklar üzerindeki baskı azaltılmakta çeşitlilik arttırılmaktadır. Böylece yapılacak olan her atılım turizmin dar bir döneme değil yılın on iki ayında yapılabilen bir faaliyete dönüştürülmesi için gerekli gelişime yer verilmelidir (Wheeller, 1993).

Turizm, geliştiği bölgelerde ekonominin canlandırılmasında ve doğal çevrenin ve insan yerleşimlerinin gelişimi üzerinde büyük rol oynar. Geleneksel olarak barındırılan ticari faaliyetleri önemli ölçüde yeniden dizayn eder (Wheeller, 1993). Bununla birlikte, dolaylı olarak diğer sektörlerin faaliyetlerini geliştirir ve tarihi doku ile doğal çevrenin korunması ile yerel yolların gelişimine katkıda bulunur. Böylece turizm bölgelerinin gelişimi şu veya bu şekilde turizmin gelişimi ile yakından ilgilidir, turizmin gelişiminin bazı olumsuz etkilerinin olacağı kaçınılmazdır. Turizm gelişimi bazı durumlarda olumsuz etkilerde ortaya çıkarmaktadır.

Turizm, faaliyetleri beraberinde turizmin gelişmesinden kaynaklanan birçok olumsuz sorun ortaya çıkarmaktadır. Bundan dolayı turizmin olumsuz etkilerini yok etmek için fiziksel çevrenin güzelliği, manzarası, yaban hayatı, turizm mahallinin tarihi, mimarisi, kültürel öğeleri ve arkeolojik kalıntıları gibi çekiciliklere veya faaliyetlere dayalı turizm türleri geliştirilmelidir. Olumsuz etkilerini ortadan kaldırmak ya da asgari seviyeye indirmek için aşağıda sıralanan hususlar göz önüne alınmalıdır (Butler, 1999).

- Turizm gelişimi, çevrenin korunmasına yardım etmelidir.
- Yeni turizm projelerinin planlanması, projelendirilmesi ve çevre ile uyum içinde olmalıdır. Çevreye karşı duyarlı çevreyi en az etkileyen, doğanın yapısına uygun turizm gelişimi olmalıdır.
- Turizm gelişimi yerel ekonomiyi desteklemeli, mevcut (asıl) ekonomik faaliyetlerin yerine geçmemelidir.
- Halkın turizme katılımı sağlanmalı, desteği alınmalı ve turizmin ekonomiye getirdiği canlılık yerel halkın da yararlanabileceği bir formda karakterize edilmelidir.
- Turizm gelişiminin ekonomik faydalarından yararlananlar çevrenin korunmasına ve iyileştirilmesine katkıda bulunmalıdır.

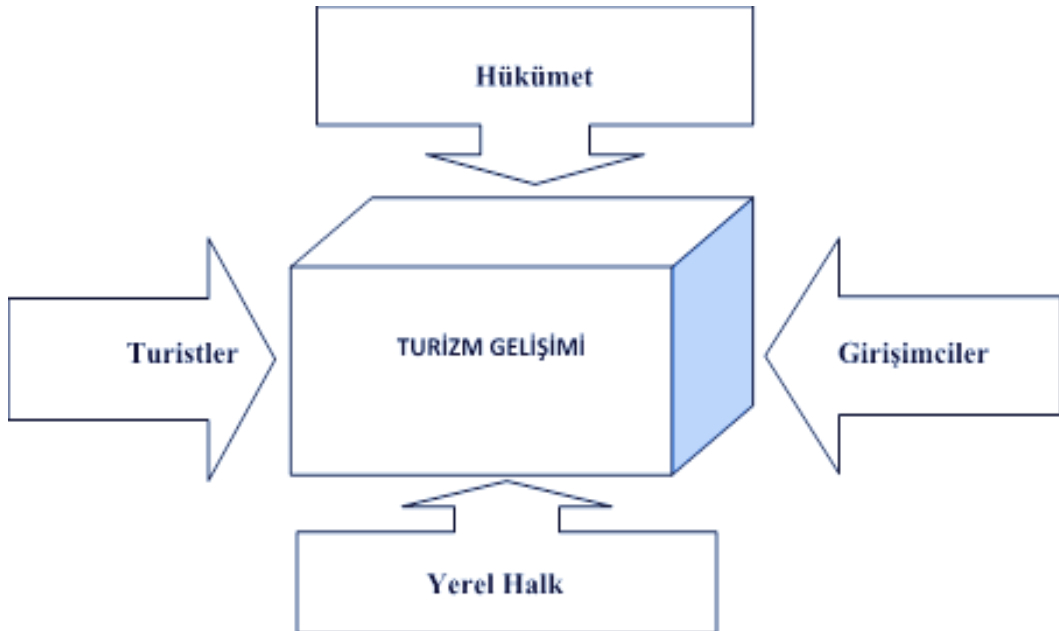
Güvenli ve yerel fayda sağlamayacak şekilde planlanmamış bir turizm gelişimi yerel halkın desteğini alamayacaktır. Yerel paydaşların ve yerel halkın katılımıyla oluşturulmamış planların uygulama aşamasında turistik ziyaretçileri memnun etmeyeceği gibi yerel halkında tepkisine neden olacaktır. Bu sebeple turizme yön verme potansiyeline sahip kişilerin katılımı ile altyapı, ekonomi ve çevre üzerinde

olumsuz etkiyi en aza indirecek şekilde turizm gelişimin planlanması tüm bu alanlarında korunmasını ve canlandırılmasını sağlayacaktır (Bramwel ve Lane, 1993).

Turizmi diğer sektörlerden ayıran en önemli özelliği ortaya çıkmış olduğu bölgenin cazibesinden, çevre sorunlarından, coğrafi sınırlarından etkilenen bir sektör olması. Diğer sektörlerden farklı olarak oluşturduğu ya da oluşturacağı herhangi bir olumsuzluktan sektörün gelişimi de aynı ölçüde etkilenmektedir. Bu nedenle turizm sektöründe oluşan olumsuzlukların sektörde gelir kaybına neden olacağı söylenebilir (Bozkurt, 2016).

Turizmin bir bölgede geliştirilmesi iyi bir planlamaya ihtiyaç duyar. Taşıma kapasiteleri dikkate alınarak yapılacak düzenlemeler ile ürünler arz kaynağına dönüştürülmeli katılımı esas alan planlamalar yapılmalıdır aksi halde kaynakların plansız ve orantısız kullanımı turizmi olumsuz etkilemektedir. Turizm sektörünün gelişimini etkileyen dört kuvvet tablo 2.1.'de gösterilmektedir.

Tablo 2.1. Turizmin Gelişmesinde Dört Kuvvet

Kaynak: (Bramwel ve Lane, 1993)

Turizm, bölgeler arasında ki eşitsizliğin azaltılmasında ve toplumun gelişmesi için güçlü bir araç olabilir. Tüm önemli sektörler turizm gelişiminden doğrudan ya da dolaylı olarak etkilenecektir. Turizm kentsel yenilenmeye ve kırsal kalkınmaya katkıda bulunabilir ve geliştiği bölgede ortaya çıkardığı istihdam etkisi ve ekonomik fayda gibi etkileri nedeniyle olduğu çevre başarılı olma fırsatı yakalarsa göçü ve dengesiz nüfus dağılımını önleyebilir (Bramwel ve Lane, 1993).

Hizmet sektöründe, hizmet üretimi yapmanın herhangi bir sektörde mal üretimi yapmadan en belirgin farkının hizmet sektöründe tüketici üretimin her aşamasına dâhil olmakta üretime bir yönüyle kendisi de dâhil olmaktadır. Bu nedenle hizmet sektöründe tüketici ile etkileşime girecek olan insan kaynağının da turizmin gelişiminde önemli roller üstlendiği söylenebilir

Dünyada, ekonomik alanda gerçekleşen hızlı değişim turizm sektörünü de etkisi altına almıştır. Ekonomi alanında yaşanan bu değişim toplumun yaşama biçimini değiştirmiştir. Bu yeniden yapılanma turizm sektörünün genişlemesiyle sonuçlanmıştır. Her ne kadar bu değişim hızlı ve beklenmedik bir şekilde ortaya çıkmış olsa da turizm üzerinde yıkıcı etkileri olmamıştır; daha ziyade dengeli bir büyüme sağlamıştır.

Turizm son on yılda küresel düzeyde en hızlı büyüyen sektörlerden biri olarak: küresel GSYH'nin %10'unu oluşturuyor; 10 işten 1'i turizm ile ilgili; yılda 1.400 milyar dolarlık ihracat söz konusu ve bu da dünya ihracatının %7'sinin turizm sektörüncesi yapıldığını göstermektedir. Yani hizmet sektöründeki toplam ihracat içerisinde % 30'u turizm sektörüncesi yapılmaktadır (UNWTO, 2011).

Yerel sakinlerin turizme olan katılımı ve desteği turizmin gelişimi ve sahiplenilmesini sağlamak açısından önemlidir. Yerel halkın algıları turizmin gelişmesine yönelik tutumları belirleyecektir. Bu bağlamda yerel halkın desteğinin alınması aşağıda sıralanan hususların sağlanması açısından oldukça önemlidir (Swarbrooke, 1999).

- Yerel sakinler, yerel endişe verici hususları belirlemelidir.
- Yerel halk, gelişme hızını ve ölçeğini belirlemelidir.
- Kalkınma, toplumun istek ve yetenekleriyle örtüşmelidir.

- Topluluklar içinde ve topluluklar arasında geniş bir yerleşik ikamet görüşü olacaktır.
- Yerleşik katılım, ilerleyen gelişmeleri destekleme ile sonuçlanacaktır.

2.2. Turizmin Hedefleri

Gelişmekte olan ülkeler kitlesel yoksulluk, ekonomik ve politik problemler ile karşı karşıya kalmaktadır. Turizmin ekonomik faydası ile altyapının geliştirilmesi gelişmekte olan ülkeler açısından oldukça önemlidir. Gelişmekte olan ülkelere ekonomik büyümenin istikrarına ihtiyaç olduğundan; turizm gelirlerinin artırılması amacıyla turizmin çeşitlendirilmesi, yıl boyu çekicilik oluşturmaları, gelirlerin dönersellikten etkilenmesini engellemek için 12 ay boyunca turizm geliri elde edilebilmesi için turizm sezonun yıl boyunca genişlemesine ve diğer sektörlerinde büyümesinde katkısı vardır (Pender ve Sharpley, 2004).

Turizm, doğrudan veya dolaylı olarak tüm sektörlerle katkıda bulunma potansiyeline sahiptir. Özellikle, ekonomik büyüme için arz kaynaklarının yerel halkın ve yaşadığı bölgenin ekonomik kalkınmasını sağlamanın yanı sıra toplumsal gelişmeye ve bölgeler arasındaki kalkınma farklılıklarının azalmasına neden olmaktadır (Asmelash ve Kumar, 2019). Bu ekonomik faydası nedeniyle bölgeler turizm gelirlerini arttırmak için çeşitli turizm hedefleri belirlemekte ve bu hedeflere ulaşmak için bir dizi etkinlik ile sorumluluk yüklemesi ile turizmin planlanmasına da katkı sağlamaktadır. Bu nedenle belirlenen hedeflere ulaşılması halinde turizm gelirlerinin de artması beklenir (Hunter ve Green, 1995).

Turist ve yerel sakinler genellikle turizmin amacına uygun olarak geliştirilen cazibe merkezlerinin ve altyapının önemli kullanıcılarıdır. Bundan dolayıdır ki sürdürülebilir turizm stratejileri belirlenirken bu alanlar korunurken altyapı ve diğer kolaylık tesislerinin ihtiyaçlara cevap verebilecek şekilde düzenlenmeli ve geliştirilmelidir (Wu vd, 2017).

Turizmin özellikle birçok ekonomik faaliyetten sadece biri olması ve özellikle emek yoğun bir sektör olması ve turizme konu olabilecek doğal kaynaklar ile diğer bir dizi kaynak için başka sektörlerle rekabet halindedir. Bu nedenle iş dünyası, hükümet ve diğer paydaşlar tarafından turizmin farkındalığı ve algılanan öneminin turizm stratejilerinin başarıya ulaştırılması üzerinde etkileri vardır (Wu vd, 2017).

Sonuç olarak, turizm faaliyetlerinin projelendirme ve strateji oluşturma süreçleri ve hatta günlük satışları ile pazarlama yönetimi, turizme farklı düzeylerde katılım gösteren kamu ve ticari kuruluşların politikaları ile stratejileri başarıya ulaştırılmasında etkili olmaktadır (Yang vd, 2013).

Bu kapsamda stratejik planlama felsefesi doğrultusunda aşağıda sıralanan hedeflerin yerine getirilmesi stratejik planın başarısının sağlanmasında etkili olacaktır:

- Kritik paydaş değerlerinin üzerinde mutabık kalınmış bir portföy geliştirmek.
- Gelecek için geniş bir vizyon oluşturmak.
- Vizyonun gerçekleştirilmesine katkıda bulunacak genel hedefler belirlemek
Geleceğin temeli olarak mevcut durumun kapsamlı bir değerlendirmesini yapmak.
- Mevcut durum arasındaki boşluğu kapatmak için özel hedefler belirlemek.

Turizm gelişimini görmek için ölçülebilir hedefler belirlenmelidir. Bu hedeflerin belirlenmesi hangi aşamada olduğunu göstereceği gibi oluşturulan stratejinin kalkınmaya katkısı olup olmadığı belirlenebilir. İlerlemeyi ölçmek için stratejimiz ile uyumlu hedeflerin belirlenmesi paydaşların hangi ölçüde yararlandığını ve süreçlere olan katkısı ve hangi aşamada devreye alındıkları hangi konularda yerele paydaşların bu süreçlerden olumsuz etkilendiğinin belirlenmesi içinde gereklidir. Değerlendirme mutlaka önceden belirlenen plan ile mevcut durumun kıyaslaması ile yapılmalıdır. Krajnović vd. (2011) göre Kalkınma Stratejileri aşağıdaki gibidir:

- Çevreye zarar vermeyen tarımsal kalkınma stratejisi
- Su ve enerjinin verimli kullanımı stratejisi
- Atık yönetimi stratejisi
- Pazarlama Stratejisi
- Ekolojik taşımacılık kurma stratejisi
- Kültürel mirası koruma stratejisi
- Koruma kullanma stratejisi

2.3. Turizm Arzı

Turizm arzı, turistik tüketimde yer alan ve turizm talebinin gereksinmelerini karşılamak için gerekli mal ve hizmetlerin (turistik ürün) tedarik edilmesini içeren üretime dayalı işlemlerin tümü şeklinde tanımlanmaktadır (Bahar ve Kozak, 2006). Bir ekonomideki temel girdiler arasında arazi, işgücü, sermaye ve girişimci gelmektedir. Bu girdiler aynı zamanda, turizm sektöründe otel, restoran, müze, dinlenme ve eğlence merkezi gibi arz kaynaklarının oluşturulması için de gereklidir (Olalı ve Timur, 1988).

Bu tesisler için gerekli yapılar sabit faktörler olarak kabul edilmektedir. Değişken faktörler ise, üretimin yapılabilmesi ve hizmetin sunulabilmesi için gerekli olan işgücü, enerji, hammadde miktarı olmaktadır. Turizm kavramı kapsamında ele alınması gereken bir diğer önemli kavram; arz esnekliğidir. Arzdaki değişme oranının ürün fiyat düzeyindeki değişme oranına bölünmesi sonucunda elde edilen değere arz esnekliği adı verilmektedir. Zaman faktörü göz önüne alındığında, turizmde arz esnekliğini (değişmesini) çok kısa dönem, kısa dönem ve uzun dönem olmak üzere üç aşamada incelemek mümkündür. Turizm arzının çok kısa dönem esnekliği sıfırdır; çünkü arz miktarını hemen artırmak mümkün olmayabilir (Bahar ve Kozak, 2012).

Turistik ürün tüketicileri varış noktalarının birden fazla turizm çeşidini seçenek sunmalarına odaklanmış oldukları bilinmektedir. Bu durum turistik çekiciliklerini ekonomik değere dönüştürmek isteyen sektörde yer alan pazarlamacıların ve turizmden ekonomik fayda elde eden yerel halkın turist çekicilikleri çeşitlendirmeye ve turizme konu alabilecek kaynakları ürün olarak sunulması için çaba gösterdikleri rekabetçi ortamda artan bir tavidir (Gürbüz, 2002). Bu nedenle bir yörenin turistik ziyaretlere konu olabilmesi için turist çekiciliklerinin varlığının duyurulması, ulaşım ve konaklama hizmetlerinin geliştirilmesine ihtiyaç duyulduğu kadar mevcut potansiyeli ile turizme konu olabilecek kaynakların envanterinin çıkarılması da ihtiyaç haline gelmiştir.

Turistik ürünü oluşturan unsurlar (Keleş ve Özkaya, 2022):

- Çekicilik,
- Doğal Unsurlar
- Sosyo-Kültürel Unsurlar
- Ekonomik Unsurlar
- Psikolojik Unsurlar
- Ulaşılabilirlik,
- Etkinlikler,
- İmaj,
- Turizm İşletmeleri

2.4. Turizm Pazarlaması

Turizm faaliyetlerine katılan turistik ziyaretçilerin, ziyaret etmek istediği bir yeri, diğer bir yere tercih etmesi için, ziyaretçilerin ihtiyaç ve isteklerine uygun ürün ortaya koyma yaklaşımı olarak ifade edilebilir. Turistik ürün ve hizmet sunan işletmeler ile bölgelerin talep oluşturmak ve ziyaretlerde tercih edilmesi için yapması gereken sistemli çabalar bütünü olarak da ifade edilebilir (Kozak, 2001).

Turizm yaygınlaşmaya başladığı 1950’li yıllara kadar pahalı ve lüks olarak algılanmış olsa da sanayileşme ile birlikte gelişme göstermiştir. Gelirleri artan insanlar tarafından talep edilmeye başlamıştır. Kırsal yaşamdan kent yaşamına geçiş yapan bireyler ücretli izin hakkına da kavuşmaları ile boş zamanlarını değerlendirmek ve dinlenmek amacıyla turistik ziyaretlere katılmaya başlamışlardır. Bu durum daha cazip ve çeşitlenen turizm aktivite çeşitliliğini ortaya çıkarmıştır (Hacıoğlu vd, 2017).

Turizm işletmeleri ve bölgeleri açısından değişen piyasa koşullarına uygun olarak turistik tüketicilere çeşitli yöntemler ile ulaşarak onları kendilerine çekmeleri farklılıklarını ortaya koyarak ziyaretçilerin isteklerine ve taleplerine uygun ürün sunduklarına ikna etme yoluyla turistlere kendi ürünlerini satmaya çalıştıkları bilinmektedir. Eskiden olduğu gibi turistlerin kendilerinin gelerek satın almalarını bekleme zamanının geçtiği, pazarlama anlayışın da bir değişim meydana gelmiştir (Hacıoğlu vd, 2017).

2.5. Turistik Ürün

Turizm faaliyetine katılan bir birey için ziyaret gerçekleştirme amacıyla konutundan ayrıldığı andan itibaren yaşamış olduğu tüm deneyimler, satın aldığı mal ve hizmetler turistik ürünü oluşturur. Turizm diğer sektörlerden farklı olarak sosyal ve insani ilişkilerinde tüketici için bir tatmin oluşturmaya nedeniyle yapısı gereği satın aldığı ürün ve hizmetler ile beraber deneyimleri de ürünü oluşturmaktadır (Hacıoğlu ve Avcıkurt, 2008).

Turistik ürün bileşik bir yapıdadır. Turistik ürün diğer ticari ürünlerden ayrılan özelliklere sahiptir bu özellikleri şu şekilde sıralamak mümkündür (İçöz, 1996: 28)

- Turistik ürün stoklanamaz
- Standartlaştırılması oldukça güçtür
- Tüketicide bir şekilde ürünün üretimine katılmaktadır
- Paydaşlar (Tüketici, İşletmeci, İş gören, Yerel yönetim) vardır
- Emek yoğunudur
- Kolay erişilebilir olmalıdır

Yerel ölçekte kalkınmanın önemli bir unsuru olarak turizm gelişime ve değişime açık yapısı ile diğer sektörlerle göre en hızlı ve en iyi sonuç alınabilecek bir alan olarak tanıtımı ve geliştirilmesi de düşünülmeli bu yönde değerlendirilmelidir.

2.6. Turistik Tanıtım

Turistik tüketicilerde, bir yörenin/bölgenin, varış yeri olarak algılanması ve talep oluşturacak şekilde insanlarda arz kaynaklarını deneyimleme isteği oluşturmak, zihinlerinde bir algı yerleştirmek ve bölgede bir çekim oluşturmak için ürünlerin ilgi çekici unsurlarını ortaya konulması böylece tüketicilerin satın alma isteği oluşturmaya, sonuçta turizm talebini kendine çekmek amacıyla yararlanılan teknikler bütünü olarak tanımlanabilir (Şahbaz, 2000).

Turistik tüketicilerin, zihinlerinde yöre hakkında bir inanç ve bilinç oluşturma gayesi ile yapılan bir dizi etkinlikle turistik tüketiciyi ziyaret için ikna etme çabası olarak

ifade edilebilir (Kaya, 1992). Özellikle, kendisini yeterince tanıtamamış bölgeye/yöreye turistler daha düşük ilgi göstermektedir. Bu nedenle tanınırlık turistik ziyaretlerin yoğunluğundan belirleyicidir. Lakin tanıtımın gerçeklerle örtüşmediği bölgeye/yöreye tüketiciler kuşku ile bakmaktadır. Bu nedenle tanıtma çalışmaları açık, içten ve gerçekçi temellere oturulmalıdır (Öztürk, 1992). Bir bölgenin/yörenin gerçekleriyle örtüşen tanıtım kampanyası, turizm talebini kendine yönelteceği gibi diğer bölgeye/yöreye olan talebi de kendisine çekecektir.

İnsanların bir bölgeyi/yöreği ziyaret etmeleri için, her şeyden önce yörenin varlığından, turistik olanaklarından, etkinliklerinden haberdar olmaları gerekir. Bu ürünlerden haberdar olunmasını da tanıtım faaliyetleri sağlar. Turistik tanıtım yapılacak hedef tüketicilerin özellikleri iyi bilinmeli ve ziyaretçiler de talep oluşturacak uygulamalar gerçekleştirilmelidir. Turistik tüketicilere yönelik yapılan tanıtım çabalarında iletişim araçlarının imkânlarından da faydalanılarak çok farklı yerlerde kendi bölge/yöre öğelerini ön plana çıkaran, bölgenin ayırt edici unsurlarını tanıtılması turistik tüketiciler de talep oluşturacaktır (Erol, 2023).

Günümüzde turistler geçmişte olduğu gibi tek bir turizm faaliyetiyle yetinmemekte, tatil yaptıkları bölgede/yörede farklı etkinlikleri deneyimlemek istemektedir. Turistik ürününün talep görmesinde ve satın alınmasında bu çeşitlilik etkili olmaktadır (Aydoğdu, 2005). Bu nedenle sahip olduğu birbirinden farklı birçok aktivitenin ürün olarak sunulması, potansiyel turistik tüketicilere bölgenin/yörenin bütüncül bir yaklaşımla tanıtılması tüketicilerin talebini etkilemektedir. Aynı zamanda yapılacak olan bu turistik tanıtımlar ziyaretçi sayısını da arttıracaktır (Aydoğdu, 2012).

2.7. İlgili Alanyazında Turizm Potansiyeli

Dünya çapında turizm hareketleri uzun yıllardır kentsel ortamlarda sürdürülmektedir. Kentsel turizm uzunca bir tarihsel sürece sahiptir (Karski, 1990). Günümüzde nüfusun kentlerde yoğunlaşması nedeniyle bireylerin kentsel alanlardan ziyade içinde yer alarak bazı deneyimleri gerçekleştirecekleri ve çevre ile baş başa kalabilecekleri kentin kalabalık ortamından uzaklaşacakları sakin alanlarda vakit geçirme eğilimine sahip oldukları söylenebilir.

Turizm kaynakları nispeten bozulmamış, doğal alanlar kendine özgü yerel kültürel öğelere sahip alanlar (Holden ve Sparrowhawk, 2002) rağbet görmektedir. Özellikle doğa ile birlikte olmak, av yapmak, yürüyüş yapmak, manevi duygularını tatmin etmek isteyen, kısacası doğayı yaşamak ve birbirinden farklı çeşitlenen aktiviteler içerisinde yer almak ve özgürce hareket kabiliyeti elde etmek isteyenlerce tercih edilen alternatif turizm anlayışı turizm türlerinin çeşitlenmesine ve yılın tamamına yayılmasını sağladığı söylenebilir (Xu Ding ve Packer, 2008).

Klasik deniz, kum ve güneş (Sea, Sand, Sun) üzerine kurulan kitle turizm anlayışına zıt turistik tüketicilerine ilgilerine göre çeşitlendirilmiş, içerisinde farklı deneyimleri ve anlayışları barındıran, birden fazla olanak sunan, çevreye saygılı, aşırı yüklenmeyi önleyen günümüz turizm anlayışı turizmin çeşitlendirilmesine ve daha geniş alanlara yayılması için mevcut potansiyelin kullanılmasını, arz kaynaklarının ürüne dönüştürülmesini etkilemektedir. Bu çeşitlendirme turizm talebini ve turizm gelirini doğrudan etkilemesi nedeniyle turizm beklentisi içerisinde olan bölge / yöre hem kendi tanıtımı hem de sunduğu imkânları duyurabilmek ve talebi kendi üzerine çekebilmek için tanıtım yapmaktadır.

Turizmin çeşitlendirilmesi nedeniyle klasik turizm anlayışından giderek uzaklaşıldığı arz kaynaklarının kullanımını ve mevcut ürünlerin çeşitlendirildiği bu yeni süreçte imaj oluşturmak ve tüketici tarafından akla gelen bir yer olmayı amaçlayan bölgeler turistik tanıtım için çabalamaktadır. Turistik ziyaretçilerin talebi de bu yeni süreçte uygun şekillenmekte dolayısıyla gelir artışı beklentisiyle varış yerleri yeni politikalar belirlemeye yönelmektedir. Turizmi çeşitlendirmek günlük geceleme sayılarını ya da günübirlik ziyaretçi sayılarını olumlu etkilediği görülmektedir. Bu nedenle turizmin çeşitlendirilmesi ile istenilen düzeyde talep oluşturulmasına katkı sağlayacaktır. Türkiye'nin "Türkiye turizm stratejisi 2023" kitapçığında Tablo 2.2'de görüldüğü gibi turizmin çeşitlendirilmesi için yapılacaklara yer verilmiştir.

Tablo 2.2. Türkiye turizm stratejisi 2023 eylem planında alternatif turizmin geliştirilmesi için yapılacaklar

Bölgesel ve yerel bazda araştırmalar	İç turizm pazarında alternatif turizme dayalı ürünler araştırılarak bölgesel ve yerel bazda kapasite artırmaya yönelik çalışmalar yapılacak ve bu değerlerin tanıtım ve pazarlaması yapılacaktır.
Turizmin Çeşitlendirilmesi Kapsamındaki Alanlarda Altyapının Geliştirilmesi	Alternatif turizm alanlarında altyapı gelişimi için düzenlemelerin yapılması sağlanacaktır.
Planlama ve Geliştirme	İlan edilen alanlarda planlı bir gelişim gerçekleştirilmesi için fiziki planlar tamamlanacak ve bu planlarda alternatif turizm türlerinin nitelikli bir biçimde geliştirilmesi hedeflenecektir.

Kaynak: Türkiye turizm stratejisi 2023 eylem planından uyarlanmıştır.

Alternatif turizm, özellikle kıyı bölgesinde gelişim gösteren klasik turizm anlayışından farklı olarak turizme konu kaynakların çeşitlendirilmesi olarak tanımlamak mümkündür. Birçok çalışma da alternatif turizm, kitle turizminin olumsuz etkilerinin karşısı olarak ifade edilmektedir, bu bağlamda sürdürülebilirliği esas alan, turizm türleri olarak da tanımlanabilir. “Alternatif (alternatif-ive)” sözcüğü kelime anlamı olarak incelendiğinde; “*iki olasılık arasında seçim*” veya “*biri olmadığında yerine kullanılacak diğer şey/ikame*” olarak karşımıza çıkmaktadır (Hacıoğlu ve Avcıkurt, 2008).

Alternatif turizmin, turizmi yeniden yapılandığı, tüketiciler ile turizm pazarlamacılarının karşılıklı yarar sağlayan davranışlarda bulundukları turizmin bu talebe ve yeni formlara göre çeşitlenmesi turist profilini de etkilemektedir. Turist ile yerli halkın daha fazla etkileşim kurmasına imkân sağlayan bu durum turizmin daha geniş bir alana yayılmasında ve dengeli bir talep oluşmasında etkili olduğu belirtilebilir (Bramwell, 1983).

Turizm sektöründe ürün çeşitlendirmesinin, kitle turizminden farklı olarak bölgesel ve yerel kaynakların birden fazla seçeneğinin kullanılması ile turistlerin belli bir bölgede yoğunlaşan ve sıkışan talebinden daha farklı olarak daha geniş bir alanda uygulanabilir olması ve yerele özgü kaynakların geliştirilmesi ile daha fazla gelir sağlamaktadır (Kılıç ve Kurnaz, 2010).

Tablo 2.3. Kitle turizmi ve alternatif turizmin karşılaştırılması

KİTLE TURİZMİ	ALTERNATİF TURİZM
Kazanç odaklı yaklaşır.	Radikal değişim kooperatiflere doğru ilerliyor ve toplum temelli yaklaşımlar mevcut turizm endüstrisi dışında.
Sosyal düzeni korumak	Sosyal sistemleri dönüştürmek, analiz etmek, yapısal çatışmalar ve çelişkileri önlemek.
Mevcut turizmin daha fazla verimliliği, böylece karlılık artar.	Daha adil ve eşitlikçi sistemler yaratmak turizm sisteminin ötesine geçebilen uygulamalar.
Uyumun, entegrasyonun ve dâhil olan sosyal grupların uyumu turizm süreci.	Toplumsal idealler arasındaki çelişkiler ve gerçeklik, bunu göstermeye çalışır.
Uyum sağlamanın yollarına odaklanmak ve uzlaşma.	Sistemlerini önceden hazırlama, pazarlama hâkimiyeti.
Bağımlılık	Özgürlük
Bireysel ihtiyaçları belirleme ve karşılama mevcut sosyal sistem içinde.	Mevcut turizm sistemleri temel insani ihtiyaçları eşit olarak karşılar.
Gerçekliğe odaklanır.	Potansiyele odaklanır.

Kaynak: (Bramwell, 1983).

Küresel turizm endüstrisinde en belirgin şekilde ortaya çıkan eko turizmin gelişimi, kitle turizmine yeni alternatifler oluşmasında önemli bir etken olmuştur. Görülmüştür ki grup olarak hareket etmenin karşısında bireysel hareket etmeye çeşitli deneyimlere imkân sağlayan alternatif turizm türlerinin ilgi görmesi turizmde çeşitliliği kaçınılmaz hale getirmiştir. Bu nedenle kitle turizmine karşı turizm pazarlamacılarının geliştirilip satılabilecekleri başka ürünler ortaya çıkmıştır (Edington ve Smith, 1992).

Alternatif turizm, belli bir zaman ve mekânda sınırlanmış olan turizm faaliyetlerinin daha geniş bir alana yayılması ve yılın on iki ayında uygulanabilir olmasını sağlamak amacıyla yapılan planlamalar ile projelerde sürdürülebilirlik kapsamında değerlendirmede bulunmaktadır. Alternatif turizmin, turizmin daha geniş alanlara ve dönemlere yayılmasının sağlanması, farklı kaynakların da turizm sektörüne yatırım yapılabilir hale getirilmesi gibi özellikleri bulunmaktadır (Uluslan ve Batman, 2010) .

Mutlu (2022) tarafından “Gizli Potansiyel Destinasyon Olarak Cide İlçesinin Turistik Değerler Açısından İncelenmesi” adlı çalışmada bizim tezimizi destekler nitelikte Cide ilçesi turistik ürün oluşturulması açısından oldukça fazla doğal, somut ya da somut olmayan kültürel arz kaynağına sahip olduğunu potansiyel kaynak değerler bağlamında sahip olduğu sonucuna ulaşmıştır. Çalışma yapılan bu çalışma ile benzer olarak Cide’de Deniz turizmi öncelikli olarak, tarih ve kültür, yayla turizmi, milli park ve korunan alanlar, olta balıkçılığı, doğa yürüyüşü, kamp-karavan turizmi, av turizmi, su sporları, mağaracılık, kanyon turizmi, etkinlik ve deneyim turizminin yapılabileceği ile geliştirilerek ürün olarak sunulacağını bulgulamıştır.

İbret vd. (2015) tarafından “A geographic study on the effects of coastal tourism on sustainable development: coastal tourism in Cide” isimli çalışma 2015 yılında aynı çalışma sahasında yapılan bu çalışmada ilçedeki toplam yatak sayısı 398 olarak bulgulanmıştır. 2024 yılı itibariyle toplam yatak kapasitesinin 428 olduğu tespit edilmiştir. Turizm geliri beklentisi olan bir destinasyon açısından oldukça düşük olduğu değerlendirilen yatak sayısının 9 yıllık süreçte 30 kişi artış göstermesi dikkat çekicidir. Diğer yandan Türkiye’nin önde gelen gruplarından İçdaş A. Ş.’nin halen sürmekte olan 250 yatak kapasiteli, dört yıldızlı otel yatırımının ilçe turizmine hareketlilik kazandıracağı umulmaktadır.

Çam ve Çılgınoğlu (2023) tarafından “Kastamonu İli Cide İlçesinin Turizm Potansiyelinin Değerlendirilmesi” adlı çalışma sonuçları Cide turizminin en önemli sorunun ulaşım ve bilinirlik olduğu tezimizi desteklemektedir. Eğer Cide’nin reklamı etkin bir şekilde yapılabilirse bilinirliği artacak kendisi bir varış noktası olabilecektir; uluslararası ya da ulusal düzeyde bilinirlik için çalışmalar yapılmalı ancak Cide, Kastamonu da bilinmiyor. Bu nedenle Bilinirliğin sağlanması amacıyla gerekli çalışmalar yapılmalı özellikle sosyal medya içerikleri ve broşürler ile uluslararası ve ulusal düzeyde tanıtım girişimlerinde bulunulması, reklam ve tanıtım altyapısının oluşturulması Kaymakamlık ve Belediye Başkanlığının önceliği olmalıdır.

2.8. İnanç Turizmi

Kültürel olarak temel motivasyonun inanç (Küçük, 2013), öğreti ve inanılan ya da kutsallık yüklenen, kutsal kabul edilen bölgenin / yörenin kendisi veyahut bünyesinde barındırdığı bir öğenin seyahate yöneltmesi turizm disiplinin de inanç turizmi olarak tanımlanmaktadır (Sargın, 2006). Bazı din ve öğretiler, kutsal kabul edilen yerleri belirleyerek inancın tamamlanması için ayinle ilgili olarak bu yerlerin ziyaret edilmesini koşul olarak sunmaktadır (Güzel, 2010).

İnanışlar, öğretiler hatta diğer kutsal kabul edilen insanların tapındığı değerler bu tapınmaya yönelik olarak insanları seyahate yönelten ya da bu sayılanlara taraf olanların inanışlarına ilişkin değer taşıyan kutsal kabul edilen mekânsal alan, materyal ya da kabul görmüş, öne çıkmış bireyleri ziyaret amacıyla harekete geçirilmesi turizm olgusuna katılması inanç turizmi ile ilişkilendirilmekte ve kendi kişisel gelişimi ve inancı bu harekete katılmasını etkilediği vurgulanmaktadır.

İnsanlığın varoluşundan günümüz modern insanı dahi seyahate yönelten motivasyonlar arasında dini unsurlar, dini mekanları görmek, inancına uygun ritüellere katılmak ritüelleri izlemek, ritüellerin doğru yapılışını deneyimlemek için dini ya da inanışına uygun bir sıra ya da program dahilinde ziyaret gerçekleştirmesi temel motivasyonudur. Bu seyahatlere sembolik veya inanç açısından kutsal bir anlam yüklenmektedir. (Sandıkçı vd, 2016).

2.9. Eko Turizm

Doğada vakit geçirmek isteyen ziyaretçiler ile doğada kendisine uygun aktiviteler yerine getirmek ve farklı deneyimleri yerine getirmek isteyen turistik tüketiciler tarafından sıklıkla tercih edilen eko turizm diğer turizm türlerine göre büyük ölçekli tesislerden ziyade aile işletmeleri, yerel öğeler ve doğanın bütün bir yıl boyunca pazarlandığı bir turizm türüdür (Elmacıoğlu ve Seçme, 2019).

Eko turizm başlangıçta doğada vakit geçirmek ve doğanın korunması amacıyla ortaya çıkmış özellikle bozulmamış ve doğal alanlarının kendine has özellikleri bulunan alanlara doğru yapılan bir turizm hareketi olarak karşımıza çıkmaktadır.

2.10. Deniz Turizmi

İngiliz tıp doktoru Richard Russel tarafından 1753 yılında kaleme alınan kitabında sağlığa faydaları olduğunu söylediği deniz banyosunun sağlıklı olduğunu insanlara sağlık açısından faydalı bir deneyim olduğunu ileri sürmesiyle ortaya çıkmıştır. Deniz turizmi bir kişinin ikamet ettiği yerden uzak bir yere seyahat etmesini kapsayan, ayrıca odağı ya da ev sahibi deniz çevresi (Burada deniz çevresi, tuzlu ve gelgitten etkilenen sular olarak tanımlanmaktadır.) olan eğlence ve dinlenme faaliyetlerini içerir. Dolayısıyla çok sayıda aktivite deniz turizmi kapsamında sayılmaktadır. Bunlar; tüplü ve şnorkelli dalış, rüzgâr sörfü, balıkçılık, deniz canlılarını ve kuşlarını gözlemleme, kruvaziyer turizmi ve feribot endüstrisi, yelkencilik, yat turizmi, kutup turizmi, deniz müzeleri, tüm kumsal aktiviteleri ve daha fazlasıdır (Kozan vd, 2014).

Deniz, turizm için hep en çekici unsurlardan birisi olmuştur. Yıllardan beri turizm denilince akla gelen ilk şeyin deniz-güneş-kum üçlüsünün olması, deniz turizminin önemini vurgulamaktadır. Günümüzde alternatif turizm çeşitlerinin önem kazanmaya başlamış olmasına rağmen hala en fazla rağbet gören turizm çeşidi olarak oldukça önemli bir çekiciliktir.

2.11. Sağlık Turizmi

Bireylerin ikamet ettiği yerden başka bir yere giderek tedavi amaçlı konaklaması sağlık turizmini ortaya çıkarmıştır. Burada amaç sadece tedavi olmak değildir bazen

insanlar mevcut sağlıklarını da korumak amacıyla başka yerlere seyahat ederek konaklaması da bu turizm çeşidi kapsamında değerlendirilmektedir (Baytok, Pelit ve Soybalı, 2017).

Sağlıklı olup sağlığını korumak için ya da tedavi amaçlı kişiler en iyi çözümü bulmak için araştırma yapmakta ya da geleneksel olarak kullanılan yöntemleri araştırarak bunlara ulaşmak amacıyla yapılan seyahatler ve etkinliklere “Sağlık Turizmi” kapsamında değerlendirilmektedir (Zorlu, 2018).

2.12. Yayla Turizmi

Doğal çevrenin unsurlarından faydalanılarak yüksek yerlerde yer alan yaylalarda dinlence ve eğlence amaçlı yapılmasının yanı sıra yaz aylarında sürekli olarak ikamet ettikleri yerleşim yerlerinden ayrılarak belli bir süre yaylaya gitmeleri burada gerçekleştirilen deneyimlere katılması yayla turizmi kapsamında değerlendirilmektedir (Eröz, 2016).

2.13. Mağara Turizmi

Mağara turizmi, bireysel bir turizm çeşidi olduğu gibi grup olarak da yapılabilen bir turizm türüdür. Turizme konu olan mağaralar, görsel özellikleri ya da derinlikleri gibi nedenlerle ilgi görmektedir. Mağaraların dış çevrede bulunan hava şartlarından etkilenmemeleri nedeniyle mikroklima özellik taşımaları nedeniyle de ilgi çekmektedir. Mağara içinde serbestçe dolaşımın sağlanması için aydınlatılması ve yürüyüş yolları ile yönlendirme levhaları ile bu turizme özel ilgi gösteren ziyaretçilerin dışında normal ziyaretlere de konu edilmesi için düzenlemeler yapılarak turizme kazandırılabilir (Arpacı ve Orta, 2013).

2.14. Gastronomi Turizmi

Gastronomi turizmi mutfak kültürü zengin olan ülkeler ve bölgeler açısından önemli bir potansiyele sahiptir. Gastronomi turizmi yemeğin tadılması için yapılacağı gibi bazen de bölgeye özgü yemeğin yapımını deneyimlemek amacıyla yapılan bir faaliyet

olarak mevcut potansiyeli korunarak yerel ve bölgesel turizm kaynağı genişletilebilir (Bucak ve Aracı, 2013)

Yiyecek ve İçecek deneyimi amacıyla motive olmuş turistik tüketicilerin, bölgeye ait kültürel geleneklerden ya da yöreye özgü bitki, et ya da yiyecek ve içecek yapımına uygun bir malzemeden üretilen ürünü deneyimlemek amacıyla ya da yöreye ait tatları kendilerinin de yapmasına, tarifini öğrenmesine ve uygulamasına imkân sağlayan bir dizi etkinliktir (Eröz, 2016). Bu nedenle gastronomi turizmi yerele ait bir talep oluşturduğu gibi yerel tatların korunmasına da katkıda bulunduğu söylenebilir.

2.15. Kırsal Turizm

Türkiye’de, 1960’lı yıllarda planlama dönemi ile birlikte bölgeler arasında bulunan ekonomik ve altyapı dengesizliklerinin giderilmesi amacıyla kırsal kalkınma projeleri uygulanmaya başlanılmıştır. Kırsal kalkınma yaklaşımlarında 1980’li yıllara kadar tarımda modernizasyon ve devlet müdahaleleri egemen olmuştur. 1980’li yıllardan sonra sürdürülebilir kalkınma, katılım, yönetim gibi kavramlar kırsal kalkınma politikalarını şekillendiren kavramlar olmuştur. Kırsal kalkınma projeleri ile kırsaldan, kente olan göçün önlenmesi hedeflenmiştir. Göçün önlenmesi için kırsal turizmin geliştirilmesi zorunlu bir bileşen olarak ortaya çıkmaktadır. Türkiye’de yerli ve yabancı kaynaklı projelerde kırsal alanın gelişimine yönelik değişik kırsal turizm projeleri uygulanmaktadır. Bu projelerin uygulamalarına bakıldığında zaman sürdürülebilirliği ön planda tutmuş başarılı proje örnekleri görülmektedir. İlk defa 2007-2013 yılları arasında Tarım ve Köy İşleri Bakanlığı tarafından kırsal turizme yönelik, Avrupa Birliği’nin Katılım Öncesi Yardım Kırsal Kalkınma Programı, IPARD vasıtasıyla desteklemeler yapılmaya başlanılmıştır. 2007-2013 döneminde AB tarafından IPARD kapsamında Türkiye’ye 854,6 milyon Avroluk mali yardım ayrılmıştır. 2014-2020 döneminde IPARD II olarak devam eden program çerçevesinde, Türkiye’ye 4,45 milyar Avro’luk finansman ayrılmıştır (URL- 1, 2023).

Kırsal turizm, kırsal alanda yaşayan insanların gündelik tarım faaliyetlerini deneyimleme üzerine inşa edilen bir dizi etkinlik içerir. Ayrıca kırsal kesimde ki yaşam biçimine katılma, yöresel kültürü ve gelenekleri tanıma bunların içerisinde yer alarak deneyimlerde bulunmak amacıyla yapılan faaliyettir. Kırsal turizm kırsal alanlardan kentte doğru olan göçün önlenmesine kırsal alanda istihdam oluşturulmasına otantik evlerin korunmasına katkıda bulunur, kırsal alanda yapılan turizmin geliştirilmesi için aşağıdaki politikalar (Krajinović vd, 2011) uygulanabilir:

- Gerekli bilgilere daha hızlı ve daha kolay erişim sağlayan teknik destek programlarının oluşturulması ve idari yardımlar
- Mesleki eğitim, eğitim atölyeleri
- Kırsal alana ve tüm paydaşlara yardım etmek için uyarlanmış vergi ve finans daha kolay ve daha ucuz krediler, sübvansiyonlar ve hibeler
- Altyapı yatırımları ve altyapının hazırlanması
- Yönetim pazarlamasını oluşturmak
- Ev pansiyonculuğu hakkında eğitimler vermek, ziyaretçilerin iyi bir deneyim yaşamasını sağlamak için eğitimler ile yerel halkı bilinçlendirmek.

2.16. Av Turizmi

Av turizmi, avcı niteliğine haiz kişilerin av hayvanlarından boynuz, deri, diş vb. (trofe) hatıra eşya elde etmek ya da yaban hayatı içerisinde yaban hayvanlarının popülasyonuna zararlı olabilecek türleri avlayarak kendisini yaban hayvanlarının piramidinde düzenleyici olarak adlandırılmasının vermiş olduğu motivasyonla hareket eden ya da yaban hayatını seyretmekle yetinen bireylerin etkinlikleridir. Turizm faaliyetlerinin çeşitlendirilmesi, turizm hareketlerinin ülke geneline ve tüm yıla yayılması kapsamında av turizmi ülkemizde oldukça geniş bir alana sahiptir. Türkiye’de Tarım ve Orman Bakanlığı bünyesinde bulunan Merkez Av komisyonu kararı ile avcılık ve avlanması yasak hayvanlar belirlenmektedir tablo 2.4’te avlanması yasak olan bazı türler gösterilmektedir (Orman ve Su İşleri Bakanlığı, 2014).

Tablo 2.4 Avlanması yasak türler

MEMELİLER	KUŞLAR
Alageyik	Atmaca
Ceylan	Şahin
Sırtlan	Kartal
Vaşak	Doğan
Ayı	Akbaba
Kurt	Keklik
Karakulak	Turaç

Kaynak: (Sürdürülebilir avcılık için temel eğitim kitabı, (Orman ve Su İşleri Bakanlığı, 2014).

Av Turizminin İlkeleri:

- Yaban hayvanlarının sayılarının sürekliliğini sağlayıcı koruma, bakım ve üremesine engel zararlılarla mücadele önlemlerini alarak popülasyonların devamını sağlamak,
- Envanter çalışmaları ile taşıma kapasitesi de dikkate alınarak yeterli popülasyona ulaşmış av hayvanlarının avlatılarak yaban hayatı kaynaklarının sürdürülebilir yönetimini sağlamak,
- Avcılığın, doğal hayata zarar vermeden bilinçli olarak yürütülmesini sağlamak,
- Doğal kaynakların turizm amaçlı sürdürülebilir kullanımını sağlamak,
- Yöre insanlarının yaban hayatı kaynaklarının varlığından oluşan katma değerden yararlandırılmasını sağlayarak kırsal kalkınmaya destek sağlar (Orman ve Su İşleri Bakanlığı, 2014).

2.17. Macera Turizmi

Macera turizmi bu risk faktörüne rağmen, fiziksel aktivite ve keyif, ferahlık, kişisel hedefler kurulması, nefesi durdurucu eylemler, soluk kesici manzaralar, son derece heyecanlı yanlarıyla macera severleri çekmektedir. Yüksek risk faktörü nedeniyle, 150 metreye çıkıldığı zaman eğer teçhizatla bir sorun olursa sizi kurtaracak hiçbir şans bulunmamaktadır. Çılgınca şeyleri yapmak için bazı macera düşkünlerini sürükleyen şey tam olarak bu risk duygusunu hissetmektir (Hacıoğlu, Bozkurt ve Şahin, 2016).

Macera turizmi, ekoturizm etkinliklerinin aktif bir formudur. Katılanların adrenalinlerinin yükselmesini sağlar. Macera turizmi riskle beraberdir. İyi planlanmış veya iyi planlanmamış olsun risk taşır.

2.18. Kuş Gözlemciliği

Kuş gözlemciliği özellikle Avrupa ve Kuzey Amerika'da çok sayıda kişinin katıldığı bir turistik faaliyet olmasına rağmen Türkiye'de yeterince yaygınlaşmamıştır. Türkiye'nin kuşların göç yolları üzerinde önemli bir yeri olduğu su kuşlarının ve göçmen kuşların bulunması nedeniyle kuş gözlemciliğine uygun alanlar yaygın olmasına rağmen yeterli sayıda ilgi gösterildiğini söylemek mümkün değildir. Bu nedenle bu potansiyel ürün olarak sunulabilir. Ülkemizin bulunduğu konumun avantajı değerlendirilerek ekonomik bir yarar elde edilebilir (Eröz, 2016).

2.19. Akarsu Turizmi

Kanoculuk ve rafting olarak tanımlanan iki akarsu sporu macera severleri kendine çekmektedir. Bu turistik deneyimi yaşamak isteyen amatörler için uygun olarak yapılandırılmış formları sayesinde bu turizm çeşidi kitlelere ulaşmıştır. Ülkemizde önemli akarsu merkezleri aşağıda sıralanmıştır (Eröz, 2016).

- Çoruh Nehri
- Dalaman Çayı
- Fırtına Deresi
- Melen Çayı
- Köprüçay

2.20. Dağcılık

Dağcılık “Alpinizm” olarak ifade edildiği de olur. Alp Dağlarında gelişim gösterdiği söylenebilir. Son yıllarda turizmin çeşitlendirilmesi amacıyla bir ürün olarak yapılandırılan dağcılık daha çok bu alana ilgi duyan bilinçli kişiler tarafından tercih edilen bir turizm türüdür. Türkiye, yükseltilerini ve karstik oluşumları ile bu alanda oldukça iddialı bir potansiyele sahiptir. Bu potansiyelin ekonomik bir faydaya dönüştürülmesi için gerekli çekicilikler ve rotalar oluşturulduğunda; Türkiye’nin bu alanda olağanüstü çekiciliklere sahip bir konumda olduğu söylenebilir.

2.21. Kültür Turizmi

Kültür turizminin, birbirinden fazla çeşitlenen kültürel cazibe merkezleri ve olanaklara sahip olan uzak yerlere yönelik merak ile başlayan bu ilgi küreselleşme ve eğitim düzeyindeki gelişmeye paralel olarak gelişme göstermiştir. Kültürel turizmin aslında ziyaret edilen yerlerde karşılaşılan kültürel ve mimari özellikler ile de yakından ilişkili olduğu bu nedenle aslında tüm turistik gezilerin bir yönü ile kültürel olarak kabul edilebileceği görüşü akla uygun gelmektedir (Poria, Butler ve Airey, 2003).

Kültür turizmi, insanın bilme, öğrenme ve tanıma ihtiyacını karşılayan, bireyin kültürel seviyesini yükselten ve bilgiye erişimini sağlayan, deneyimleme imkânı sunan turizm şeklidir. Kültür turizmi, sunucusu olduğu bölgelerin ekonomik faydasına olduğu gibi yerel öğelerin bir çekicilik ve ekonomik fayda oluşturması nedeniyle özenli bir şekilde korunmasına hizmet ettiği de söylenebilir.

Dünyada geniş çevreler tarafından tercih edilen kültür turizmi, tarihe ve sanatsal faaliyetlere ilgi duyan ziyaretçilerin tercih ettiği bir deneyimdir. Kültürel turizmi geçmişe tanıklık eden tarihi ve kültürel mirası öğrenmek ve görmek isteyenlerin oluşturduğu söylenebilir (WTO, 1985).

2.22. İlgili Çalışmalar

İlgili alanyazında yapılan incelemelerde tespit edilen çalışmalar aşağıda tablolastırılmış ayrıca çalışma konusuna benzer nitelikte görülen çalışmalar metin olarak tablo haricinde sunulmuştur.

Tablo 2.5 Akademik Çalışmalar

ALGAN	2024	Muş ilindeki jeotermal kaynakların termal turizm potansiyelinin belirlenmesi (örnek termal tesis tasarımı)	Muş ili doğal koşulların insan etkinlikleri üzerinde belirleyici olduğu, Sosyoekonomik anlamda termal turizm potansiyelinin geliştirilmesine, mevcut tesislerin fiziki imkânları ve henüz yatırıma açılmamış turizm kaynaklarına değinilmiştir.
ÖZKURT	2024	Artvin ili Ardanuç ilçesinin turizm potansiyelinin belirlenmesi yönelik bir araştırma	Ardanuç'un; coğrafi yapısı, tarihî ve kültür birikimiyle ilişkili kültür ve inanç turizminin yanında eko turizm, yayla turizmi, kamp ve karavan turizmi, akarsu turizmi, av turizmi, spor turizmi gibi alternatif turizm çeşitlerine uygun olduğu tespit edilmiştir. Ardanuç'ta turizmin gelişmesi adına yapılabilecekler ile ilgili öneriler yer verilmiştir.
TAŞALAN	2024	Turizmden bağımsız arzların turizm potansiyeline yönelik değerlendirilmesi: Çankırı üzerine bir alan araştırması	Çankırı ilinin turizm potansiyelinin yetersiz olduğu ve neden yetersiz olduğu sebepleri ile ortaya koyulmuştur. İlde bulunan tuz mağarası ve kış turizmine önemli bir katkı sağlayacağı düşünülen Ilgaz kayak merkezinin alt yapı imkânlarının yeterli olmayışı ve tanıtım ve reklam eksikliğinden dolayı ön plana çıkamadığı tespit edilmiştir.
BAYRAK	2023	Gerede ilçesinin turizm potansiyeli	Gerede ilçesinin turizm potansiyelini ortaya koymak, turizm açısından önemli sahaları belirlemek, kısa ve uzun vadeli gelişme planlarına kaynak oluşturmak, başlıca sorunları tespit ederek çözüm önerileri sunmak ve ilçenin ekonomisine katma değer oluşturabileceğine dikkat çekmektir. Bu amaç doğrultusunda çalışma alanının turistik değer taşıyabilecek doğal ve beşerî kaynakları incelenmiştir.
KURT	2023	Batı Karadeniz Bölgesi'nin deniz turizm potansiyeli, sorunları ve çözüm önerilerine yönelik bir araştırma	Batı Karadeniz Bölgesi kıyılarında deniz turizminin gelişiminin önündeki engeller öncelikler hiyerarşisi içerisinde tespit edilmeye ve bu sorunlara yönelik çözüm önerileri getirilmeye çalışılmıştır.
OKAN	2023	Ankara İlinin Turizm Potansiyeli	Çalışmada Ankara ilinde gezilecek, görülecek, fotoğraflanacak, tadı çıkarılacak, tavsiye edilecek ve güzel zaman geçirilecek yerlerinin olduğunu göstermek hedeflenmiştir. Bölge sosyo-ekonomik yapısının da gelişmesini sağlamış, hatta birçok alanda değişimlerin meydana geldiği gözlemlenmiştir.
SÜRME	2023	Tarihi Kapadokya bölgesi Niğde ili turizm potansiyeli ve yerel halkın turizm algısının incelenmesi	Bu çalışma da Niğde ilinde somut ve somut olmayan kültürel miras bakımından turistik çekiciliğe sahip olduğu, yerel halkın turizme yönelik olumlu görüş taşıdığı, ancak altyapı ve üstyapı sorunları nedeniyle turizmin yeterince geliştirilemediği sonucuna ulaşılmıştır.

Tablo 2.5'in devamı

ŞAHİN	2022	Kastamonu doğal mirasının turizm potansiyeli ve sürdürülebilir doğa turizmi için bir yol haritası	Bu çalışmada, Kastamonu'nun doğal mirası ve söz konusu mirasın sunmuş olduğu doğa turizmi potansiyelinin sürdürülebilirliğinin nasıl sağlanacağı ortaya konmak istenmiştir. Tanıtım dışında gerekli alt yapı ve ulaşım sorunlarının etkin yönetimi için bir yol haritası ortaya konmuştur.
POLAT	2022	Erzurum'un kültür turizm potansiyeli ve yerli turistlerin buna ilişkin algıları üzerine bir çalışma	Bu çalışmanın amacı Erzurum'un kültür turizm potansiyelini incelemek ve bakış açılarını belirlemektir. Yapılan analizler sonucunda, yerli turistlerin kültürel bir destinasyon olarak Erzurum algılarının genel anlamda olumlu değerlendirdikleri ve seyahatlerinden memnun kaldıkları tespit edilmiştir.
BOZDOĞAN	2022	Arkeolojik sit alanlarının sürdürülebilir turizm potansiyeli yönünden değerlendirilmesi: Hoşap Kalesi ve çevresi arkeolojik sit alanları	Çalışmada Hoşap Kalesi ve çevresinin doğal, fiziki, kültürel ve yerleşim dokusunun özellikleri irdelenmiştir. Alan içinde yerinde gözlemler ve arazi analizleri yapılarak yerleşimin fiziksel özellikleri ile mimari ve yerleşim dokusu incelenmiştir. Alanın sahip olduğu doğal ve kültürel değerler çerçevesinde GZFT analizi yapılmıştır. Sürdürülebilir turizm faaliyetlerinin artırılmasına yönelik öneriler sunulmuştur.
KARAAĞAÇ	2021	Çekim modeli: Türkiye'nin turizm potansiyeli üzerine uygulama	Türkiye'de turizmin gelişmesine destek olacak politika-öneri geliştirmek hedeflenmiştir. Tezde, 2017 yılında OECD ülkelerinden Türkiye'ye gelen turist sayıları incelenmiş ve GSYH, nüfus, uzaklık, ortak sınır değişkenleri ile bazı kukla değişkenler kullanılarak çekim modeli oluşturulmuş ve böylece kullanılan değişkenlerin Türkiye'ye gelen turist sayısı üzerinde etkili olup olmadığı belirlenmeye çalışılmıştır.
ALKOL	2020	Süryani kültürü bağlamında Midyat'ta (Mardin) turizm potansiyeli	Midyat ve yakın çevresinin turizm potansiyelleri ortaya konulmaya çalışılmıştır. Bu çalışma ile farkındalık oluşturularak Midyat ve yakın çevresindeki doğal ve kültürel unsurların sürdürülebilir turizm kapsamında korunması ve turizmin daha da geliştirilmesi ön görülmüştür.
KILINÇ	2020	Kahramanmaraş ilinin turizm potansiyeli	Kahramanmaraş'ta var mevcut ve potansiyel içeren doğal, kültürel ve alternatif turizm çekicilikleri başlıklar halinde ayrı ayrı ele alınmıştır. İldeki turizmin potansiyelinin iyi değerlendirilmesi adına çeşitli tavsiyeler ve mevcut sorunlara çözüm önerileri sunulmuştur.

Tablo 2.5'in devamı

KAYA	2019	Batman ilinin açık alan kültürel rekreasyon turizm potansiyeli açısından değerlendirilmesi	Batman ilini Açık Alan Kültürel Rekreasyon Potansiyeli açısından değerlendirebilmektir. Batman ilinin açık alan kültürel rekreasyon faaliyet ve alanlarının, turistik ürün özellikleri çerçevesinde dolayısıyla turizm potansiyeli dikkate alınıp, güçlü ve zayıf yönleri, fırsatlar ve tehditler gibi unsurlar incelenerek mevcut durumu ortaya konulmuştur.
DERELİ	2019	Bolu'nun termal turizm potansiyeli ve termal turist profili	Bolu'nun termal turizm potansiyelini ortaya çıkartmak ve Bolu'daki termal turizm tesislerinden hizmet alan termal turistlerin memnuniyet düzeylerini belirlemektir. Bolu'nun termal turizm potansiyelinin yeterince kullanılıp kullanılmadığı ve termal turizm tesislerinin eksik yanları tespit edilerek ve termal turizm potansiyelinin kullanılmasına yönelik öneriler getirilmiştir.
İÇLEK	2019	Afyonkarahisar Ayazın Ören Yeri'nin (Metropolis) sürdürülebilir turizm potansiyeli açısından değerlendirilmesi	Bu çalışmada Ayazın Örenyeri'nin mevcut doğal ve kültürel miras değerlerinin belirlenmesi ile sürdürülebilir turizm kapsamında stratejik eylem ve programlar oluşturulmuştur. Ve bu alan için öneriler elde edilmiştir. Bu tezde, alanın "GZFT" ve "Sıralama (Ranking) Tekniği" ile mevcut durum tespit edilmiş ve önceliklendirme yapılmıştır. Bu verilerle sürdürülebilir turizm stratejik eylemler tanımlanmış ve öneriler getirilmiştir.
TAN	2012	Samsun kenti ve yakın çevresinin doğal ve kültürel peyzaj özelliklerinin turizm potansiyeli açısından irdelenmesi	Samsun kenti ve yakın çevresinin doğal ve kültürel peyzaj özelliklerinin turizm potansiyeli değerlendirilip bu potansiyel doğrultusunda uygulamaya yönelik ve mevcut potansiyelin korunup geliştirilmesi için çeşitli öneriler getirilmiştir.
DOĞAN	2012	Ankara ili Ayaş ilçesinin kırsal turizm potansiyeli açısından değerlendirilmesi	Kırsal turizm faaliyetinin Ayaş'ta kırsal kalkınma elemanı olarak düşünülerek eksik noktalarının belirtilmesi, yöreye ekonomik ve sosyal anlamda neler olabileceği konusunda önerilerin geliştirilmesi amaçlanmıştır.
KÜLEKÇİ	2009	Çankırı Çavundur termal kaynaklarının yörenin turizm potansiyeli kapsamında değerlendirilmesi	Çalışma alanı olan Çankırı Çavundur yöresi potansiyel bir turizm alanı olarak ele alınarak konu kapsamında, termal turizmin içeriği, tarihçesi, dünyadaki ve Türkiye'deki yeri ve kullanım alanları, termal turizm ve doğal kaynakların sürdürülebilir kullanımı incelenmiştir.

Tablo 2.5'in devamı

ULUER	2009	Bitlis ili turizm potansiyeli: Özel sektör ve kamu sektör yöneticilerinin kanaatlerinin araştırılması	Bitlis'in doğal, tarihî ve sosyokültürel açıdan turizm arz kaynakları ve turizm alt yapısı değerlendirilerek ilin turizm potansiyelinin belirlenmesidir. Bulgular sonucunda il turizminin gelişimini olumsuz yönde etkileyen önemli sorunlar sıralanmış ve bu sorunlara yönelik geliştirilen çözüm önerilerinde bulunulmuştur.
UYGUN	2008	Konya ilinin termal turizm potansiyeli	Jeotermal kaynaklar açısından zengin bir bölge olan Konya ilinin termal turizm potansiyelinin tespitine yönelik incelemelerde bulunulmuş. Mevcut tesislerin fiziki imkânları ve henüz yatırıma açılmamış turizm kaynaklarına değinilmiştir.
TUĞRUL	2007	Manisa'nın turizm potansiyeli	Manisa ilinin turizm potansiyeli konulu araştırmanın temel amacı, inceleme sahası içinde bulunan doğal ve beşerî turistik kaynakları, coğrafya ilmi araştırma, yöntem ve ilkeleri doğrultusunda inceleyip tespit edebildiğimiz sorunlara çözüm önerileri sunmaktır.
DOKUMACI	2001	Tekirdağ kentsel sit alanının peyzaj mimarlığı ve turizm potansiyeli açısından değerlendirilmesi üzerine bir araştırma	Geleneksel yaşam tarzlarıyla şekillenmiş Tekirdağ Kentsel Sit Alanının geliştirilerek sürdürülebilmesi için çevresel özelliklerin turizm potansiyeli ile birlikte değerlendirilerek korunmasını amaçlamaktadır. Bu alan analizleri sonucunda turizm ve çevresel değerleri ortaya konan alanlardan örnekler seçilerek, plan kararlarına yönelik öneriler getirilmektedir.
KÖŞKER	2001	Van'ın turizm potansiyeli ve geliştirilebilir turizm çeşitleri	Bu araştırma, Van'ın genel coğrafi özellikleri, ilin turizm potansiyeli, turizm arz ve talebi ile Van'ın turizm sorunları ve geliştirilebilir turizm çeşitlerini belirlemek üzere yapılmış olup, bölgeye uygun turizm çeşitleri ile ilgili önerilerde bulunulmuştur.

Günel (2005) tarafından yapılan “Mardin İlinde Kültürel Turizm Potansiyeli” isimli çalışmada, Mardin ilinde çok sayıda somut, somut olmayan kültürel miras ve doğal kaynakları bakımından zengin ayrıca inanç turizmine kaynaklık edecek din orjinli kaynaklara sahip olduğu, mevcut arz kaynaklarının ürüne dönüştürülmesi halinde turistik çekicilikleri arasında yer alan kentsel mimari özellikleri ile folklorik değerlere yönelik olarak altyapının iyileştirilmesi tanıtımının yapılması önemli tarihi öğelerin daha fazla talep oluşturması için yapılması gerekenler çalışmada ortaya konulmuştur.

İbret, Aydınöz ve Uğurlu (2015) tarafından yapılan “Kastamonu Şehrinde Kültür ve İnanç Turizmi” adlı çalışmada Kastamonu kültür ve inanç turizmi kaynakları bakımından oldukça fazla kaynağa sahip olduğu, bu kaynakların turizm talebine dönüştürülmesi için kentin inanç turizmi ve kültür turizmi açısından değerlendirilerek çalışma alanından elde edilen verilere göre mevcut durumun belirlenerek geliştirilmesi gereken özellikleri ile tanıtımı yapılması halinde şehrin mevcut durumundan daha yüksek potansiyele sahip olduğu, mevcut kaynakların değerlendirilmesi halinde yıl boyuna yayılan turistik faaliyetlere konu olacağı öngörülmüştür.

Akkuş ve Güneş (2016) tarafından yapılan “Mersin-Aydıncık İlçesi ve Çevresinin Kültür Turizmi Potansiyeli Açısından Değerlendirilmesi” isimli çalışma ile Aydıncık ilçesi kültür turizmine kaynaklık edebilecek nitelikte arz kaynaklık edebilecek güçlü potansiyele sahip olduğu; kullanma ve koruma dengesine uygun olarak bölgede turizmin geliştirilmesi için yapılması gerekenler sıralanmıştır.

Oktay, İşlek ve Yaşar (2016) tarafından “Kastamonu’da Doğa Turizmi Potansiyelinin Değerlendirilmesi” isimli çalışmada Kastamonu Çok sayıda flora ve fauna türleri bulunmakta ve yöresel ürünler üretilmektedir. Kastamonu İlinin doğal turizm potansiyelinin belirlenmesi ve bu potansiyelin değerlendirilmesi yönünde çeşitli öneriler ve yöntemler geliştirmek bu çalışmanın amacıdır. Bu amaca yönelik olarak çalışmada Kastamonu turizminin paydaşları üzerine mülakat tekniği uygulanarak bulgular elde edilmiş ve yorumlanmıştır.

Dağdeviren, Özdemir ve Göker (2017) tarafından yapılan “İlgaz İlçesinin Turizm Potansiyeli” isimli çalışmada SWOT analizi neticesinde çekicilik oluşturacak, talep oluşturabilecek nitelikteki kaynaklara ilişkin güçlü, zayıf yönleri ve fırsatları ile tehditleri tespit edilmeye çalışıldığına ekonomik faydaya dönüştürülemeyen kaynakların tanıtım eksikliği, altyapı sorunları ve yatırımcı eksikliğinden kaynaklı olarak problemlerin olduğunu son yıllarda turistik tüketicilerin talep ettiği eko turizm kaynaklarının geliştirilmesi gerektiği vurgulanmıştır.

İlhan, Çelik, Gülersoy ve Gümüş (2017) tarafından yapılan “Cehennem Deresi Kanyon’nun (Ardanuç, Artvin) Eko-Turizm Potansiyeli Açısından Değerlendirmesi ve Planlama Önerileri” isimli çalışmada Cehennem Deresi Kanyonu ve yakın çevresinde SWOT analiz yöntemiyle mevcut durumu tespit edilerek turizm potansiyelinin yüksek olduğu, turizmin çeşitlendirilmesi ve yerel ekonomiye katkı sağlaması için ekoturizm potansiyelinin geliştirilmesi halinde çekicilik oluşturacağı sonucuna ulaşılmıştır.

Çam ve Çılgınoğlu (2021) tarafından “Tosya İlçesinin Turizm Potansiyeli” isimli çalışmada Tosya ilçesinin turizm potansiyelini gözler önüne sermek, ilçenin turizm konusunda daha fazla tanınabilmesini sağlamak, ilçedeki turistik hareketliliğin artmasını sağlamak, ilçenin turizmden sağlanacak gelir payının yükselmesini sağlamak ve Tosya’nın turizm kapsamında Kastamonu ili genelindeki önemine vurgu yapmak açısından önem arz etmektedir.

Mutlu (2022) tarafından “Gizli Potansiyel Destinasyon Olarak Cide İlçesinin Turistik Değerler Açısından İncelenmesi” isimli çalışmada Kastamonu ili Cide ilçesinin turistik değerlerinin incelenerek turizm potansiyelinin belirlenmesi ve turizmin geliştirilebilmesi için ilk olarak çevresel faktörler incelenmiş olup, ardından bölgenin geleceği ve gelişmesi için önemli olacak fırsatların belirlenmesi, bölge açısından tehdit oluşturabilecek unsurların saptanmıştır.

Çam ve Çılgınoğlu (2023) tarafından “Kastamonu İli Cide İlçesinin Turizm Potansiyelinin Değerlendirilmesi” isimli çalışmada Tosya ilçesinin turizm potansiyelini gözler önüne sermek, ilçenin turizm konusunda daha fazla tanınabilmesini sağlamak, ilçedeki turistik hareketliliğin artmasını sağlamak, ilçenin turizmden sağlanacak gelir payının yükselmesini sağlamak ve Tosya’nın turizm kapsamında Kastamonu ili genelindeki önemine vurgu yapmak açısından önem arz etmektedir.

3. ARAŞTIRMANIN YÖNTEMİ

Bu çalışmada Sosyal Bilimler alanında yaygın kullanılan nitel bir yaklaşım benimsenmiştir. Nitel araştırma, yakından inceleme ve ilk elden verilerin toplanmasına imkân sağlar. Bu nedenle araştırma alanın önceden tanınması, alanla ilgili bilgi sahibi olunması araştırma sürecinde kendi önyargı ve varsayımlarına ilişkin bilgileri elde ettiği verilerden ayrı tutması, veri kaynağından elde ettiği sonuçların var olduğu haliyle yansıtabilmesi için gözlenen ortam hakkında bilgi verecek kişilerin saptanması araştırma örnekleminin belirlenmesi (Yıldırım ve Şimşek, 2008).

Araştırma sorularına geçerli ve güvenilir yanıtlar bulabilmek amacıyla iki aşamalı bir yaklaşım benimsenmiştir. Bunlardan birincisi hazır bilgiden (arşiv taraması) yararlanma; İkincisi ise araştırma sorularına geçerli ve güvenilir yanıtlar elde etmeye yarayacağına inanılan sormaca (görüşme) düzeneği ile veri toplamadır.

Çalışma temelde nitel bir yöntemin işe koşulduğu bir araştırmadır. Bu nedenle geçerlik ve güvenirlik kaygılarından uzak bir ana kütle ve çalışma grubu (örneklem) belirlenmiştir. Elde edilen veriler, betimsel analiz yöntemi ile çözümlenmiştir. Araştırmaya katılan katılımcılara Katılımcı 1 ve Katılımcı 11 arasında kodlar verilmiştir. Görüşmeler yaklaşık 30 dakika sürmüştür. Görüşmeler sonrası görüşme formuna alınan notlar ile yapılan gözlemler yazılı olarak kayıt altına alınmıştır. Verilen cevaplar anlaşılır bir şekilde olduğu gibi aktarılacak ilçenin güçlü, zayıf yanları ve fırsat, tehditlerini belirlemeye yönelik olarak yorumlanmıştır. Elde edilen verilere uygun olduğuna inanılan önerilerde bulunulmuştur. Araştırmacının geçmişte Cide Belediyesi bünyesinde üst düzey yönetici olarak hizmet vermiş olması; hizmet edilen süreçte Cide coğrafyasına, demografisine, doğal, somut ve somut olmayan kültürel mirasına hâkim olması; önceki tümcede vurgulanan “önerilerde bulunma” konusunda bir olanak tanımıştır. Özlüce araştırmacının alana olan hâkimiyeti ona “katılımcı ve doğrudan gözlem” yoluyla araştırma konusu ve sorularına katkı sağlama olanağı sağlamıştır.

Bu araştırmanın kavramsal çerçevesi, araştırmada incelenecek araştırma konusu, amacı, evren ve örneklem seçimi, veri analizinin nasıl yapılacağı elde edilen araştırma bulgularının elde edilme parametrelerinin nasıl sınırlandırıldığı, elde edilen bulguların yorumlanmasında kullanılan model, bulguların çözümlenmesinde kullanılan yöntem, neyin nasıl yapılacağı, araştırmanın hangi çerçevede sunulacağı ile güvenilirlik ve geçerlilik konularına yer verilerek, bunlara ilişkin durum bu bölümde sunulmuştur.

3.1 Araştırmanın Amacı

Araştırmanın öncelikli amacı Cide ilçesinin var olan turizm kaynaklarının ve potansiyelinin belirlenerek mevcut durumun ortaya konulmasıdır. Bu amacın yanı sıra söz konusu potansiyelin olası eksikliklerinin, güçlü ve zayıf yönlerinin, fırsat ve tehditlerin belirlenmesi araştırmanın bir diğer amacı olarak belirlenmiştir.

3.2 Araştırmanın Önemi

Araştırmanın birçok açıdan önem taşıdığına inanılmaktadır. Örneğin araştırma sonuçlarının turistik gelişimi açısından yaşamsal bir önem taşıyan insanları seyahate yönelten arz kaynaklarının ortaya konulması ya da yeniden gözden geçirilerek güncellenmesi; elde edilen bulgular ışığında Cide'nin turizm potansiyelinin yeniden gözden geçirilerek sınıflanması; ilçenin mevcut turizm altyapısı ve gelecekte yapılacak olan turizm yatırımlarına konu olabilecek bu kaynakların ürün olarak sunulması ve ekonomik bir değere dönüştürülmesi için yapılması gerekenlere ilişkin tespit ve önerilerden yararlanılması beklenen yararlardan yalnızca bir kaçıdır.

Önceki paragrafta sayılanların ışığında potansiyel yatırımcının hazır veri bulacak olması; yatırım kararlarını daha sağlıklı yapabilmesi; kıt olan kaynakların etkin kullanılmasına olanak tanıyacak olmasının yanı sıra tüketicilerin istem ve beklentilerini karşılayacak turistik ürün demetleri sunulacak olması, araştırmayı önemli kılan diğer hususlardır inancı taşınmaktadır.

Araştırmanın bir diğer öneminin ise; Haziran, Temmuz ve Ağustos aylarına sıkışmış olan, çok nadir Eylül ayının ilk yarısına kadar (Zeyrek, 2013) süren bir turistik

hareketliliğe sahip olan Cide'nin yıla yayılan bir turizm hareketliliğine kavuşmasına sağlayacağı katkı ile ortaya çıkacağı düşünülmektedir.

Ayrıca araştırma verilerinin/sonuçlarının konu ile ilgili çalışma yapan araştırmacılara sağlayacağı katkı bir diğer önemli kazanım olarak değerlendirilmektedir.

Somut olarak Cide'de turizm hakkında bilgi sahibi olduğu değerlendirilen ve Cide turizmini yönlendirme gücüne sahip olduğuna inanılan bireylerin görüşleri alınarak yürütülen çalışma sonucunda ilçe turizminin güçlü ve zayıf yönleri, fırsat ve tehditleri ortaya konmuştur. Anılan Güçlü Yönler-Zayıf Yönler; Fırsatlar-Tehditler (GZTF) Analizi sonuçlarının turizm yatırımcılarına ve diğer paydaşlara kaynaklık etmesi beklenmektedir. Ayrıca tüm yıla yayılan bir turizm anlayışının benimsenebilmesi için mevcut potansiyelin belirlenmesi ve turizmin çeşitlendirilmesine olan gereksinim çalışmanın önemini ortaya koymaktadır.

3.3 Araştırmanın Ana Kütlesi ve Örneklemi

Araştırmada başvurulacak kaynaklar iki aşamalı olarak belirlenmiştir. Birinci aşamadaki birimler arşiv olarak da tanımlanan hazır kaynaklardır. Söz konusu kaynakların ilki ambargosuz erişilebilen web bilgisi olup “turizm arzı, turizm türleri ve Cide” anahtar sözcüklerinin web ortamında yazılması sonucu elde edilmiştir. Söz konusu mecrada yer alan makale, kitap, bildiri, rapor, harita, resim ve benzeri materyallerden yararlanılmıştır. Bu kaynakların yanı sıra Kastamonu Üniversitesi Merkezi Kütüphane ve Ankara Milli Kütüphane fiziksel koleksiyonlarından da yararlanılmıştır.

Bilgisine başvurulmuş bir diğer birim ise oluşturulan çalışma grubudur. Araştırmanın nitel bir tasarımına sahip olması, yanıtlanacak 10 kadar soru tespit edilmiş olması; yanıtların konuyla ilgili bilgi ve deneyim sahibi kişiler tarafından yanıtlanması halinde geçerli ve güvenilir yanıtlar elde edilme gereğini karşılama potansiyeli gibi etmenler araştırmada bir çalışma grubunun oluşturulmasını gerekli kılmıştır. Bu çerçevede Cide'de yerleşik, ilgili kamu kurumlarında yönetici ya da uzman olan bireylerle, Cide'nin doğal, somut ve somut olmayan kültürel mirasının yanı sıra ilçenin sosyo-

kültürel ve demografik gerçeklerine hâkim olduğuna inanılan bireylerden bir seçki yapılmıştır.

Söz konusu seçkiye kaynaklık eden ve Cide'nin turizm potansiyelini bilme olasılığı yüksek kurum temsilcileri ve bireylerden oluşan küme araştırmanın ana kütlesi olarak tanımlanabilir. Bu ana kütle içerisinde kurumlar ve anılan kurumları temsilen görüşüne başvurulmasına karar verilenler: “Mahalle Muhtarları, Halk Eğitim Merkezi Cide Müdürlüğü, Gençlik ve Spor İlçe Müdürlüğü, Toplum Sağlığı Merkezi, Sosyal Dayanışma Vakfı, İlçe Nüfus Müdürlüğü, İlçe Tarım Müdürlüğü, İlçe Orman Müdürlüğü, Yerel İşletmeciler” olarak sıralanmaktadır.

3.4 Veri Toplama Aracının Tasarımı

Araştırma, başlanılmadan önce araştırma konusuna ilişkin temel kavramların bilinmesi ve tekniklerin bilimsel bir bakış açısını yansıtacak şekilde araştırmaya uygun soruların belirlenmesi gerekmektedir (Erdoğan, 2012). Çalışmanın amacına uygun bir yaklaşımı esas alan Cide İlçesinin turizm potansiyelinin belirlenebilmesine yönelik olarak 11 adet açık uçlu sorudan oluşan aşağıdaki kıstasları esas alan görüşme formu oluşturulmuştur.

Sorular hazırlanırken açık, anlaşılır ve yalın bir ifade kullanılmasına özen gösterilmiştir.

Ekonomik bir yaklaşım esas alınmıştır.

Planlılık esas alınarak çalışmanın amacına uygun sorular seçilmiştir.

Seçici bir süreç esas alınarak sorularda bazı istisnalar dışında terimler yerine anlaşılabilir ifadeler kullanılmıştır.

Toplanmak istenen verilere yönelik birbirini tamamlayan açık uçlu sorular hazırlanmıştır.

Aranan bilgiye erişmek, araştırma sorularına geçerli ve güvenilir yanıtlar bulmak amacıyla geliştirilen görüşme formu ilgili yazının (hakemli ulusal ve uluslararası dergilerde yayımlanan makaleler, ilgili yazında bulunan makaleler, sivil toplum örgütleri ile kalkınma ajansları tarafından yayınlanan raporlardan ve benzeri yayınlardan) derinlemesine taranarak elde edilen ikincil verilerden faydalanılarak, geliştirilmiştir.

Hazırlanan form iki bölümden oluşturulmuştur. Birinci bölümde katılımcıların demografik niteliklerinin ortaya konmasına yönelik ifadeler yer verilir iken, ikinci bölümde araştırma sorularına yer verilmiştir.

Toplamda 10 açık uçlu soru yöneltilmiş; eklemek istenilenler için bir ilave soru yöneltilmiştir.

3.5 Veri Toplama Yöntemi

Bu çalışmada nitel araştırmalarda kullanılan veri toplama yöntemlerinden görüşme, saha notları ve doküman incelemesi kullanılmıştır. Çalışmanın başlangıcında literatür taraması yapılmıştır. Konuyu içeren süreli yayınlardaki yerli yabancı makaleler, alanında yazılmış yüksek lisans ve doktora tezleri, kitaplar, dergiler taranıp, yerel ve ulusal medyada çıkan haberler takip edilip, analiz edilmiştir. Yapılan literatür taramasından elde edilen ikincil veriler ışığında görüşme formu oluşturulmuş ve görüşmeler gerçekleştirilmiştir. Görüşme yöntemi çalışmanın amacına uygun bilgi toplamak için çalışmayı yapan kişi ile görüşülen kişi arasında sorular sorma ve yanıtlar alma şeklinde gerçekleşen bir iletişim sürecidir (Erdoğan, 2012).

Araştırma verileri; belirlenmiş olan çalışma grubu ile yapılan yüz yüze görüşmelerle yapılandırılmış görüşme formları aracılığıyla toplanmıştır. Görüşmeler 22.03.2024 / 26.03.2024 tarihleri arasında gerçekleştirilmiş olup, soruları yöneltilme, yanıtları not etme yaklaşımıyla yürütülmüştür. Her bir görüşme yaklaşık 30 (otuz) dakika sürmüştür. Ayrıca araştırmacının doğrudan ve katılımcı gözlemler neticesinde elde ettiği bilgiler yorumlanarak çalışmada kullanılmıştır.

3.6 Verilerin Analizi

Toplanan verilerin çözümlenmesinde Betimsel Analiz yönteminden yararlanılmıştır. Betimsel Analiz benzerlik gösteren verilerin belirli kavram ve temalar etrafında bir araya getirilmesi ve bunların anlaşılır biçimde çözümlenmesi sürecidir (Yıldırım ve Şimşek, 2012). Betimsel Analiz verilerin özgün bir yaklaşımla doğrudan alıntılar yapılarak analiz edilme sürecidir (Karasar, 2014). Yerel yöneticiler, turizm paydaşları ile ilçede turizmi yönlendirme ve yöneltme sorumluluğu ilke gücüne sahip olan ilgili katılımcıların vermiş olduğu 11 soruluk görüşme formu aracılığı ile elde edilen veriler olanı olduğu gibi yansıtması amacıyla doğrudan alıntı yapılarak çözümlemesi yapılmıştır.

Cide ilçesine ilişkin ilgili alan yazından elde edilen ikincil kaynaklar vasıtasıyla ulaşılan veriler ile katılımcı gözlem yoluyla elde edilen analitik veriler bütüncül bir bakış açısı ile değerlendirilerek; İlçedeki turizm potansiyeline kaynaklık edebilecek turistik ürüne dönüşebileceğine ilişkin derlenen veriler akademik bir bakış açısıyla hikâyeleştirilerek doğrudan alıntılanarak, analiz ederek bulgulanmıştır.

3.7 Geçerlik ve Güvenirlik

Araştırmada araştırmacının araştırma sürecinde izlediği süreçleri, araştırma sürecinde yaptığı iş ve işlemleri, aşamaları takip ettiğini tam olarak belirtmesi; ikincil kaynaklardan elde ettiği verileri ve gözlemleriyle birlikte araştırma sonuçlarını sunarken olanı olduğu gibi yansız olarak ortaya koyması, doğru bilgiye ulaşmak için doğrudan alıntılarla araştırmacının algılaması ve yorumlamasında katılımcı bir rol üstlenerek veri toplaması, analiz etmesi sırasında açık bir biçimde tanımlanması ve sunulması gerekmektedir (Erdoğan, 2012).

Bu itibarla bu çalışmada araştırma soruları geçerlik tehditlerinin uzağında araştırmanın hedeflerine uygun belirlenen araştırma soruları, yüz yüze olarak uygulanmıştır. Katılımcılara önceden hazırlanan sorular yöneltilerek, katılımcılar tarafından verilen cevapların, ikincil veri kaynakları ve saha gözlemleri ile örtüşmesi ve gerçeği desteklemesi amacıyla katılımcıların verdiği cevapları doğrudan alıntılama yapılarak

verilen cevapları olduğu gibi derinlemesine anlaşılmasını sağlayacak şekilde araştırmacının ön yargılarından uzak, olabildiğince yansız olarak sunulmuştur.

Verileri araştırmacının önyargı ve varsayımlarının uzağında görüşme, gözlem ve ikincil veri kaynaklarından elde edilen bilgilerin katılımcılar tarafından verilen cevaplar üzerinden olanı olduğu gibi betimlemeler ile hikâyeleştirilerek sunulmaya çalışılmıştır (Finfgeld-Connett, 2010). Güvenilirlik, verilerin istikrarını ifade eder (Houghton, Casey ve Murphy, 2013). Güvenilirliği sağlamak amacıyla katılımcıların yanıtları araştırmacı tarafından iki kez çözümlenmiş ve kodlanmıştır. Ayrıca daha sonra yapılacak araştırmalarda araştırmacılar ya da uygulayıcılar tarafından kullanılabilmesini yardımcı olunması amacıyla ifadeler doğrudan olduğu gibi aktarılması yaklaşımı benimsenmiştir.

3.8 Araştırmanın Sayıltıları ve Sınırlılıkları

Cide doğal çekicilikleri ve bozulmamış doğası ile Batı Karadeniz bölgesinde önemli turizm potansiyeline sahip yerlerinden biridir. Araştırmada nitel araştırma yöntemlerinden kullanılmıştır. Olanı olduğu gibi yansıtması ve derinlemesine görüşmeler yapılması ve soruların verilen cevaplara göre çalışmanın amacına uygun olarak genişletilmesine imkân sağlayan bu yöntem araştırma da derinlemesine veriler elde edilmesini olanaklı hale getirmektedir. Verilerin çözümlenmesinde betimsel analiz yöntemi kullanılmış olup görüşme formunu dolduran katılımcıların verdiği bilgilerin nesnel ve yansız olduğu araştırmanın bir diğer varsayımdır. Araştırma yöntemi olarak kabul edilen tarama çalışmasında yararlanılan hazır bilginin (arşiv kaynaklarının) doğru olarak kabul edilmesi araştırmanın bir diğer sayıltısıdır.

Araştırmanın kısıtlarının başında ise çalışmanın Kastamonu'nun Cide ilçesi ile sınırlandırılarak, ilçenin turizm potansiyelinin ortaya konulması gelmektedir. Diğer yandan araştırmada bilgisine/görüşüne başvuru birimlerin web ortamındaki ambargosuz kaynaklarla, Kastamonu Üniversitesi Merkezi Kütüphanesi fiziksel olanakları ile sınırlı olması bir diğer sınırlılık olarak değerlendirilmektedir. Ayrıca çalışma grubunun araştırma yöntem bilimi gereği kısıtlı sayıda insandan yararlanılmasını zorunlu kılması bir diğer kısıt olarak ifade edilebilir.

4. BULGULAR

Kıyı turizmi ve farklı turizm potansiyeline sahip olan Cide çok yönlü turizm değerleriyle ön plana çıkmaktadır. Araştırmanın hazır bilgiden yararlanma (arşiv taraması) aşamasında aşağıdaki bulgular elde edilmiştir.

Fotoğraf 4.1 Cide Genel Görünüm

Kaynak: (Hakan Kaplan Arşivi, 2019)

4.1 Coğrafi Konumu

Cide, Karadeniz bölgesinin, Batı bölümünde Kastamonu ili idari sınırları içerisinde yer alan bir ilçedir. Cide kuzeyde Karadeniz, kuzeydoğuda Doğanyurt, Doğuda Şenpazar, güneyde Azdavay ve Pınarbaşı ilçeleri ile batıda ise Bartın, Kurucasıle ilçeleriyle çevrilidir (Tuğ ve Avcı, 2006).

Fotoğraf 4.2 Cide Haritası

Kaynak: (URL- 2, 2023)

683 Km² yüzölçümüne sahip olan ilçe 16 mahalle ve 75 köyden oluşmaktadır. Cide geniş engebeli bir ormanlık arazi yapısına sahiptir. İsfendiyar sıra dağları denize paralel uzanmaktadır. Yer yer geçit veren dağlık alanın büyük çoğunluğu ormanlar ile kaplıdır. Küre dağları Milli Parkı içerisinde yer alan bu engebeli alan üzerinde Kanlıçay, Kapısuyu, Fakaz, Güble, Aydos ve Devrekani çayları tarafından oyularak derinler vadiler oluşmuştur (URL-3, 2023).

Karstik yapısı nedeniyle bölgede çok sayıda düden, dolin, şelale, mağara ve kanyon bulunmaktadır; Dünyanın 4. büyük mağarası olan Ilgarini mağarası (URL 8, 2019), 850 m'ye ulaşan derinliğiyle Türkiye'nin 4. en derin mağarasıdır. 10 milyon yıllık mağara oluşumu içinde 1 milyon yıllık oluşumu bulunan sarkıtlar ve dikitler bulunmaktadır. Ayrıca mağara içinde Roma ve Bizans dönemlerine ait katlı mezar ve şapel kalıntıları yer almaktadır. İçlerindeki sarkıt ve dikitleriyle güzel görüntüler vermektedir (Şerefoğlu, 2009).

4.2 Nüfusu

İlçenin son nüfus sayımı verilerine göre -2019 yılı- ilçe toplam nüfusu 22.196 kişi olarak tespit edilmiştir. Kırsal alanda (köyler) yaşayan 11.023 kişinin 5.996 Erkek ve 5.778 kadın olarak belirlenmiştir. İlçe merkezinde yaşayan 10.422 kişilerin ise 5.177'si erkek, 5.245'i ise kadınlardan oluşmaktadır.

İlçeye yaz aylarında İstanbul, Bursa ve Ankara gibi illerde yerleşik olarak yaşayan Cideli ve ilçede yazlıkları bulunan kişilerin ilçeye dönmeleri ile birlikte nüfusu bu sayıların daha da üstüne çıkmaktadır (URL-4, 2023)

4.3 Ulaşım ve Altyapı

İlçe 1968 yılında inşa edilen Bartın – Sinop karayolu üzerinde bulunmaktadır. İlçe arazi yapısının engebeli olması nedeniyle karayolu ulaşım ağının yeterince gelişme gösteremediği söylenebilir. İlçede demiryolu ulaşımı bulunmamaktadır. Halen yapımı devam eden Batı Karadeniz yol çalışmalarının bitirilmesi ile karayolu taşımacılığının gelişeceği söylenebilir.

Cide'de, 1500 tonluk gemilerin yük alıp boşaltabilecekleri liman mevcuttur. Liman 1985 yılında tamamlanmıştır. Cide limanı yük alma, yük boşaltma ve deniz nakliyatı yapılmasına müsait durumda olup 300 metre boyunda rıhtıma sahiptir. Limanda yolcu iskelesi bulunmamaktadır. Liman özellikle balık av sezonunda balıkçı tekneleri tarafından balıkların karayolu ile nakli amacıyla sezon içerisinde kısa bir süre kullanılmaktadır. İlçede İlyasbey Köyünde 1 adet balıkçı barınağı 2019 yılında inşa edilerek kullanıma açılmıştır.

2023 yılı Türkiye Turizm Stratejisi isimli strateji planında yer alan Batı Karadeniz Kıyı Koridoru başlığı altında İstanbul Şile ile Sinop arasında uzanan Şile, Akçakoca, Amasra, Cide, Çaylıoğlu ve Sinop bölgelerinde yaklaşık 500 km bir koridor oluşturularak ulaşım altyapılarının iyileştirilmesi, Ankara ve İstanbul gibi nüfusun daha yoğun olduğu illere uygun bir iç turizm koridoru oluşturulması ifade edilmektedir.

Balıkçı barınağı bulunan, bu koridor içerisinde yer alması planlanan Şile, Akçakoca, Amasra, Cide (İlyasbey Köyü), Çaylıoğlu ve Sinop birimlerinde hali hazırda bulunan balıkçı barınakları yatlarında yaşayabileceği uygun bir hale dönüştürülerek yapılacak olan planlar ile barınaklar hem turizm gelişmesine dahil edilecek hem de kırsal ve ekolojik turizm tesisleri geliştirilecektir. Düzenlemeler ile marina imkânı sağlanan bu alanlarda turizm altyapısı yapılacak olan projeler ve düzenlemelerle artırılması hedeflenmektedir.

İlçede bakanlık belgeli konaklama tesisi bulunmamaktadır (Tablo 4.1). Toplam yatak kapasitesinin 283 olduğu dikkate alındığında konaklama işletmelerinin yatak kapasitesinin düşük olduğu görülebilir.

Tablo 4.1 Yerel yönetim belgeli konaklama tesisleri (oteller)

S. No	Tesisin adı	İlçesi	Niteliği	Oda sayısı	Yatak sayısı
1	SALCIOĞLU OTEL	CİDE	OTEL	25	56
2	ALKAN OTEL	CİDE	OTEL	24	40
3	SALAPURYA OTEL	CİDE	OTEL	17	30
4	YALI OTEL	CİDE	OTEL	16	35
5	TURİZM UYGULAMA OTELİ	CİDE	OTEL	30	60
6	K.Ü. UYGULAMA OTELİ (CİDE KONUK EVİ)	CİDE	OTEL	22	46
7	BELEDİYE OTELİ	CİDE	OTEL	6	16
Toplam				140	283

Kaynak: (URL- 5, 2023)

İlçede bulunan pansiyon ruhsatlı konaklama işletmelerinin yatak kapasiteleri de dikkate alındığında konaklama işletmelerinin toplam yatak sayısının 428 olduğu görülmektedir (Tablo 4.2).

Tablo 4.2 Yerel yönetim belgeli konaklama tesisleri (Pansiyonlar)

S. No	Tesisin adı	İlçesi	Niteliği	Oda sayısı	Yatak sayısı
1	İZGİ PANSİYON	Cide	Pansiyon	4	8
2	KAPTAN AİLE PANSİYONU	Cide	Pansiyon	8	16
3	TEKİNER PANSİYON	Cide	Pansiyon	4	8
4	GÜNDOĞDU PANSİYON	Cide	Pansiyon	4	8
5	A.E.G. PANSİYON	Cide	Pansiyon	12	25
6	İLAYDA PANSİYON	Cide	Pansiyon	12	24
7	CANBERK AİLE PANSİYONU	Cide	Pansiyon	4	8
8	HANBAHÇE PANSİYON	Cide	Pansiyon	4	8
9	KERİMOĞLU VİLLA PANSİYON	Cide	Pansiyon	12	24
10	BAKCAKLAR PANSİYON	Cide	Pansiyon	8	16
TOPLAM				72	145

Kaynak: (URL -5, 2023)

İlçeden İstanbul iline her gün otobüs seferi düzenlenmektedir ayrıca Kastamonu iline ulaşım sağlayan minibüsler bulunmaktadır. Haziran ayı ile başlayan Eylül ayına kadar devam eden dönemde ise otobüs sefer sayıları arttırılmakta, Kastamonu iline taşımacılık yapan firmalarda bu dönemde hareket saatleri arasındaki aralığı düşürmektedir. Kastamonu iline yaklaşık 135 Km. uzaklıkta bulunan ilçe, Kastamonu'da 2012 yılında hizmete başlayan havalimanı ile havayolu ulaşımı olanağına da kavuşmuştur.

Tablo 4.3 Cide'nin bazı havalimanlarına olan uzaklığı

Kastamonu Havalimanı	135 Km.
Cide – Zonguldak	170 Km.
Cide – Sinop	306 Km.
Cide – Ankara	374 Km.
Cide – Amasya	381 Km.
Cide – İstanbul	523 Km.

Kaynak: İnternet üzerinden bulunan arama sonuçlarından faydalanılarak araştırmacı tarafından hazırlanmıştır.

4.4 Tarihçesi

Homeros yaklaşık 2800 yıl önce yazdığı İlyada’da Cide’den şöyle söz etmektedir: “Yüksek kültürlü Henetlerin yurdundan geçtik; Kiteros’tan Aycelos’tan”. Aycelos bugünkü Cide’dir. Kiteros’ta doğal bir liman olan ve günümüzde Gideros adıyla bilinen eski bir yerleşim merkezidir (URL-6, 2023). İlçe 1213 yılında Anadolu Selçuklularının, 1460 yılında ise Kastamonu’nun Fatih Sultan Mehmet tarafından fetih olunması ile Osmanlı egemenliğinde kalmıştır.

2011 yılında, Kastamonu Müze Müdürü Nimet Bal Başkanlığı’nda Kastamonu ili Cide ilçesi, Cumhuriyet Mahallesi sınırları içerisinde bulunan Türbeüstü Mevkii’nde gerçekleştirilen kurtarma kazısında elde edilen bulgular; Cide’nin antik çağlarda da yerleşim yeri olarak kullanıldığını kanıtlamaktadır. (Çırak, 2015). Cide’nin Eski çağlardan günümüze kadar birçok kültüre ev sahipliği yaptığını destekleyen bu çalışma ilçede tarihsel ve kültürel yüksek bir potansiyel olduğunu göstermektedir.

İlçede bulunan kale kalıntıları da ilçenin tarihsel birikimi açısından bir fikir sunmaktadır. İlçede bulunan Güble Kalesi, Çoban Kalesi, Gazallı Kalesi ve Timle Kalesi olarak isimlendirilen kale kalıntıları da çekicilik yaratacak önemli kaynaklar olarak sıralanabilir.

4.5 İklim Yapısı ve Bitki Örtüsü

Cide, tipik Karadeniz, iklimine sahip bulunmaktadır İlçe'de yıllık sıcaklık ortalaması 13.3°C kadardır, yıl içerisinde en düşük ortalama sıcaklık ocak ayında, en yüksek ortalama sıcaklıklar ise Temmuz ve Ağustos aylarında yaşanır. Her mevsimin yağışlı olduğu sahada, Kasım ve Aralık aylarında yağış miktarının arttığı, Nisan ve Mayıs aylarında yağışların azaldığı gözlenir. Cide'de yıllık yağış 1228,2 mm'dir. Cide'de, yağışın çok fazla olması nedeniyle bitki örtüsü çeşitliliği bakımından da oldukça zengindir.

Bartın'ın kuzeyinden başlayarak doğuda İnebolu ilçesine doğru uzanan 37.000 hektarlık alan 2000 yılında milli park olarak ilan edilmiştir. Fazla tahrip edilmemiş ormanlık alanda başta kayın olmak üzere Karaçam, Sarıçam, Gökmar, Karaağaç, Akçaağaç ve Kestane gibi ağaç türleri bulunmaktadır. İlçede hava kirliliği yok denecek seviyelerdedir (Tuğ ve Avcı, 2006).

İlçede bulunan Loç Bölgesi Küre Dağları Milli Parkı içerisinde yer almaktadır. Park Kastamonu ili ile Bartın arasında geniş bir alanı kaplamaktadır. Milli parkın, Cide ilçesi sınırları içerisinde yer alan Loç bölgesi endemik birçok bitkiye ev sahipliği yapmaktadır. Alanda yer alan seyir terasından bu bölge rahatlıkla görülebilmektedir.

Cide'nin arazi kullanım alanının %74'ünü oluşturan 3.336 hektarlık alana sahip ormanı bulunmaktadır. İlçede kış aylarının soğuk olmaması, kar yağışından ziyade yağmurlu geçmesi, Karadeniz iklimine sahip olması kış aylarında ortalama sıcaklığın 5,2 derece seviyelerinde olması, engebeli arazi yapısı (Çetin, 2016) alternatif turizm kaynaklarının çeşitlendirilmesi ile turizmin yıl boyunca yayılabileceğinin önemli bir göstergesi olarak kabul edilebilir.

4.6 Somut Olmayan Kültürel Miras

İlçede halen 3 adet atölyede ve evlerde ahşap işçiliği ile geleneksel Osmanlı saltanat kayığı olarak bilinen ahşap kayıkların minyatürü anı eşyası olarak yapılmaktadır. Bu ahşap kayıklar önemli bir anı eşyası olarak ilçeye ziyaret gerçekleştiren tüketicilerin ilgisini görmektedir.

İlçede tüketiciler tarafından ilgi gören diğer bir anı eşyası da kadınların yörede başlarına bağlamış oldukları Sarı Yazma olarak bilinen baş bağıdır. Yöreye özgü taş baskı ile Kastamonu-Cide yazması olarak da bilinen sarı zemin üzerine genellikle çiçekli, bitkisel ve sembolik motiflerin (Soysaldı, 2013: 150-151) yeşil ve kırmızı renklerde baskı yöntemi ile yapılan önemli bir el sanatıdır. İlçede satışa sunulan sarı yazmalar ilçe dışından gelen fabrikasyon ürünlerdir. Taş baskı ve kumaş dokumacılığı hane düzeyinde ve kayıtsız bir ekonomik faaliyet olarak ayrıca İlçede el değirmeni yapımı, nalbantlık, dokumacılık, yorgancılık, kilim dokuma, saf kumaş dokuma, oya, dantel ve ahşap oymacılığı el sanatları arasındadır.

“Sarı Yazma ve Rıfat ILGAZ’I anma festivali” ilçe ve bölgenin sosyal ve kültürel yaşamına renk katmaktadır. Cide’nin geleneksel giysileri ve sarı yazması festival ile yaşatılmakta, anı eşyası olarak kullanılmakta ve ilçenin tanıtımını sağlamaktadır. Ancak bu festival bölgesel nitelik taşımaktadır. Festival ulusal ve uluslararası anlamda tanıtılarak yoğun katılımlı etkinliklere dönüştürülmesi halinde Cide’nin turistik imajı da güçlendirilmiş olacağı değerlendirilmektedir.

Türk edebiyatına sayısız eser kazandıran üretken yazar Rıfat ILGAZ 1911 Cide doğumludur. Kendi söylemi ile “*Cide doğduğum eşsiz benzersiz memleket... Ne iyi etmiş de anam beni bu cana yakın memlekette doğurmuş!*” olarak ifade eden yazar yazdığı eserlerde ve mülakatlarında Cide’den sıkça bahseder Cide’nin önemli bir insan değeri olarak ilçenin marka imajı için somut olmayan kültürel miras yaşa(ma)yan insan hazinesi olarak Rıfat ILGAZ oldukça önemli bir isimdir.

Somut olmayan kültürel miras yaşa(ma)yan insan hazinesi olarak Rahime KAPTAN Cide’nin ilçe markalaşması açısından diğer önemli değeridir. Rahime KAPTAN 1882

Cide Malyas köyü doğumludur. Millî Mücadele yıllarında İstanbul ve Kırım üzerinden gelen cephanenin İnebolu limanına götürülmesinde görev almıştır. 2018 yılında mezarı anıt mezar şekline dönüştürülmüştür.

4.7 Cide'nin Turizm Çeşitliliği Açısından Mevcut Durumu

Cide kıyılarında geniş kıyı kumulları bulunmaktadır. Bu alanlar kıyı turizmine müsait alanlardır. Ayrıca bu kıyılar bozulmamış doğası ile yeşil ile mavinin bütünleştiği Türkiye'nin nadir yerlerindendir (İbret ve Aydınözü, 2015). Ayrıca Gideros Koyu, Ilgarini Mağarası, Valla Kanyonu, Kerempe Feneri ve Manyas kanyonu gibi doğal çekicilikleriyle ilçe ziyaretçilerin alternatif turizm beklentilerini de karşılayacak durumdadır.

İlçede bulunan kırsal alanlar çok sayıda yaban hayvanı (özellikle ayı ve yırtıcı kuşlar) barındırmaktadır. Cide ilçesinde, Aydos Çayı üzerinde bulunan kanyon rafting yapmak için uygun olmasına karşın ürün olarak pazarlanmasına yönelik herhangi bir çalışma söz konusu değildir. 10 km uzunluğunda ki Aydos çayı üzerinde çeşitlenen seviyelerde rafting yapmaya elverişli alanlar vardır.

Devrekani Çayı ile Kanlıçay'ın birleşerek kuzeye doğru akar Cide bölgesinden Karadeniz'e karışır bu hat boyunca kalker blokları oyarak derin bir vadi oluşturmaları sonucunda Valla Kanyonu oluşmuştur (Öztürk, 2009). Uzunluğu 12 km.'yi bulan Valla Kanyonu'nun Kastamonu ilinin başka bir ilçesi olan Pınarbaşı ilçesinde 6 km ulaşan bir kısmı yer alırken, kanyonun kalan bölümü ise Cide ilçesi sınırları içerisinde yer almaktadır.

Karstik yapısı nedeniyle bölgede çok sayıda düden, dolin, şelale, mağara ve kanyon bulunmaktadır; Dünyanın 4. büyük mağarası olan Ilgarini mağarası (URL 8, 2019), 850 m'ye ulaşan derinliğiyle Türkiye'nin 4. en derin mağarasıdır. 10 milyon yıllık mağara oluşumu içinde 1 milyon yıllık oluşumu bulunan sarkıtlar ve dikitler bulunmaktadır. Ayrıca mağara içinde Roma ve Bizans dönemlerine ait katlı mezar ve şapel kalıntıları yer almaktadır. İçlerindeki sarkıt ve dikitleriyle güzel görüntüler vermektedir (Şerefoğlu, 2009).

İlçede bulunan Loç Bölgesi Küre Dağları Milli Parkı içerisinde yer almaktadır. Park Kastamonu ili ile Bartın arasında geniş bir alanı kaplamaktadır. Milli parkın, Cide ilçesi sınırları içerisinde yer alan Loç bölgesi endemik birçok bitkiye ev sahipliği yapmaktadır. Alanda yer alan seyir terasından bu bölge rahatlıkla görülebilmektedir.

Cide'nin arazi kullanım alanının %74'ünü oluşturan 3.336 hektarlık alana sahip ormanı bulunmaktadır. İlçede kış aylarının soğuk olmaması, kar yağışından ziyade yağmurlu geçmesi, Karadeniz iklimine sahip olması kış aylarında ortalama sıcaklığın 5,2 derece seviyelerinde olması, engebeli arazi yapısı (Çetin, 2016) alternatif turizm kaynaklarının çeşitlendirilmesi ile turizmin yıl boyunca yayılabileceğinin önemli bir göstergesi olarak kabul edilebilir.

İlçe foto safari yapmaya imkân sağlayacak alanlara da sahip görünmektedir. Kamping ve piknik yapmaya elverişli alanları bulunmaktadır. Özellikle Ova Altı olarak bilinen belediye piknik alanı ile ırmak içi piknik alanları bu isteğe cevap verebilecek niteliklere sahiptir. Dağcılık, doğa yürüyüşü, olta balıkçılığı, mağaracılık ve yaban hayatı gözlemi yapılacak yerlere sahiptir.

Sarıçam Evleri olarak bilinen ahşap malzemeden imal edilmiş olan evler aslına uygun olarak köy yerleşim alanında bulunmaktadır. Bu evleri ziyarete gelen misafirlere Cide ilçesi Şenköy sakinleri sarıçam evlerini gezme imkânı sunmaktadır. Köylüler gelen misafirlere köy içerisinde halan yaşamlarını sürdürdükleri ortamı deneyimleme ve otantik ortamı gözleme fırsatı sağlamaktadır. Köy evlerinin içerisinde tasarımları ilk kullanıldığı gibi sergilenmektedir.

Cide'de deniz kıyısında şekillenen turizm faaliyetlerinin, var olan bu alternatif turizm kaynakları göz önüne alındığında yetersiz olduğu ifade edilebilir. Alternatif turizm kaynaklarının devreye alınması ile turizm on iki aya yayılabilir; ilçenin turizm ile kalkınması sağlanabilir. Bütünsel bir "Vizyon" oluşturmak Cide'de iş birliği ağı oluşturmak, turizm gelişim programı oluşturmak çok önemli bir adım olacaktır. Cide'nin turizm kaynakları ilçenin kalkınması için çok etkili bir ekonomik fayda olabilir.

Cide ilçesinde arz kaynağına dönüştürülebilecek ve çekicilik oluşturma potansiyeli olan turizm türleri başlıklar altında sıralanarak mevcut durumu ortaya konulmaya çalışılacaktır. İlçede yapılabilecek ve geliştirilmesi halinde turizme konu olabilecek arz kaynaklarına yer verilmeye çalışılmıştır. Turizmi çeşitlendirme ve çekicilik olarak kullanılabilecek kaynaklar, yapılacak olan düzenlemeler ile turizm çeşitliliği oluşturacağı değerlendirilmektedir.

4.7.1 Yayla Turizmi

Eko turizm başlangıçta doğada vakit geçirmek ve doğanın korunması amacıyla ortaya çıkmış özellikle bozulmamış ve doğal alanlarının kendine has özellikleri bulunan alanlara doğru yapılan bir turizm hareketi olarak karşımıza çıkmaktadır. Cide ilçesi Yaylaköy veya Başköy 'den ulaşılabilen Armutlu çayırının içerisinde yer aldığı gezi güzergâhı “8,5 km” uzunlukta yürüyüş rotasına sahiptir. Dağ yürüyüşü ve daha kolay seviyede yaya gezinti yapılacak gezi güzergâhı içerisinde ormanlık, çayırılık, yükseltili çeşitlenen florası ile yüksek potansiyele sahip bir alandır.

Fotoğraf 4.3 Armutlu Çayırı

Kaynak: (Hakan Kaplan Arşivi, 2019).

4.7.2 Kırsal Turizm

Türkiye’de, 1960’lı yıllarda planlama dönemi ile birlikte bölgeler arasında bulunan ekonomik ve altyapı dengesizliklerinin giderilmesi amacıyla kırsal kalkınma projeleri uygulanmaya başlanılmıştır. Kırsal kalkınma yaklaşımlarında 1980’li yıllara kadar tarımda modernizasyon ve devlet müdahaleleri egemen olmuştur. 1980’li yıllardan sonra kalkınma, katılım, yönetim gibi kavramlar kırsal kalkınma politikalarını şekillendiren kavramlar olmuştur. Kırsal kalkınma projeleri ile kırsaldan, kente olan göçün önlenmesi hedeflenmiştir. Göçün önlenmesi için kırsal turizmin geliştirilmesi zorunlu bir bileşen olarak ortaya çıkmaktadır.

Eko turizm altyapısı olarak Cide ilçesinin eşsiz güzellikleri bulunmaktadır. Cide’de fiziksel altyapının mevcut durumda ekolojik temelli yerleşmeye uygun olduğu görülmektedir (Aslan ve Özdemir, 2014). Yerel kaynakların ürün olarak pazara sunulması turistik ziyaretçiler tarafından bölgeye özgü ürün olduğu motivasyonu ile ziyarete yönlendirmektedir (Başat, Sandıkçı ve Çelik, 2017). Bu nedenle yerel kaynakların yeni bir ürün olarak, bölgeye ait özellikleri ile sunulma çabaları hız kazanmaktadır (Çeken, Dalgın ve Çakır, 2012). Bu nedenle kırsal rekreasyona uygun olarak arz kaynaklarının çekim oluşturacak şekilde düzenlenmesi gerekmektedir (Akkuş ve Akkuş, 2019).

Türkiye turizm strateji belgesi 2023 eylem planında kırsal kalkınmaya olan olumlu katkısı nedeniyle, kırsalda ekonomik fayda sağlanabilmesi için yerel arz kaynaklarının çekicilik oluşturacak şekilde sunulmasının gerekliliğine vurgu yapılmıştır (Zengin, Koç ve Ulama, 2019). Bu nedenle doğal güzellikleri ve coğrafi konumu itibarıyla bünyesinde böyle bir potansiyel barındıran bölgelerin / yörelerin kırsal kalkınma için mevcut kaynaklarını ürün olarak sunması ve çeşitliliğini tanıtmaları oldukça önemlidir. (Kahraman ve Bayraktar, 2021).

Cide Şenköy köyünde bulunan Sarıçam evleri geleneksel ve otantik bir yerleşim yeri olarak farklı bir deneyim sunan, deneyim turizmi, kırsal turizm açısından yüksek bir potansiyele sahip alandır. Burada yapılacak çalışma ile turizme kazandırılmasının ilçenin tanıtımında ve ürün özelliği olarak tüketicilerde dikkat çekeceği kanısındayız.

Fotoğraf 4.4 Sarıçam Evleri

Kaynak: (Hakan Kaplan Arşivi, 2019).

4.7.3 Mağara Turizmi

Cide – Şenpazar ilçeleri arasında yer alan dağlı Mahallesinde yer alan doğal çekicilik mağaracılık ve doğa fotoğrafçılığı açısından oldukça yüksek bir potansiyele sahip bir alandır. Cide’den rahatlıkla ulaşılabilen alan ilçeye yakın bir konumda bulunması ve diğer çekicilikler ile birlikte bir değerlendirilebilecek ciddi bir kaynaktır.

Fotoğraf 4.5 Kılıçlı Mağarası

Kaynak: (Hakan Kaplan Arşivi, 2019).

4.7.4 Akarsu Turizmi

Çamdibi köyü sınırları içinde yer alan bu nedenle bulunduğu köyden adını alan, ayrıca Loç bölgesi olarak bilinen alanda yer alan dere oldukça elverişli manzaralara sahip olduğu gibi akarsu turizmine çevresinde ise doğa yürüyüşü yapmaya imkân verebilecek bir potansiyele sahiptir. Cide Şenpazar yolundan ayrılarak ulaşılan çay aynı zamanda 5 km uzunlukta Milli parklar müdürlüğü tarafından belirlen Cide – Şenpazar karayolu Çamdibi Mahallesi güzergâhı hattında yer almaktadır. Aydos çayında botla su akışına bağlı olarak rafting ve dere yatağının belli kesimlerinde diğer su sporları yapılabilir. (Tuğ ve Avcı, 2006). Aydos çayı, Devrekani çayı, Kapısuyu ve Güble çayları başlıca akarsularıdır.

Fotoğraf 4.6 Çamdibi Deresi

Kaynak: (Hakan Kaplan Arşivi, 2019).

4.7.5 Av Turizmi

Su ürünleri çeşitliliğine de sahip ilçede kıyıda olta balıkçılığı yapılabilecek potansiyele sahiptir. Bunun için gerekli düzenlemeler yapılabilirse bir çekim oluşturulabilir. Ayrıca av sezonunda merkez av komisyonu kararına göre gerekli düzenleme yapılabilirse av turizmi ilgi duyan tüketicilere yönelik olarak düzenlenebilir.

Cide avcılar ve atıcılar derneği ile iş birliği içerisinde düzenlenebilecek süreklilikli avları ile yasal yolla hem bir çekim oluştururken hem de tarımsal üretimi olumsuz etkileyen zararlı yabanıl hayvanların da olumsuz etkisi en aza indirilebilecektir. Özel ilgi olmasından dolayı gelir getirici etkisinin yüksek olması nedeniyle ilçede bu turizm çeşidinin uygulanması fayda sağlayacaktır.

4.7.6 Macera Turizmi

Macera turizmi bu risk faktörüne rağmen, fiziksel aktivite ve keyif, ferahlık, kişisel hedefler kurulması, nefesi durdurucu eylemler, soluk kesici manzaralar, son derece heyecanlı yanlarıyla macera severleri çekmektedir. Yüksek risk faktörü nedeniyle, 150 metreye çıkıldığı zaman eğer teçhizatla bir sorun olursa sizi kurtaracak hiçbir şans bulunmamaktadır. Çılgınca şeyleri yapmak için bazı macera düşkünlerini sürükleyen şey tam olarak bu risk duygusunu hissetmektir (Hacıoğlu vd, 2016).

Macera turizmi, eko turizm etkinliklerinin aktif bir formu olarak ilçede bulunan kaynaklar zorluk derecesine göre planlanması ve yeşil yol gibi rotalar belirlenmesi halinde ilçede böyle bir imkân sağlanmış olur. Valla kanyonu, Gömeren, Malyas, Aydos ve Öveçler’de macera turizminin aktivite olarak düzenleneceği alanlara sahiptir.

4.7.7 Kuş Gözlemciliği

Kuş gözlemciliği özellikle Avrupa ve Kuzey Amerika’da çok sayıda kişinin katıldığı bir turistik faaliyet olmasına rağmen Türkiye’de yeterince yaygınlaşmamıştır. Türkiye’nin kuşların göç yolları üzerinde önemli bir yeri olduğu su kuşlarının ve

göçmen kuşların bulunması nedeniyle kuş gözlemciliğine uygun alanlar yaygın olmasına rağmen yeterli sayıda ilgi gösterildiğini söylemek mümkün değildir. Bu nedenle bu potansiyel ürün olarak sunulabilir. Ülkemizin bulunduğu konumun avantajı değerlendirilerek ekonomik bir yarar elde edilebilir (Eröz, 2016).

İlçede bulunan sulak alanlar dikkate alındığı takdirde Cide'nin kuş gözlemciliği yapılmasına imkân sağlayacak alanları belirlenerek özel kuş izleme istasyonları şeklinde düzenlemeler veya belirlenen rotalar vasıtası ile bu turizm çeşidi için ilçede yeterli kaynağın bulunduğu söylenebilir.

4.7.8 Dağcılık

Dağcılık “Alpinizm” olarak ifade edildiği de olur. Alp Dağlarında gelişim gösterdiği söylenebilir. Son yıllarda turizmin çeşitlendirilmesi amacıyla bir ürün olarak yapılandırılan dağcılık daha çok bu alana ilgi duyan bilinçli kişiler tarafından tercih edilen bir turizm türüdür. Türkiye, yükseltilerini ve karstik oluşumları ile bu alanda oldukça iddialı bir potansiyele sahiptir. Bu potansiyelin ekonomik bir faydaya dönüştürülmesi için gerekli çekicilikler ve rotalar oluşturulduğunda; Türkiye'nin bu alanda olağanüstü çekiciliklere sahip bir konumda olduğu söylenebilir (Kozak, 2001).

Cide ilçesinde bulunan Valla kanyonun ilçede kalan kesiminde bu turizm çeşidinin yapılmasına imkân sağlayan alanlar zorluk derecesine göre belirlenerek bu turizm çeşidi ilçede uygulanabilir.

4.7.9 Kültür Turizmi

Kültür turizminin, birbirinden fazla çeşitlenen kültürel cazibe merkezleri ve olanaklara sahip olan uzak yerlere yönelik merak ile başlayan bu ilgi küreselleşme ve eğitim düzeyindeki gelişmeye paralel olarak gelişme göstermiştir. Kültürel turizmin aslında ziyaret edilen yerlerde karşılaşılan kültürel ve mimari özellikler ile de yakından ilişkili olduğu bu nedenle aslında tüm turistik gezilerin bir yönü ile kültürel olarak kabul edilebileceği görüşü akla uygun gelmektedir (Poria vd, 2003).

Kültür turizmi, insanın bilme, öğrenme ve tanıma ihtiyacını karşılayan, bireyin kültürel seviyesini yükselten ve bilgiye erişimini sağlayan, deneyimleme imkânı sunan turizm şeklidir. Kültür turizmi, sunucusu olduğu bölgelerin ekonomik faydasına olduğu gibi yerel öğelerin bir çekicilik ve ekonomik fayda oluşturmaları nedeniyle özenli bir şekilde korunmasına hizmet ettiği de söylenebilir.

Dünyada geniş çevreler tarafından tercih edilen kültür turizmi, tarihe ve sanatsal faaliyetlere ilgi duyan ziyaretçilerin tercih ettiği bir deneyimdir. Kültürel turizmi geçmişe tanıklık eden tarihi ve kültürel mirası öğrenmek ve görmek isteyenlerin oluşturduğu söylenebilir (WTO, 1985).

İlçede bulunan tarihi kale kalıntıları ziyaretlere imkân sağlayacak şekilde düzenlenerek gerekli altyapının oluşturulması ile ziyaretçilere açılarak böyle bir imkân sağlanabilir. Kale kalıntılarının ulaşımın sağlandığı yollar ve kale kalıntıları tarihsel dönemlerine uygun temalar ile şekillendirilerek uygulanabilir.

Çoban Kalesi: Çayyaka ve Akbayır arasında bulunur. Denizden: 50-60 metre yükseklikte, tabii bir kayanın üzerinde yapılmıştır. Romalılar döneminde yapılmış ve Osmanlılar döneminde onarım görmüştür. Yakınında Çayyaka Sahili vardır.

Timle Kalesi: Uğurlu (Timle) köyündedir. Deniz seviyesinden, 100 metre yükseklikte olan doğal bir tepe üzerine kurulmuştur. Kalenin yapılış amaçlarından birinin de: önündeki sahilinden, gemilerle karaya çıkabilme imkânının bulunmasının kontrolüdür. Bizans dönemine aittir. Osmanlılar tarafından, bu kale, Osmanlı-Rus savaşında kullanılmıştır. Bu kale, şu anda tahrip olmuş ve kalıntıları, restore edilmeyi bekliyor.

Gazallı Kalesi: Köseli köyünde, bir burun üzerine kurulmuştur. Bizans dönemine aittir.

Okçu Kalesi: Okçular köyünde bulunur. Batıdan doğuya doğru uzanan, doğal bir kayanın üzerine kurulmuştur. Kalenin tam olarak ne zaman yapıldığı bilinmemektedir.

Hıdır Kalesi: Cide'nin korunması açısından stratejik öneme sahip bir kaledir. Sofular köyündedir. Kale etrafında "ören" olarak bilinen eski köy yeri Cide'nin eski yeri olup

köy buradan Cide'nin şimdiki bulunduğu alana sonradan taşınmıştır. Bu konuda kuvvetli deliller vardır.

Karasu Kalesi: Cide' ye 20- 30 km. mesafede Sönget Köyü civarındadır. Harabe haldedir. Ayrıca; Gideros kalesi, Musa Köyünde, Akça Köyünde kale kalıntıları bulunmaktadır.

Karadeniz Bölgesi'nde bulunan ender koylardan doğal bir liman şeklinde içerisinde yeşilbaşlı ördeklerin yer aldığı manzarası ve doğal görünümü ile Doğal sit olarak korunması nedeniyle yapılaşmanın sınırlı olduğu ayrıca tarihi Camii bulan önemli bir potansiyele sahip bir alandır (URL-12, 2019). Gideros Koyu, buraya gelenleri muhteşem manzarasıyla adeta büyülemektedir

Fotoğraf 4.7 Gideros Koyu

Kaynak: (Hakan Kaplan Arşivi, 2019).

Gideros koyu İlyada isimli eserde Kytoros olarak geçmektedir. Yörenin en eski yerleşim yeri olan koyun antikçağ dönemine tarihlenmesi, Kytoros yerleşim biriminde bulunan limanın önemli bir ticaret merkezi olduğu bilinmektedir. Günümüzde Gideros koyu olarak isimlendirilen bu koyun bulunduğu alanda yapılan yüzey araştırma kazılarında Gideros 1 ve Gideros 2 olarak kayıtlanan iki adet mağara bulunmaktadır. Bu mağaraların içerisinde sarkıt ve diktler olduğu burada bulunan iki adet mağaranın içerisinde yaklaşık 300 kişilik kapasiteye sahip olduğu bilinmektedir (Düring ve Glatz, 2011).

Cide'nin Aydıncık Köyü'nde bulunan Kerempe burnun' da yer alan tarihi fener, halen denizcilere yol göstermektedir. Fransızlar tarafından 1884 tarihinde Almanlara yaptırılan, günümüze kadar da yapı bütünlüğü korunarak ulaşan fenerin manzarası ve tarihi bir yapı olarak önemli bir çekiciliğe sahip olduğu düşünülmektedir.

Fotoğraf 4.8 Kerempe Feneri

Kaynak: (Hakan Kaplan Arşivi, 2019).

4.8 Cide Arkeoloji Projesi

Kastamonu ili Cide ilçesinde yerleşim tarihine ışık tutma amaçlı olarak 2009 yılında Proje finansmanın Byvanck Fonu, Hollanda Bilimsel Araştırmalar Örgütü, Britanya Akademisi, G.A. Wainwright Fonu, İskoçya Üniversitesi tarafından üstlenilen ilk yüzey kazılarında Bleda Düring (Leiden Üniversitesi), Claudia Glatz (Glasgow Üniversitesi) araştırmayı yönetmişler ikinci yüzey kazılarına Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Öğretim Üyelerinden Dr. Tefik Emre Şerifoğlu'nun projeye üçüncü ortak yönetici olarak dâhil edilmesiyle proje ortak yönetici sayısı üç olmuş ayrıca proje finansmanına Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Bilimsel Araştırmalar Projeleri koordinatörlüğünce de destek sağlanmıştır. (Şerifoğlu, Düring ve Glatz, 2012). Aynı zamanda Ankara'daki İngiliz Enstitüsü (BIA) ve Türkiye'deki Hollanda Enstitüsü (NIT) tarafından da projeye destek verilmiştir (Düring ve Glatz, 2011).

Projenin Cide ilçesinin arkeolojik yüzey araştırması olması ve yüzey araştırmaları sırasında yerleşim tipi ile ilçede geçmiş yaşama ait tarihsel süreçleri, hangi medeniyetlere ev sahipliği yaptığı, ilçenin tarihsel süreçteki yerleşim yerlerinin keşfi, mağaralar, kaleler, tümölüs, kilise ve diğer tarihi kalıntı ve eserlerin ortaya çıkarılması ve tarihi eserlerin kayda alınması geçmiş kültürel öğeler ile yörenin yerleşim tarihinin ortaya konulması açısından önemlidir (Düring, Şerifoğlu ve Glatz, 2011). Yapılan keşif ve kayıtlamalar hem bilimsel bir bakış açısından yapılmış olması hem de keşiflerle ortaya çıkan buluntu ve hikâyeler turistik çekicilik oluşturmaktadır.

Cide arkeoloji projesi yüzey araştırmaları 3 Ağustos ile 25 Ağustos 2009 tarihleri arasında başlamış bu ilk sezondan sonra 2010 yılında ikinci sezon araştırmaları 21 Haziran ve 30 Temmuz tarihleri aralığında ve 2010 yılında ikinci sezonla birlikte Şenpazar ilçesi de araştırma kapsamına dâhil edilmiştir. Birbirine yakın konumda yer alan ilçe arazilerinin dağılımı ve arazi üzerinde yapılanma gibi etkenlerle Şenpazar ilçesinin araştırmaya dâhil edilmesi ille daha geniş bir alanda arazi taramalarına devam edilerek; üçüncü, son sezon araştırmaları ise 2011 yılı Haziran ve Temmuz aylarında yapılmış toplam üç yıl süren proje ile Cide'nin yerleşim tarihine ışık tutmuştur (Şerifoğlu, Düring, ve Glatz, 2012).

Yapılan yüzey araştırmaları esnasında potansiyel olarak yerleşim tarihi içerisinde yer alan halen toprak altında keşfedilmeyi bekleyen birçok tabiat aktivite alanı ile çekicilik oluşturma olasılığına sahip kaleler, mağaralar, mezarlık alanları, kilise, şapel kalıntıları, keşişlerin kaldığı alanlar ve diğer serpinti alanları olmak üzere birçok keşiş ile birlikte mevcutta kalıntıları bilinen mağara ve kale kalıntılarının tespit edilmesi ve mevcut durumda bu alanların tahribata uğrayıp uğramadığının tespiti ile kurtarma kazıları için bir temel teşkil edeceği düşünülmektedir.

Araştırma raporları üzerinden araştırma sonuçları incelendiğinde; Cide ilçesinde tespiti yapılan eserlerin tarihlenmesinde Erken Holosen, Orta ve Geç Tunç ve Erken Demir dönemleri eserleri keşfedilmiştir. Yapılan araştırmalarda ilçede yüksek yoğunluklu olarak Roma ve Bizans dönemi eserleri oldukları bu eserlerin ise genelde deniz kıyısında yer alan eserlerin Roma dönemine bölgelerinde yer alan eserlerin ise genelde Bizans dönemi eserleri olduğu; Osmanlı dönemine tarihlendirilen evler ve çok sayıda mezar taşı dışında Osmanlı dönemine ait materyal bulamadıklarını; beylikler dönemi ve Selçuklu dönemine tarihlenen eserlere rastlanılmamasını ise geç Bizans dönemi materyallerinden ayırt edilemiyor olmasının da etkili olduğunu belirtmişlerdir (Dring vd, 2011).

Arazi taramalarında özellikle Okçular köyü ve kalesinde çok yoğunluklu materyal bulunduğunu araştırmalar sırasında Okçular, Lo, Aybasan, Kumluca, Kalafat, Irmak Abdülkadir, Sofular, Sakallı ve Gideros ile Kasaba mahallesinde önemli kalıntılara rastlandığı ifade edilmektedir (şerifoğlu vd, 2012). Çamdibi köyünde Kalkolitik ve Tunç ağı materyallerine sahip Kılıçlı mağarası ile Bizans dönemi eseri olduğu düşünülen Atkprs ve büyük bir kuyu araştırma sonuçlarına yansıtılmış (Dring vd, 2012). “*Sahil boyunca, özellikle de Kumluca, Sofular ve Kalafat civarında, Bizans seramik ve kiremitlerinin yoğunlaştığı noktalar ve modern yapılar ve bahçelerde yeniden kullanılmış sayısız eski eser (spolia) ile karşılaşılmıştır Kalafat’ın doğusundaki küçük bir nehir vadisinde muhtemelen günümüzden hemen önceye ait en az beş su değerimenine ait kalıntılara ulaşılmıştır* (Dring vd, 2012).” Bu araştırma sonuçlarından hareketle ilçe yüzeyinde teknolojik aletler ile daha geniş ve derinlemesine araştırma yapılmasına ihtiyaç olduğu değerlendirilmektedir.

Cide İlçesi'nin doğu kısmında yer alan Derebağ Köyü'nde yapılan araştırma sırasında köyün arkasındaki dik dağın yamacında bir girişi bulunan büyük bir (220 metre derinliğe sahip) mağaranın keşfinin yapıldığı ifade edilmektedir. Yapılan araştırma sonuçları incelendiğinde en iyi korunan kalenin Aydos kalesi olduğu çeşitli sebeplerle kalenin tarihlemesinin yapılamadığı vurgulanmaktadır. Akçakale'nin ise büyükçe bir iç kale olduğu ayrıca ilçede belgelenen çok sayıda kale bulunmasına neden ihtiyaç duyulduğuna dikkat çekilmektedir.

Abdülkadir köyünde bulunan Ballılcı mağarasının mağara içinde, Çadır İni, Kalafat Köyü Gideros Koy'una çok yakın bir mesafededir. Çadır İni içerisinde kilise kalıntısı, Öveçler köyünde Uçakdibi mağarasında ve Gideros mağarası içerisinde Klise varlığına rastlanıldığını mağara içerisinde kayaya oyulmuş şapel, kubbeler ve duvarlara kazınmış haçlar bulunduğu ifade edilmektedir. “Bizans/Hristiyan kompleksinin kalıntılarını bulduk. Burası bir Bizans/Hristiyan manastırı olarak kullanılmış olabilir” (Şerifoğlu vd, 2012).

Araştırma raporları incelendiğinde özellikle mağara içleri ve kaleler ile halk arasında Bizans dönemi mezarı olduğu değerlendirilen kalıntı ve yerler ile arazi yürüyüşlerinde çok yoğun yasadışı kazı kalıntıları ile yasa dışı kazılarla bu alanlara zarar verildiği bulgulanmıştır (Şerifoğlu vd, 2012). Bu alanlarda acilen kurtarma kazıları yapılması gerekliliği ortaya çıkmaktadır.

4.9 Görgül Araştırma Bulguları

Araştırma kapsamında Cide bölgesinde yaşayan ve turizmi yönlendirme gücüne sahip 11 katılımcıya açık uçlu görüşme soruları sorulmuş ve elde edilen yanıtlar yansız olarak yansıtılmıştır. Bu yöntemin benimsenmesinde araştırmacının katılımcıların görüşlerini yansıtabilmek adına gözlemlerinden ve görüşmelerinden elde ettiği bilgi ve ifadeleri doğrudan alıntılarla çalışmada yer verebilmesi önemli rol oynamıştır. Bu analiz türünde temel amaç elde edilmiş olan bulguların okuyucuya özetlenmiş ve yorumlanmış bir biçimde sunulmasıdır (Yıldırım ve Şimşek 2008). Anlatılanlar ışığında araştırma sorularına verilen yanıtlar soru sırasına göre yorumlanmıştır.

4.9.1 Katılımcılara Yönelik Demografik Bulgular

Tablo 4.4 Katılımcıların Yaşlarına Göre Dağılımı

Yaş	Sayı	Oran (%)	Birikimli Oran (%)
18-25	0	0	0
26-34	3	27	27
35-44	4	27	54
45-54	3	37	91
55-64	1	9	100
65+	0	0	100
Toplam	11	100	

Araştırma kapsamında yer alan bireylerin çoğunluğunun 26 – 54 yaş aralığında yer alan bireyler tarafından olduğu görülmektedir. Bu durumun aktif iş yaşamında yer alan kişilerin katılımcı olarak belirlenmesi ve katılımcıların 5 yıl ve daha fazla iş deneyimine sahip olmaları nedeniyle yaş aralığının aktif iş yaşamına uygun olarak genç olarak ifade edilebilecek katılımcılardan oluşmuştur.

Tablo 4.5 Katılanların Cinsiyet Durumlarına Göre Dağılımı

Cinsiyet	Sayı	Oran (%)	Birikimli Oran (%)
Erkek	10	82	82
Kadın	1	18	100

Katılımcıların %82'si (9) erkek bireylerden; %18'i (1) kadın bireylerden oluşmaktadır. Bu durumda Cide turizmine yön verme gücü ve olasılığına sahip olduğu değerlendirilen ve İlçede bulunan kamu yöneticileri ile özel sektör yöneticilerinden oluşan çalışma grubu oluşturulması etkili olmuştur.

Tablo 4.6 Katılanların Medeni Durumlarına Göre Dağılımı

Medeni Hal	Sayı	Oran (%)	Birikimli Oran (%)
Evli	10	91	91
Bekar	1	9	100

Tablo 4.7 Katılanların Öğrenim Durumlarına Göre Dağılımı

Okul	Sayı	Oran (%)	Birikimli Oran (%)
İlkokul	0	0	0
Ortaokul	0	0	0
Lise	3	27	27
Önlisans	1	9	36
Lisans	7	64	100
Lisansüstü	0	0	100

Katılımcıların eğitim durumlarına bakıldığında çoğunluğunun %64'ü (7) lisans öğrenim düzeyine sahip bireylerden oluşmaktadır. Cide turizmine yön verme gücü ve olasılığına sahip olduğu değerlendirilen kamu yöneticileri ile özel sektör yöneticileri ile çalışanlardan oluşan çalışma grubunda en düşük eğitim düzeyinin lise mezuniyetine sahip bireyler oluşmuştur.

Tablo 4.8 Katılımcıların Mesleki Deneyimi

	K1	K2	K3	K4	K5	K6	K7	K8	K9	K10	K11
Kurumun Kuruluş Tarihi	2008	2000	2004	1971	1932	2000	1985	1985	2009	2010	1874
Bu İşletmedeki Deneyimi	9	4	25	9	7	8	16	3	8	10	21
İş Deneyimi (yıl)	9	8	31	19	38	20	27	16	8	35	30
Kurumda Çalışan Sayısı	5	7	14	13	6	6	251	3	3	5	135

4.9.2 Görüşme Sorularının Çözümlemesi

Soru-1: Cide'nin turizm potansiyelini nasıl değerlendirirsiniz?

Katılımcıların bu soruya verdiği yanıtlar doğrudan alıntılanarak aşağıda sunulmuştur.

Katılımcı 1:

“Deniz, doğa, tarih turizmine uygundur. Çoban Kalesi, Timle Kalesi, Gazallı Kalesi, Okçu Kalesi, Hıdır Kalesi, Akça Kalesi, Karasu Kalesi, Hıdır Kalesi gibi tarihi mekânların yollarının ışıklandırılması, barklandırılmasının yapılarak ziyarete açılabilir.”

Katılımcı 2:

“Dağ, orman, doğal güzellikler, tarihi yerler ve denizin uygunluğu – kıyı uzunluğu vb. alanlarda büyük bir potansiyel bulunmaktadır.”

Katılımcı 3:

“Turizm potansiyeli fazla olmasına rağmen Cide’ye ulaşımın zor olması ve yaz sezonun kısa geçmesi sebebiyle fazla gelişmiş değildir.”

Katılımcı 4:

“Turizm potansiyeli çok iyi ancak Cide çok sahipsiz. Loç vadisi kılıçlı vadisi, damla taş mağarası gibi, turizme kazandırılmalı. Ama doğa kullanım koruma dengesi göndülmesi gerekir.”

Katılımcı 5:

“Potansiyel var ancak konaklama ve ulaşım sorununun çözülmesi gerekiyor. Yeşil ve mavinin birleştiği alan diyoruz. Cide’ye neden gelsin turist diye sormalıyız. Turistlerin niçin geldiğinin bir cevabı olmalı. Ilgarini mağarasına geziler düzenlemeliyiz, mağara ve kale turizmi. Turizm öğelerini öne çıkarmamız gerekiyor. Burada bir ya da iki yöre var, Loç (4 köy) ve Güren (11 köy) bölgesi aralarında kestirme yürüyüş rotaları var. Cide de poyraz çıktığında en azından dağ yürüyüşü yapmak için buralarda düzenleme yapılsa gelen turistler buralara giderler.”

Katılımcı 6:

“Doğayla iç içe bir ilçe olması ve sahil kıyısına sahip olması ve yaz turizminde etkilidir.”

Katılımcı 7:

“Cide çok yüksek; kırsal turizm, doğa turizmi, kış turizmi, kanyon ve deniz turizmi ön planda.”

Katılımcı 8:

“Cide yüz üzerinden otuz beş. Amasra’daki ağaç işleri gibi işleri yapacak tesisler lazım, para kazandıracak turist çekecek işler lazım ancak bunu yapacak yerel yöneticiler lazım.”

Katılımcı 9:

“Sezonun kısa olması ve Karadeniz iklimi sebebiyle yaz turizmi maalesef; Doğa turizmi açısından da hak ettiği değeri görmemektedir. Gelişimi engellenmektedir.”

Katılımcı 10:

“Cide’nin turizm potansiyeli bölgede çok yüksek katma değer yaratabilecek durumdadır; ancak gerekli turizm yatırımları yapılmadığı için bu potansiyel atıl durumdadır.”

Katılımcı 11:

“İyi turizme yeterli kaynağı var; ancak dışarıdan gelen turisti ağırlayacak tesisler yetersiz, var olan işletmelerin sayısı ile esnafın sunduğu hizmet kalitesinin düşük olduğunu düşünüyorum. Yeterince turist gelmesi halinde altyapı olanakları gelişir. Esnafın hizmet kalitesi de yükselir bunun için gerekli girişimlerde bulunarak eğitimler verilirse ayrıca yerel yöneticiler ile halk bilinçlendirilirse turizmin esnafa para bırakması ve ilçenin gelişmesi mümkün olur. Tesislerin hizmet kalitesinin arttırılması halinde turist memnun ayrılacaktır. İlçede yüksek bir potansiyel bulunmasına rağmen hak ettiği ilgiye ve ziyaretçi sayısına ulaşamamaktadır.”

“Cide’nin turizm potansiyelini nasıl değerlendirirsiniz?” sorusuna katılımcıların verdikleri yanıtların kodlanarak çözümlenmesi ile oluşturulan kategoriler sunulmuştur (Tablo 4.9).

Tablo 4.9 Cide’nin turizm potansiyelinin frekans değerleri

Cide Turizmini Geliştirebilecek Mevcut Potansiyeller	n	%
Doğa Turizmi İçin Gerekli Kaynakların Varlığı	9	31,0
Ekolojik Turizm İçin Doğal Kaynakların Varlığı	7	24,1
Denize Girmeye Elverişli Plajların Varlığı	4	13,8
Tarihi Alanların Varlığı	3	10,3
Dağcılık İçin Yeterli Potansiyelin Varlığı	2	6,9
Yeşil Yol Rotalarının Oluşturulabileceği	2	6,9
Biyolojik Çeşitlilik ve Endemik Türlerin Varlığı	2	6,9

Cide’nin turizm potansiyelini nasıl değerlendirdiklerine ilişkin soruya katılımcıların verdiği yanıtlar incelendiğinde (Tablo 4.9), “Doğa turizmi için gerekli kaynakların varlığı” (n=9, %= 31,0) kategorisi öne çıkmaktadır. Dolayısıyla katılımcılar, deniz ve diğer doğal çekiciliklerinin turizme kazandırılması ile klasik Deniz, Güneş ve Kum (3S) üçlüsü olarak adlandırılan deniz banyosuna imkân sağlayan plajlarının varlığı ile talebe cevap verebilecek, turizmi çeşitlendirebilecek ve daha geniş bir dönemde turistik tüketicileri ziyarete yönlendirecek kaynaklara sahip olduğu değerler itibarıyla turizmin geliştirilmesi için potansiyele sahip olduğunu ifade etmektedirler. Kategorilere göre katılımcılar turizm potansiyeline “Ekolojik Turizm İçin Doğal Kaynakların Varlığı”nın (n=7, %24,1) katkı sağlayacağını ifade etmişlerdir (Tablo 4.9).

Katılımcı 10'nun "Cide'nin turizm potansiyeli bölgede çok yüksek katma değer yaratabilecek durumdadır; ancak gerekli turizm yatırımları yapılmadığı için bu potansiyel âtil durumdadır." ifadesi öne çıkmaktadır. Mevcut durumda kaynakların ekonomik katkıya dönüşebilmesi için var olan potansiyelin turistik ürüne değiştirilmesi için kaynakların turizme konu edilmesi gerekliliği diğer katılımcıların ifadelerinden de yorumlanmıştır.

Soru-2: Cide'de yapılabilecek turizm türleri nelerdir?

Katılımcıların bu soruya verdiği yanıtlar doğrudan alıntılanarak aşağıda sunulmuştur.

Katılımcı 1:

"Doğa turizmi, bungalov evler, doğa yürüyüşü parkuru yapılabilir. Malyas Kanyonu yolu daha iyi bir hale getirilerek daha çok ziyaretçi oraya çekilebilir özellikle orada gerekli düzenlemeler yapılırsa Malyas bölgesinde su var burada ekstrem su sporları hayata geçirilebilir ayrıca burada bulunan tarihi geçide tekrar işlerlik kazandırılabilir bu vasıta ile Gökçeler köyünde ve çevresinde kırsal turizm ev pansiyonculuğu gibi imkanlar sağlanabilir."

Katılımcı 2:

"Deniz, dağ ve doğal güzellikler, teras, tarihi yerler ziyarete açılabilir. Hacet Kayası'na Sırakaya köyünün oradan bir yürüyüş yolu yapılarak ya da orman iç yol açılarak yeni bir rota oluşturulup oraya ulaşılması sağlanabilirse faydalı olur."

Katılımcı 3:

"Deniz ve dağ ile alakalı herhangi bir turizm ve çeşitli doğa sporları yapılabilir. Deniz sporları ve doğa gezisi, bisiklet sürüşü için gayet uygun ortamlar oluşturulabilir. Doğal manzara alanları fazla olduğu için doğa temelli turizm çeşitleri yapılabilir"

Katılımcı 4:

“Cide tarihi yerleri geliştirilirse, deniz turizmi ve tarihi yerleri ziyarete açarak tarihi yerler tanıtılabilir.”

Katılımcı 5:

“Deniz turizmi var; ancak sezon oldukça kısa Poyraz estiğinde denize girilmiyor bu nedenle dalga kıran yapılarak denize girilmesi sağlanabilir. İlçede bulunan kale kalıntıları, diğer turistik çekicilik yaratacak kaynaklar turizme konu edilebilir. Doğa Turizmi ile olta balıkçılığı yapılabilir.”

Katılımcı 6:

“Doğa turizmi, Kültürel turizm, kırsal turizm ve yaz turizmi yapılabilir”

Katılımcı 7:

“Kırsal turizm, doğa turizmi, kış turizmi, kanyon ve deniz turizmi, kampçılık ve yürüyüş turizmi yapılabilir.”

Katılımcı 8:

“Kırsal turizm, agro turizm ve eko turizm mikro düzeyde gelişmiştir. İlçede deniz tabanlı turizm ile birlikte doğa temelli turizm türleri yapılabilir. Bunu ekonomik bir değere çevirebilmek amacıyla gerekli yatırımların yapılması halinde.”

Katılımcı 9:

“Doğa turizmine yatırım yapılırsa hak ettiği turizm değerine kavuşur. Liman bölgesinde olta balıkçılığı çok rahat yapılır; gerekli düzenlemeler yapılırsa.”

Katılımcı 10:

“Dinlenme turizmi, kırsal turizm, yat turizmi, spor turizmi, milli parkları, mağara turizmi, yayla turizmi, kültürel turizm, av turizmi, kış turizmi, kamp ve karavan turizmi, deniz turizmi.”

Katılımcı 11:

“Doğa, deniz, arkeolojik turizm başta olmak üzere birçok turizm ilçemizde yapılabilir.”

Tablo 4.10 Cide’de yapılabilecek turizm türlerine ilişkin frekans değerleri

Cide’de Yapılabilecek Turizm Türleri	n	%
Deniz Banyosu	10	16,1
Kanyonig	9	14,5
Doğa Turizmi	7	11,3
Doğa Yürüyüşü	7	11,3
Tarih Turizmi	6	9,7
Kırsal Turizm	6	9,7
Av Turizmi	4	6,5
Doğa Gözlemciliği	4	6,5
Yayla Turizmi	3	4,8
Deneyim Turizmi	2	3,2
Kampçılık	2	3,2
Olta Balıkçılığı	2	3,2

Cide’de yapılabilecek turizm türlerinin neler olduğuna ilişkin soruya verilen cevaplar doğrultusunda elde edilen bulgulardan Deniz, Güneş ve Kum (3S) üçlüsü olarak adlandırılan deniz banyosu (n=10, %= 16,1) öne çıkmaktadır (Tablo 4.10). Elde edilen bulguların değerlendirilmesi neticesinde Doğa Turizmi (n=7, %= 11,3) ifade edilmektedir. Doğa turizmi cevaplarını veren katılımcılar ile yapılan görüşmede sezonun kısa olmasının ve turistik tüketicilerin ilçeye ziyarete yöneltecek olan kaynaklar içerisinde Deniz ile birlikte Cide ilçesinin Doğa Turizmi (n=7, %= 11,3) açısından çeşitlenen kaynaklara sahip olduğu ifade edilmektedir.

Katılımcı 5’in “Deniz turizmi var; ancak sezon oldukça kısa Poyraz estiğinde denize girilmiyor bu nedenle dalga kıran yapılarak denize girilmesi sağlanabilir. İlçede bulunan kale kalıntıları, diğer turistik çekicilik yaratacak kaynaklar turizme konu edilebilir. Doğa Turizmi ile olta balıkçılığı yapılabilir.” ifadesi öne çıkmaktadır. Cide’de yapılabilecek turizm türleri nelerdir? Sorusuna katılımcılar genelde Doğa temelli turizm türlerinin yapılabileceğini ifade ettikleri görülmektedir. Yapılabilecek turizm türlerine ilişkin soruya verilen cevapların dağılımına bakıldığında sırasıyla Deniz, Kanyonig ve Doğa turizmi şeklinde üç turizm türü sıklıkla ifade edilmiştir.

Soru-3: Sizce önermiş olduğunuz türler arasında bir seçenek yapılırsa en güçlüden en güçsüze doğru nasıl bir sıralama yapılır?

Katılımcı 1:

“Doğa, Deniz, Yürüyüş parkurları, Tarihi yerler (kale kalıntıları) ve Gideros koyu.”

Katılımcı 2:

“Deniz, Dağ, Orman ve Doğal güzellikler, Seyir terası, Tarihi yerler ve Av turizmi.”

Katılımcı 3:

“Deniz, Orman, Tabiat, Mağara, Tarihi yerleri ziyaret, Av ve Doğa sporları hem önlem alacak bilgili personel istediği hem de güvenlik önlemi gerektirdiği için zor olsa da doğa sporlarına gereken yatırım yapılırsa burası bir çekim merkezi olur.”

Katılımcı 4:

“Deniz, Doğa, Orman, Olta balıkçılığı, Kuş gözlemciliği ve Kırsal turizm”

Katılımcı 5:

“Kırsal turizm, Doğa turizmi, Kültürel turizm, Yaz turizmi ve Av turizmi”

Katılımcı 6:

“Kırsal turizm, Doğa turizmi, Kanyon ve Deniz turizmi, Kamp ve Yürüyüş turizmi”

Katılımcı 7:

“Deniz tabanlı turizm, Doğa turizmi, Kırsal turizm, Agro, Eko turizm”

Katılımcı 8:

“Deniz turizmi, Milli park turizmi, Mağara turizmi”

Katılımcı 9:

“Deniz, Ekolojik turizm çeşitleri, Doğa gözlemciliği, Av turizmi ve Arkeolojik turizm olarak sıralanabilir.”

Katılımcı 10:

“Deniz, Doğa ve Kamp ve Av turizmi”

Katılımcı 11:

“Doğa, Deniz, Yayla, Kamp ve Tarih turizmi.”

Tablo 4.11 Cide’de yapılabilir turizm türlerinin sıralamasına ilişkin frekans değerleri

Cide’de Yapılabilir Turizm Türleri Sıralaması	n	%
Doğa Turizmi	11	18,3
Deniz	11	18,3
Kırsal Turizm	7	11,7
Doğa Gözlemciliği	6	10,0
Doğa Yürüyüşü	5	8,3
Tarih Turizmi	4	6,7
Av Turizmi	3	5,0
Dağcılık	3	5,0
Kanyonig	3	5,0
Kampçılık	3	5,0
Yayla Turizmi	2	3,3
Olta Balıkçılığı	2	3,3

Cide’de yapılabilir turizm türlerinin sıralamasına ilişkin soruya verilen cevaplar incelendiğinde (Tablo 4.11), Cide ilçesinin Deniz Turizmi (n=11, %= 18,3), Doğa Turizmi (n=11, %= 18,3), Kırsal Turizm (n=7, %= 11,7), Doğa Gözlemciliği (n=6, %= 10,0), Doğa Yürüyüşü (n=5, %= 8,3) ve sırasıyla Av turizmi, Kanyonig, Kampçılık, Dağ, Av turizmi, Yayla turizmi, Olta balıkçılığı, Doğa gözlemciliği cevapları ifade edilmektedir.

Katılımcı 3’ün “Deniz, Orman, Tabiat, Mağara, Tarihi yerleri ziyaret, Av ve Doğa sporları hem önlem alacak bilgili personel istediği hem de güvenlik önlemi gerektirdiği için zor olsa da doğa sporlarına gereken yatırım yapılırsa burası bir çekim merkezi olur.” ifadesi öne çıkmaktadır. Cide ilçesinin coğrafi yapısı ile mevcut durumu gözlemlendiğinde birden fazla turizm çeşitliliğine sahip talebe kaynaklık edecek çekiciliklerin var olduğu katılımcıların ifadeleri ile de desteklenmektedir. İlçede bulunan kale kalıntılarının varlığı katılımcıların çoğunluğu tarafından tarih turizmine (anı) konu olabileceğinin ifade edilmesi dikkat çekicidir. Bu kale kalıntılarının turizm açısından çekim oluşturacağı sonucuna katılımcıların ifadelerinden ulaşılmıştır.

Soru-4: Sizce önermiş olduğunuz turizm türlerinin yapılması veya geliştirilmesi önünde engel var mıdır? Şayet yanıtınız evet ise lütfen sıralayınız:

Katılımcı 1:

“Cide coğrafi ve fiziki olarak turizme yeterli ancak altyapıda yetersizlik var. Çarpık yapılaşma sahile çok yakın konumlanan binalar yapılması yaygın olarak yöre halkının dışında turistlerin konaklayacağı yerler olmayınca turizmin gelişmesini beklemeyin.”

Katılımcı 2:

“Engel çok fazla ama en önemlisi bütüncül bir bakış açısı gerekiyor. Cide sadece denizden ibaret değil, doğal güzellikleri, kanyonu, dağı var Loç ve Aydos gibi yayla alanları var ancak tesisleşme yok çoğu yerli halk bilinçli değil.”

Katılımcı 3:

“Deniz sezonunun kısa olması deniz banyosunun sınırlamaktadır. Lakin su sporları geliştirilirse su sporları vasıtasıyla deniz sezonunun olumsuz etkisi ortadan kalkar diye düşünüyorum. Doğa gezisi ve sporları ise yürüyüş rotalarını oluşturulmaması engel teşkil etmektedir.”

Katılımcı 4:

“Cide’nin tanıtımı konusunda bilgi eksikliği vardır. Tanıtım için örgütlü herhangi bir çaba yoktur. Ulaşım yetersizliği, barınma, lokanta, cafe, kahvaltı salonları yetersiz bunların geliştirilmesi gerekmektedir.”

Katılımcı 5:

“Yerel halkın bilinçlendirilmesi gerekmekte, yapılan yatırımların turizme yönelik olarak yapılması için kaymakamlık ve belediyenin çabası bulunmamaktadır.”

Katılımcı 6:

“Yatırım ve tanıtım eksikliği vardır. Yerel aktörler Belediye ve Kaymakamlık Cide ilçesinde bulunan potansiyeli tanıtamıyor. Belki de önemsemedikleri için buna ilişkin bir projeleri yok. Şehir merkezi ve sahil şeridi dışında Belediyenin tesisi var onun dışında Gideros koyunda yetersiz kalan bir ya da iki tesis var onun dışında tesisleşme tanıtım ve yatırım için bir çaba yok.”

Katılımcı 7:

“Kentın marka değerinin çıkarmaya engel sosyolojik nedenler (çekememezlik) bulunmaktadır. Turizm gelirini öngöremediğı için yerel halk rekabet edebilecek alternatif yiyecek işletmesi ve otel tesisleri konusunda oldukça isteksiz. Gelen turistler eğer Cideli değilse çoğunlukla günübirlikçi burada gecelemeden geldiğı yere dönüyor. Gelen turist zaten gelirken alışverişini geldiğı yerde yapıyor burayı kullanıp gidiyor. Planlama proje olmadığı için ilçe bu ziyaretlerden bile yeterince faydalanamıyor.”

Katılımcı 8:

“Doğa turizmi için, herhangi bir çaba yoktur. Yedi senedir Cide de yaşayan bir Cideli olarak Cide'nin tanıtımı için herhangi bir çaba görmedim.”

Katılımcı 9:

“Yapılması yönünde bir engel yoktur. Ancak geliştirilmesi için finansman ve yatırımcı olmadığından geliştirilememektedir.”

Katılımcı 10:

“Ulaşım engelleri, en büyük sorun ulaşım için yıllardır Kurucaşile yolu beklenmekte ancak Cide öz evlat olarak görülmediğı için ulaşım bir türlü iyileştirilemedi Kastamonu yolu belki başka bir güzergâhtan yapılabilir mi? Bunlara bakmak lazım ayrıca Cide'nin tanıtımının yeterince yapılmadığı söylenebilir.”

Katılımcı 11:

“Yatırım yetersiz. Gideros muhteşem bir yer olmasına rağmen; yeterince tanıtımı yapılamadığı gibi etrafında yürüyüş yolu, seyir terası, daha uygun fiyatlı çevreye zarar vermeyecek tekne gezisi turları koyun içerisinde gezinti yapabilecek koyu hak ettiği şekilde kullanılmasını sağlayacak yatırım yapılmalıdır. Cide helvası coğrafi işaretli bir ürün ancak tanıtımı nasıl yapılıyor ya da nasıl pazarlanıyor bunun hakkında herhangi bir plan, proje yok. Ekolojik olarak Cide’nin sahil dışında Malyas, Loç, Armutlu veya Aydos’a gitmek isterseniz yeterince yönlendirme levhası yok. Adam akıllı yolu ya da oralara başka yerlere gittiğinizde tesis yok. Potansiyeli çok güzel ama sezonun kısa olması ve konaklama ve ulaşım problemleri var.”

Tablo 4.12 Cide’de yapılabilecek turizm türlerinin yapılması veya geliştirilmesi önündeki engellere ilişkin frekans değerleri

Cide’de Yapılabilecek Turizm Türleri Önündeki Engeller	n	%
Ulaşım Eksikliği	9	29,0
Reklam ve Tanıtım Yetersizliği	5	16,1
Planlı Turizm Yatırımı Olmaması	3	9,7
Turizmin Gelişimi İçin Örgütlü Çaba	7	22,6
Kentsel Büyüme ve Gelişim	4	12,9
Kırsal Nüfusun Göç Etmesi	3	9,7
Ulaşım Eksikliği	9	29,0
Reklam ve Tanıtım Yetersizliği	5	16,1
Planlı Turizm Yatırımı Olmaması	3	9,7

Cide’de yapılabilecek turizm türlerinin yapılması veya geliştirilmesi önündeki engellere ilişkin soruya verilen cevaplar incelendiğinde Cide ilçesinin Ulaşım eksikliği (n=9, %= 29,0) olduğu katılımcılar tarafından ifade edilmektedir (Tablo 4.12). Katılımcılar tarafından Yetersiz altyapı, Turizm gelişimi için örgütlü çaba olmaması ve Reklam, Tanıtım yetersizlikleri, Bölge/Yöre halkının bilinçlendirme eğitimlerinin olmaması ifadeleriyle Cide’de yapılabilecek turizm türlerinin yapılması veya geliştirilmesi önündeki engeller olarak sıralanmıştır.

Katılımcı ifadeleri, saha gözlemlerinde yorumlamış olduğumuz Cide’ye olan talebin günübirlik olması işletmelerin bu nedenle günübirlik faaliyetlere yönelik kümелendikleri, potansiyel turistik çekiciliklerin beklenen düzeyde ekonomik verime dönüşmemesinin, ulaşım altyapısının gelişmemiş olmasının, ilçede turistik ziyaretlerin süre olarak kısa, geceleme sayısı olarak düşük olması, yeterince tanıtılmamış olması katılımcıların ifadeleri ile desteklenmektedir. Bu nedenle ortaya konulan bu eksikliklerin giderilmesi veyahut en aza indirgenmesi için yeterli girişimlere başlanması halinde mevcut potansiyeli ile Cide rekabet gücü olan bir destinasyon haline gelmesi olasıdır.

Soru-5: Sizce Cide’de hangi turizm türü/türleri ön plana çıkarılmalıdır? Neden?

Katılımcı 1:

“Deniz, Kum, Güneş Çünkü kesintisiz devam eden 11 km deniz kıyısına sahip bir ilçede gerekli yatırımlar yapılırsa; mevcut sezon uzatılarak denize girme süresi ve plajlarda mevcut fiziki şartlar iyileştirilebilirse İlçe turizm açısından oldukça fazla turist ağırlar. Bizim İnsanımız Denize girmeyi seviyor sezonda bazı zamanlarda boğulma tehlikesi nedeniyle denize girilememesi gelecek turisti etkilemektedir. Olta balıkçılığı için gerekli düzenleme yapılsa insanlar balık tutmak için gelir.”

Katılımcı 2:

“Deniz, Dağ ve Doğa temelli turizm çeşitleri sunulursa gelen turist aynı mekânda birden fazla farklı etkinlikte bulunabilecek. İlçenin mevcut durumda sadece deniz ve

çok sınırlı sayıda doğası için turist ağırlamakta; turizm ile kalkınacaksa mevcut potansiyelin değerlendirilmesi gerekmektedir.”

“Katılımcı 3:

“Doğa manzarası sebebi ile gezi rotası oluşturulabilir. Ayrıca kısa olan deniz sezonunda verimli kullanılması için halk plajlarında düzenleme yapılabilir. Deniz sezonunda bile yapılabilecek başka bir şey yok insanları alıp gezdirecek yapabileceği alternatif yok. Sıcak hava balonu ile Loç vadisi gezdirilebilir mi? Böyle buraya değer katacak bölgede olmayan yeni alternatiflerin sunulması gerekmektedir.”

Katılımcı 4:

“Cide’nin tarihi mağaraları, şelaleleri ve doğal kanyonları bulunmaktadır. Doğa temelli turizm öne çıkmaktadır. Bu mağaralar düzenlense içlerinde gerekli düzenlemeler yapılırsa mesela ışıklandırılırsa ya da buralara ilgi duyan kişilere yönelik olarak çevrelerinde bungalov tarzı alanlar oluşturulsa ya da şelale ve kanyonların gezdirilmesi için örgütlü bir şekilde bir altyapı oluşturulsa, doğal ortamların bu kadar geniş yer kapladığı İlçe için tanıtım yapılırsa turistler buralara yönlendirilse Cide’nin gelişimi sağlanır.”

Katılımcı 5:

“Kırsal yerleşmelerle iç içe olan ve doğal güzelliklere sahip olması nedeniyle kırsal turizmin ve doğa temelli turizmin ön plana çıkarılması gerekmektedir.”

Katılımcı 6:

“Doğa ile iç içe olması sebebi ile zaten var olan kendi potansiyelini kullanılarak kırsal turizm, doğa turizmi, kanyon ve deniz turizmi, kamp ve yürüyüş türlerinin yapılması; olta balıkçılığı için liman bölgesi müsait limanın dış tarafı bu amaçla düzenlenirse ziyaretçi sayısı artar.”

Katılımcı 7:

“Deniz kenarında sahil şeridinde ve doğa temelli turizm çeşitlerinin yapılması hepsini kapsayacak şekilde gerekli altyapı düzenlemelerinin yapılması rehber için eğitimler verilmesi yerel halkın katılımının sağlanması ekonomik bir faydaya çevirmek bunun için gerekli aksiyonu almak faydalı olacaktır. Deniz, Kamp Karavan, Bungolov evler yapılması, yürüyüş rotaları ve doğa gözlemciliği yapılabilir.”

Katılımcı 8:

“Sezonun kısa olması sebebi ile deniz turizminin beklenen faydası sağlanamamaktadır. Bu nedenle doğal güzelliklerin ön plana çıkarılmasıyla doğa ile ilgili turizm çeşitleri oluşturulabilir.”

Katılımcı 9:

“Kamp, karavan, mağara, kırsal turizm, kanyon turizmi ön plana çıkarılmalıdır. Çünkü doğal güzellikleri bakımından geniş bir alana sahip Cide turizm türlerinin büyük çoğunluğuna sahiptir. Ancak yayla turizmi, mağara turizmi, av turizmi, kültürel turizm çeşitlilikleri ile ön plana çıkabilir.”

Katılımcı 10:

“Doğa ve Arkeoloji İlçenin geniş doğal ortamları bulunmakta bunlar turizm açısından değerlendirilerek turist çekebilir. İlçeye yakın mesafede yer alan bu güzellikler aslına bozmayacak şekilde turizm için düzenlenirse insanlar buralara akın eder. İlçede tarihi bir altyapı bulunmakta özellikle kale kalıntıları ve Homeros destanında dahi geçtiği rivayet edilen Gideros gibi bir değer var. Arkeolojik kazılar yapılırsa bu alanlarda turist çekme potansiyeli var.”

Katılımcı 11:

“Deniz turizmi, İlçenin plajları denize girmeye elverişli buralarda düzenleme yapılırsa çok ziyaretçi geleceğini düşünüyorum. İlçenin cazibesini arttıracak projeler yapılırsa

doğal güzellik olarak çok zengin bir bölge, bu alanlara ulaşım sağlanırsa, ulaşım yolları kolaylaştırılabilirse dağcılık, kanyonlar gezilebilir, kuş gözlemciliği yapılabilir.”

Tablo 4.13 Cide’de öne çıkabilecek turizm türlerinin sıralamasına ilişkin frekans değerleri

Cide’de Öne Çıkabilecek Turizm Türleri Sıralaması	n	%
Doğa Turizmi	9	20,5
Av Turizmi	7	15,9
Doğa Gözlemciliği	5	11,4
Deniz Banyosu	4	9,1
Tarih Turizmi	3	6,8
Kampçılık	3	6,8
Yayla Turizmi	3	6,8
Dağcılık	2	4,5
Doğa Yürüyüşü	2	4,5
Kırsal Turizm	2	4,5
Kanyonig	2	4,5
Olta Balıkçılığı	2	4,5

Cide’de öne çıkabilecek turizm türlerinin sıralamasına ilişkin soruya verilen cevaplar incelendiğinde Cide ilçesinin Ulaşım eksikliği (n=9, %= 20,5) olduğu katılımcılar tarafından ifade edilmektedir (Tablo 4.13). Katılımcılar tarafından Yetersiz altyapı, Turizm gelişimi için örgütlü çaba olmaması ve Reklam, Tanıtım yetersizlikleri, Bölge/Yöre halkının bilinçlendirme eğitimlerinin olmaması ifadeleriyle Cide’de yapılabilecek turizm türlerinin yapılması veya geliştirilmesi önündeki engeller olarak sıralanmıştır.

Katılımcı ifadeleri, saha gözlemlerinde yorumlamış olduğumuz Cide'ye olan talebin günübürlük olması işletmelerin bu nedenle günübürlük faaliyetlere yönelik kümelandikleri, potansiyel turistik çekiciliklerin beklenen düzeyde ekonomik verime dönüşmemesinin, ulaşım altyapısının gelişmemiş olmasının, ilçede turistik ziyaretlerin süre olarak kısa, geceleme sayısı olarak düşük olması, yeterince tanıtılmamış olması katılımcıların ifadeleri ile desteklenmektedir. Bu nedenle ortaya konulan bu eksikliklerin giderilmesi veyahut en aza indirgenmesi için yeterli girişimlere başlanması halinde mevcut potansiyeli ile Cide rekabet gücü olan bir varış yeri haline gelmesi olasıdır.

Soru-6: Sizce Cide'nin turizminin tanıtımında ne gibi uygulamalar yapılabilir?

Katılımcı 1:

“Cide kaymakamlığı ve Cide belediyesi faal bir şekilde örgütlenerek turizm tanıtımında yaşanan sorunu çözebilir. Cide oldukça yüksek bir potansiyele sahip ancak bu değerlerin tanıtılması ve duyurulması bir zorunluluktur. Bunun için planlı ve organize bir tanıtım yapılması gerekmektedir. Sosyal medya ya da diğer mecralarda organize olarak bir tanıtım seferberliği yapılabilir diye düşünüyorum.”

Katılımcı 2:

“Profesyonel bir destekle tanıtıcı reklam belgesel uygun olanı hazırlanabilir. Yerel imkânların kullanılarak dünyaya tanıtımı uygun bir şekilde yapılabilir. Ciddi çekiciliklere sahip olan Cide hak ettiği yerde değilse bunun en önemli sebebi yeterince tanıtılmamış olmasına bağlıdır.”

Katılımcı 3:

“Sosyal medyanın her türlü kullanımı mümkündür. Günümüzde fazla finansmana ihtiyaç duymadan sosyal medya hesapları vasıtasıyla yeterli talep oluşturulabilir. İlçede bulunan turistik işletme olarak tabir edeceğimiz yerler kısıtlı eğer turistik işletmeler teşvik edilebilirse onlarda kendi tanıtımlarını yaparken ilçenin tanıtımını da yapmış olacaklardır.”

Katılımcı 4:

“Cideli Kastamonu siyasetçileri ilimizin milletvekilleri her zaman unutmuştur ve göz ardı edilmiştir. Tanıtım ve pazarlama yetersiz. Bunun için özellikle yerel yönetimlerce tanıtım yapılabilirse turizmde beklenen sonuç alınabilir. Bu sonucun alınabilmesi için yerel yönetimin reklam vermesi yerinde olacaktır.”

Katılımcı 5:

“Kısa film ve reklamlar ile geniş kitlelere ulaşarak Cide’nin doğa temelli ve deniz tabanlı turizm kaynakları anlatılabilirse buraya turist gelir. Eko turizm kaynakları daha fazla olmasına rağmen sadece denizi biliniyor. Doğa turizmi, yayla turizmi, kanyonları ve tarihi kale kalıntılarının bulunmasına rağmen bunların tanıtımı yapılmıyor buralarda gerekli düzenlemeler yapılarak tanıtımı yapılabilir.”

Katılımcı 6:

“Sosyal medyada dikkat çekici paylaşımlara yer verilerek yerel ya da ulusal topluluklarla iş birliği içerisinde Cide ye turlar düzenlenebilir.”

Katılımcı 7:

“Yatırımlar, teşvikler ve tanıtımlar ile potansiyelin ortaya çıkartılması sağlanabilir. Birden fazla kaynak bulunmasına rağmen tanıtım yetersizliği nedeniyle bu turistik yerler bilinmiyor. Bu nedenle yazılı ve görsel basında bu değerler tanıtılabilir.”

Katılımcı 8:

“Yoğun sezon dışında yapılacak festival şenlik doğa sporları etkinlikleri gibi faaliyetlerle tanıtım yapılabilir. Rıfat ILGAZ festivali var bu festival aslında ulusal basında yeterince tanıtılsa Rıfat ILGAZ’ın Cide ile ilgili kitapları ve sözleri var bunlar yeterince duyurulabilirse bu festivalin bile tanıtımı ulusal çapta yapılamıyor. Bu açıdan Rıfat ILGAZ Cide için bir şans marka ancak bunu bile yeterince duyuramıyoruz. Bunu duyurmak için çalışma yapılabilir.”

Katılımcı 9:

“Tanıtım eksikliği bulunmakta olup turizm türlerinin çeşitlendirilmesi ve bunların medya üzerinden duyurulması sağlanabilir.”

Katılımcı 10:

“Tanıtım eksikliği bulunmaktadır. Cide helvası tescilli bir ürün yeterince tanınmıyor. Sarı yazması var. Bu sarı yazma dahi ilçede üretilmiyor Tokat’tan geliyor önerim sarı yazmanın tanıtılması ve bunun geleneksel olarak taş baskı ile üretilerek tanıtımının yapılması, sürdürülebilir bir hale getirilmesi gerekmektedir.”

Katılımcı 11:

“Sivil toplum kuruluşları yerel yönetimler tarafından turizm tanıtılması için gerekli çalışmalar yapılırsa iş birliği artırılırsa katkı sağlayacağına inanıyorum. İlçede bulunan tüm paydaşlar, yerel yöneticiler, kamu sektörü ve girişimciler ortak bir platform üzerinde birleşerek siyasetin üstünde Cide’nin tanıtımına yönelebilirse tanıtım başarıya ulaşabilir.”

Tablo 4.14 Cide’nin turizminin tanıtımında ne gibi uygulamalar yapılabileceğine ilişkin frekans değerleri

Cide Turizminin Tanıtımında Yapılabilecekler	n	%
Sosyal Medya Tanıtımı	5	21,7
Yazılı ve Görsel Tanıtım Materyali	5	21,7
Ortak Bir Platform Kurulması	4	17,4
Ulusal Basında Reklam	3	13,0
Tarihi Alanların Tanıtımı	2	8,7
Ürün Tasarımı	2	8,7
Festivallerin Ön Plana Çıkarılması	2	8,7

Cide'nin turizminin tanıtımında ne gibi uygulamalar yapılabileceğine ilişkin soruya verilen cevaplar incelendiğinde Cide ilçesinin Sosyal Medya Tanıtımı (n=5, %= 21,7) ve Yazılı ve Görsel Tanıtım Materyali (n=5, %= 21,7) ile tanıtım yapılması gerektiği katılımcılar tarafından ifade edilmektedir (Tablo 4.14). Katılımcılar tarafından tanıtım amacıyla örgütlü çaba olmaması ve reklam, tanıtım yetersizliklerini düzeltmek için turizmin çeşitlendirilmesi ve bilinçli organize tanıtım yapılması olarak sıralanmıştır.

Cide rekabet gücünü artırmak efektif talep haline getirmek için mevcut kaynakların tanıtılması gerektiği çoğunlukla ifade edilmektedir. Cide'nin önemli bir varış noktası olabilmesi için tanıtılması kaynakların ürüne dönüştürülerek tanıtılması beraberinde talep oluşturacaktır. Turizm tanıtımı açısından öne çıkan özellik Cide ilçesinin Sosyal Medya Tanıtımı (n=5, %= 20,0) ve Yazılı ve Görsel Tanıtım Materyali (n=5, %= 20,0) ile tanıtılması olarak ifade edilen kodlamalar sonrasında Ortak Bir Platform Kurulması gerektiği ve örgütlü bir çaba ile organize edilmesi gerektiğine ilişkin ifadelerin kullanılmış olduğu söylenebilir.

Soru-7: Sizce Cide'de turizmin güçlü yönleri nelerdir?

Katılımcı 1:

“Birden fazla turizmin yapılmasına imkân sağlayacak alanlar vardır. Benzeri bulunmayacak nitelikte çok uzun sahil şeridi, kumsalı, iklimi, kale kalıntıları ve doğal güzellikleri olan büyük bir potansiyeli vardır.”

Katılımcı 2:

“Doğal çekiciliklerinin bulunması, deniz ve doğa temelli turizm çeşitliliği sağlanabilir. Deniz sporları dağ gezisi doğa yürüyüşü, bisiklet sürüşü, olta balıkçılığı, ayı gözlemciliği, kuş gözlemciliği doğal manzara alanları varlığı için seyir terasları doğa yürüyüşleri için gezi rotaları oluşturularak daha da güçlendirilebilir.”

Katılımcı 3:

“Dağ ile doğanın denizin bu kadar iç içe geçtiği aynı anda birden fazla uyumlu turizm çeşitliliğine sahip olması. Av için oldukça geniş imkân var doğal hayatı koruma sahası içerisinde Milli Parklar Genel Müdürlüğüne bağlı ekiplerce ücretli av yapılabildiği gibi merkez av komisyon kararı ile av sahası olarak belirlenen alanlarda çok rahat av yapılabilir. Ayrıca Liman bölgesinde olta balıkçılığı yapılabilir özellikle Eylül ayından itibaren olta ile balık tutulabilir. Doğada Loç ve Aydos vadilerinde Kuş gözlemciliği ile ayı gözlemciliği yapılabilir. Yabani hayvan oldukça fazla bunların bu alanlarda doğal ortamları yaşamları izlenebilir kayda alınabilir ayrıca bunlar buralarının tanıtılması v adının duyulmasına da katkı sağlar.”

Katılımcı 4:

“Türkiye’nin en uzun kıyısına sahip olması; henüz bozulmamış doğası Milli park alanının bulunması dağ ve kırsal alanların sahip olması, bitki örtüsü ile turizmin her dalı burada uygulanabilir. Burada ziyaret edilebilecek kanyonlar vardır. Gideros gezilebilir aynı zamanda tarihi değeri olan bir yer orada yer alan tarihi Camii ve çevresinde düzenleme yapıldı. Önemli ziyaret alanları bulunmaktadır.”

Katılımcı 5:

“Turizm potansiyeli çok iyi ancak Cide’ye ulaşım probleminin çözülmesi gerekiyor. Yaylaları, Kanyonları, Vadileri, çok sayıda doğal güzelliğin yanında deniz kıyısı olması büyük bir avantaj hepsi bir arada farklı bir deneyim sunmakta ayrıca büyük bir ormanlık alana sahip olması da ayrı bir avantaj. Özellikle bitki örtüsü ile hayvan çeşitliliği, kuş türleri ayı varlığı buranın oldukça güçlü yanları olarak ön plana çıkmaktadır.”

Katılımcı 6:

“İlçenin uzun sahil kıyısına sahip olması. Bozulmamış doğa alanlarına sahip olması. Doğal ürünlerimiz var. Tarihi yerlerimiz ve yaylalarımız var. Orman varlığımız oldukça fazla, zengin bitki örtüsüne sahip.”

Katılımcı 7:

“Dört mevsimin yaşanması, doğa ile iç içe olması. Deniz il birlikte ekolojik turizme uygun alanlarının varlığı, arkeolojik değeri bulunan alanların varlığı, Cide’de Ceviz, Elma ve Üzüm yetiştirilmekte, Cide helvası tescilli bir ürün coğrafi işarete sahip, bu yönüyle turizm yaygınlaştırılırsa İlçemiz daha ileri boyutlara gider.”

Katılımcı 8:

“Dört mevsim yaşanması doğa ile iç içe olması bozulmamış doğası. Sahilleri ve plajları ile oldukça avantajlı bir durumdadır. Temmuz ayında Rıfat ILGAZ festivali düzenleniyor. Festival oldukça önemli. Gideros tarihi özellikleri ön planda olan bir alan kültür turizmi ve deniz bu bölgede aynı anda yapılabilir. Bu yönüyle ilçe oldukça güçlü bir konumda yer almaktadır.”

Katılımcı 9:

“Doğal kaynaklar deniz doğa bütünlüğü turizm potansiyeli olan yerlere yakınlık milli park bulunması panparks üyesi doğal milli parkının ilçede bulunuyor olması. Özellikle Manda üretimi var buna ait ürünler ekonomik değere katkı sağlayacak boyuttadır. Yapılması gereken bu değerlerin tanıtımı ve pazarlanması ile henüz gün yüzüne çıkartılmamış tarihi değerleri ve bozulmamış doğası ilçenin güçlü yanları olarak sıralanabilir.”

Katılımcı 10:

“Turizm türlerinin çoğuna ev sahipliği yapacak potansiyelinin bulunması. Turizm açısından oldukça güçlü yönleri bulunmaktadır. Amasra gibi bir alana yakın konumdadır. Doğa turizmi açısından oldukça güçlü değerlere sahiptir.”

Katılımcı 11:

“Kastamonu’nun en çok turizm çeşitliliği bulunan ilçesidir. Gelenek ve göreneklerinin hala köylerde yaşatılıyor olması, çok kıymetli özellikle hem deniz hem doğa turizminin birden fazla turizm türlerine imkân sağlayacak şekilde kaynaklara sahip olması en güçlü yönüdür.”

Tablo 4.15 Cide’de turizmin güçlü yönlerine ilişkin frekans değerleri

Cide’de Turizmin Güçlü Yönleri	n	%
Birden Fazla Turizm Türlerine İmkân Sağlaması	11	23,4
Henüz Doğal ve Arkeolojik Açıdan Keşfedilmemiş Alanlarının Varlığı	8	17,0
Zengin Doğal, Tarihi, Kültürel Değerler	7	14,9
Tarihi Geçmiş	6	12,8
Doğa Gözlemciliği	6	12,8
Elverişli İklim Koşulları	5	10,6
Zengin Mutfağı	4	8,5

Cide’nin turizminin güçlü yönlerine ilişkin soruya verilen cevaplar incelendiğinde Birden Fazla Turizm Türlerine İmkân Sağlaması (n=11, % = 23,4) ve Henüz Doğal ve Arkeolojik Açıdan Keşfedilmemiş Alanlarının Varlığı (n=8, % = 17,0) katılımcılar tarafından sıklıkla ifade edilmektedir (Tablo 4.15). Katılımcılar tarafından genellikle mevcut turizm varlığının yeterli potansiyele sahip olduğu bu durumun birden fazla turizm çeşitliliğine imkân sağladığını ifade ettikleri görülmektedir.

Cide’nin turistik varış noktası olabilmesi için bu güçlü yönlerinin ön plana çıkarılması, mevcut kaynakların ekonomik değere dönüştürülmesi ve çekim oluşturma amacıyla gerekli düzenlemelerin yapılması yöreye özgü değerlerin turizmi geliştirme ve talep oluşturma amacına uygun olarak düzenlenmesi güçlü yanlarının desteklenerek gelecekte önemli bir varış noktası olabilmesi için oldukça önemli görülmektedir.

Soru-8: Sizce Cide’de turizmin zayıf yönleri nelerdir?

Katılımcı 1:

“Az tanınıyor olması. Yeterli ulaşım altyapısına ve tesise sahip değil, Özellikle doğa için kırsal alanlara gidildiğinde buralarda bir düzenleme yok yol üstü levhaları ya da lavabo dahi bulunmamakta; insanlar buralara gittiklerinde kendileri ile baş başa navigasyon çalışıyorsa onunla gidebildiği kadar gidiyor. Rota oluşturulsa yönlendirme yapılırsa yıl boyu ziyaretçi gelir.”

Katılımcı 2:

“Yol sorunu, ulaşım altyapısı ve turistlerin gelmesi için mevcut altyapının yetersiz olması çekicilik oluşturan büyük bir projenin bulunmaması. Nitelikli tesis olmadığı için yıldızlı otel bulunmadığı için insanlar buraları tercih etmiyor. Köylerde ekonomik değere dönüşecek ürünler sunulmalı kadın kooperatifleri olur başka başka projeler yapılarak yerel halkın bilinçlenmesi sağlanabilir. Köylü turistin getireceği ekonomik fayda ve yerel gelişme için bilinçlendirilmelidir. Köylü kendi ürünlerini yapsa satsa bunun için dernek olur başka bir yol bulunur gerekli olan desteği kamu kuruluşları sağlasa ancak böyle bir bilinç hem halkta yok hem de kamu idarecilerinde yok eğer bunlar yapılırsa ilçe gelişir.”

Katılımcı 3:

“Ulaşımın zor ve yorucu olması toplu taşımanın yetersiz ve saatlerinin uygun olmaması iklim koşullarının etkisi ile deniz sezonunun kısa sürmesi çok sayıda çok katlı bina yapılmış olması ve kıyıların aniden derinleşmesi zayıf yönleri olarak söylenebilir.”

Katılımcı 4:

“Kastamonu’da ve hatta Ankara’da hiçbir şekilde Cide’nin turizm ilçesi olduğunun hatırlanmaması ve Cide’nin tanıtılmaması. Tanıtım için yerel halkın içinde yer aldığı sahiplendiği projeler bulunmamakta yapılan tanıtım çalışmaları da bu nedenle yetersiz kalmakta.”

Katılımcı 5:

“Ulaşım altyapısının ve konaklama tesislerinin yetersiz olması. Yeterli sayıda konaklama ve yiyecek içecek işletmesi bulunmamaktadır. Deniz kenarında sadece sahile yönelik olarak kümelenmiş vaziyette çok gelişmemiş mekânlar bulunmaktadır. Amasra gibi balık restoranı ya da öne çıkan bir özellikli ürünü yok insanlar Amasra denildiğinde salatası balık restoranları akla gelmekte Cide için böyle bir durum söz konusu değil.”

Katılımcı 6:

“İklim şartlarından dolayı deniz sezonun kısıtlı olması ulaşım altyapısının yetersizliği.”

Katılımcı 7:

“Ulaşım sorunları toplu taşıma araçlarının sayıca yetersizliği, yol ağlarının gelişmemiş olması turizm altyapısının ve tanıtım eksikliklerinin bulunması konaklama tesislerinin yetersizliği.”

Katılımcı 8:

“Ulaşım tanıtım yatırım alt yapı eksiklikleri ile ilçede tanıtım yetersizliği ile yapılabilecek etkinlik sayısının azlığı gibi nedenlerle alt yapının yetersiz kalması.”

Katılımcı 9:

“Yaz sezonun çok kısa olması diğer turizm çeşitlerinin ise bil gi eksikliği alt yapı yetersizliği eğitim eksikliği gibi nedenlerle çeşitlendirilememesi doğa temelli turizm çeşitlerinin yeterince önemslenmemesi yerel otorite tarafından örgütlü bir çaba gösterilmemesi tanıtım için gerekli bütçenin ayrılmaması.”

Katılımcı 10:

“Turizm tesislerinin eksikliği ulaşım altyapısının zayıf olması. İlçenin tanıtım ve pazarlaması eksik.”

Katılımcı 11:

“Cide’ye tur otobüslerinin gelememesi Bartın Cide bağlantı yolunun tamamlanmaması turizm gelişme gösterdiği Amasra ve Safranbolu ile Kastamonu’ya kadar gelen turistin yeterli tanıtım olmaması nedeni ile ulaşım, konaklama ve turistik altyapı eksiklikleri nedeni ile Cide’ye gelmemesi.”

Tablo 4.16 Cide’de turizmin zayıf yönlerine ilişkin frekans değerleri

Cide’de Turizmin Zayıf Yönleri	n	%
Doğal Kaynakların Turistik Ürüne Dönüştürülememesi	9	13,6
Ulaşım Altyapı Eksikliği	9	13,6
Tanıtım Yetersizlikleri	8	12,1
Yayla Alanlarının Rekreasyon Düzenlemesi Yapılmaması ve Yönlendirme Levhalarının Bulunmaması	8	12,1
Tanıtım Yetersizlikleri	8	12,1
Turizmin Sadece Deniz Yönüyle Bakılması	7	10,6
Tesis Yetersizliği	5	7,6
Kurumlar Arası İş birliği Eksikliği	4	6,1
Örgütlü Bir Çaba Olmaması	4	6,1
Talep Çekebilecek Turistik Değerlerin Turizme Kazandırılmamış Olması	2	3,0
Turizm Bilinç Eksikliği	2	3,0

Cide’nin turizminin zayıf yönlerine ilişkin soruya verilen cevaplar incelendiğinde Doğal Kaynakların Turistik Ürüne Dönüştürülememesi (n=9, % = 13,6) ve Ulaşım Altyapı Eksikliği (n=9, % = 13,6) katılımcılar tarafından sıklıkla ifade edilmektedir (Tablo 4.16). Katılımcılar tarafından genellikle mevcut turizm varlığının yeterli düzeyde geliştirilmediği altyapı ve tesis yetersizlikleri ile ulaşım altyapısının

gelişmediğinden dolayı sahip olduğu değerlerden yeterince istifade edemediği, Tanıtım Yetersizlikleri (n=8, % = 12,1) ve Yayla Alanlarının Rekreasyon Düzenlemesi Yapılmaması ve Yönlendirme Levhalarının Bulunmaması (n=8, % = 12,1) katılımcılar tarafından ifade edilmiştir.

Cide'nin turistik varış noktası olabilmesi için bu zayıf yönlerinin ve ziyaretlere konu olabilmelerini sağlama amacıyla tanıtım eksikliği, yatırımın yeterince yapılmaması, ulaşım ağlarının gelişmemiş olması, toplu ulaşım ile ulaşılabilir olmaması, deniz sezonun kısa olması nedeniyle yıl boyuna yaygınlaştıracak şekilde turizmin çeşitlendirilmemiş olması gibi zayıf yönleri olduğu katılımcılar tarafından ifade edilmiştir. Zayıf yönlerinin geliştirilmesi çeşitli düzenlemeler ve güçlü yönlerinin öne çıkarılması ile mümkün olabileceği düşünülmektedir.

Soru-9: Sizce Cide turizm açısından fırsatlara sahip midir? Şayet sahipse size göre bu fırsatlar nelerdir?

Katılımcı 1:

“Evet. Endemik bitki bakımından zengin Loç vadisi, Malyas kanyonu, Aydos kanyonu, Hamitli, Akbayır gibi alanlarda yaban hayvanı gözlemciliği, Bitki gözlemciliği yürüyüş, kanyonig yapılabilecek potansiyele sahiptir.”

Katılımcı 2:

“Her yıl geleneksel olarak düzenlenen Rıfat ILGAZ kültür sanat ve sarı yazma şenlikleri ilçe turizmini hareketlendiren bir etkiye sahiptir. Gideros önemli bir fırsattır hem tarihsel özellikleri hem de doğal güzelliği bakımından değerlendirildiğinde oldukça önemli fırsattır. Gideros koyunda yürüyüşler düzenlenebilir tekne gezileri yapılabilir. Tanıtımı yapılabilirse birçok imkâna sahip bir alan bunu tanıtılabilecek Cide için çok güçlü bir fırsat olur.”

Katılımcı 3:

“Kış turizmi için ve doğa temelli turizmi geliştirebilecek birden fazla kaynağa sahiptir. Gideros koyu, Loç vadisi, Kerempe feneri, Okçu kalesi, Timle kalesi, Efken şelalesi, Kılıçlı mağarası, Aydos kanyonu, Gazallı kalesi, Kytoron antik kenti gibi doğal çekiciliklere sahiptir.”

Katılımcı 4:

“Kanyonlar, deniz, yaylalar, şelale ve iç sular ilgi çekici bir çekim gücüne sahiptir. Denizde vakit geçir sonra çık hemen yakınında yaylalar, kanyonlar tarihi kalıntılar var Malyasa git nehir var her şey var lakin bunları destekleyecek yiyecek içecek tesisleri çoğaltılmalı kaliteli konaklama sunacak tesisler yapılmalı.”

Katılımcı 5:

“Sahiptir. Doğa tutkunu bireyler için ilgi çekici bölgelere tarihsel olarak önemli alanlara sahiptir. Doğal alanlarının varlığı, etrafının ormanlarla kaplı olması ok çeşitli ağaç ve çiçek türlerinin var olduğu bilinmekte bunun yanı sıra denize kıyısı olması birden fazla plaja sahip olması çok iyi bir fırsat.”

Katılımcı 6:

“Sahip olduğu doğal güzellikleri denizi ve tabiatı. Birden fazla turizm çeşidinin yapılabileceği bir ilçe özellikle deniz çok büyük avantaj deniz ile birlikte diğer özellikleri bir arada sunması burada çok büyük fırsatların olduğunu göstermekte ancak bu fırsatların altyapı ve ulaşım sorunlarının çözülerek kalkınmaya faydalı hale getirilmesi turizme konu edilmesi gerekmektedir. Yoksa bu fırsatların var olduğunu bizim biliyor olmamız sizin gibi gelip soranlar ya da haber yapılması bir anlam ifade etmiyor. Önemli olan bu fırsatlardan Cide nasıl faydalaniyor. En önemlisi bunun ilçenin ekonomisine göçüne olan faydası ne bunlara bakmak lazım. Yoksa fırsat çok.”

Katılımcı 7:

“Deniz, doğa, tarih, iklim. Deniz ile bu saydığım alanların hepsi iç içe aynı gün içerisinde hepsine ulaşılabilir. Kuş gözlemciliği ve Ayı gözlemciliği yapma imkânı var

buralar çok kıymetli ancak yeterli tanıtım ve tesisleşme yapılırsa bu alanlar ziyaretçi akınına uğrar.”

Katılımcı 8:

“Turizm yatırımlarına bağlı olarak Cide’nin Turizm açısından fırsat sahibi olduğu söylenebilir öncelikle turistlerin talebini karşılama için mevcutta var olan doğal alanların turizm yatırımlarına dönüşmesi ile birden fazla turizm çeşitliliğini bir arada yapmaya deneyim turizmi, kırsal turizm ve deniz turizmini bir arada sunması Cide’nin en önemli avantajıdır.”

Katılımcı 9:

“Evet. Endemik bitki örtüsü, Loç vadisi, yaban hayatının varlığı, ormanlarının birden fazla ağaç türüne ev sahipliği yapması, tarihi değerlere yıkıntı kale varlıkları, arkeolojik alt yapısı turizme kazandırılırsa Cide ekonomik olarak da fırsatlara kavuşur.”

Katılımcı 10:

“Doğa temelli birden fazla turizm çeşitliliğinin yapılmasına imkân verecek fırsata sahiptir. Sadece bir yönüyle değerlendirmemek lazım ilçenin sahip olduğu tüm unsurları turizme kazandırmak gerekiyor. Çevre düzenlemesi yapılarak yönlendirme levhaları ile düzenlenerek bütün olarak tesisleşme yapmak, dağ ve yayla turizmi ile kıyı turizmini hatta orman ile milli park hepsini bir arada organize etmek ona göre yiyecek içecek işletmeleri açmak gerekir. Burada bulunan fırsat çok yüksek çünkü hem deniz ile hem de doğa ile ilgili fırsatlara aynı anda sahip olması çok büyük bir avantaj ancak bu avantajın fırsata çevrilmesi gerekmektedir.”

Katılımcı 11:

“Denizinin olması, deniz ile ormanın yaban hayatının iç içe geçmiş olması orman içi yolları ile ilçe merkezine, kırsal alanlara ulaşılabilir olması fırsatları olarak değerlendirilebilir.”

Tablo 4.17 Cide turizminin sahip olduğu fırsatlara ilişkin frekans değerleri

Cide Turizminin Sahip Olduğu Fırsatlar	n	%
Turizme Konu Olabilecek Çeşitlenen Kaynakların Varlığı	11	21,6
Zengin doğal, tarihi, kültürel değerler	9	17,6
Tarihi ve kültürel mirası	8	15,7
Bozulmamış Doğası	8	15,7
Denize Kıyısının Bulunması	8	15,7
Yaban hayatının varlığı	6	11,8
Kentsel Tehdit Olmaması	1	2,0

Cide turizminin sahip olduğu fırsatlara ilişkin soruya verilen cevaplar incelendiğinde Turizme Konu Olabilecek Çeşitlenen Kaynakların varlığı (n=11, % = 21,6) ifadesini katılımcıların tamamının ifade ettikleri görülmektedir (Tablo 4.17). Turizmin yıl boyuna yayılması ve mevsimsel özelliklerden kaynaklı olarak dönemsel olarak değil tüm yıl boyu sürdürülebilmesi amacıyla çeşitlenen kaynaklara sahip olması anlamlı görülmektedir.

Cide turizmi için katılımcıların verdiği cevaplar ile desteklenen en önemli unsurun birden fazla turizm çeşidine kaynaklık edecek varlığa sahip olduğu ve yakın mesafeler

içerisinde bu birden fazla arz kaynağına ulaşılabilme imkânının bulunması en önemli fırsatı olarak değerlendirilebilir. Verilen cevaplar Cide ilçesinin mevcut turizm varlıklarının yeterli çalışmalar ile desteklenmesi halinde turizm kaynaklarını ürüne dönüştürme ve rekabet edebilir bir varış noktası olabileceği ortaya konulmaktadır. Bu açıdan bu kaynakların ürüne dönüştürülmesi sahip olduğu fırsatlar bakımından katma değeri yüksek olacaktır.

Soru-10: Sizce Cide'nin turizmini geliştirmek için neler yapılmalıdır?

Katılımcı 1:

“Bir bütün olarak hareket etmek Cide'nin altyapı ve tanıtım sorunlarını örgütlü bir çaba ile giderilmesi halinde turizmin Cide'nin kalkınmasına yarar sağlayacağına inanıyorum.”

Katılımcı 2:

“Deniz, dağ, orman tarihi güzellikleri ile cazibeli bir varış noktası haline getirilebilir. Turizm işletmesi sayısı ve alt yapı sorunları için gerekli destek ve finansman sağlanabilirse turizm geliştirilebilir”

Katılımcı 3:

“Cide'nin ulaşım altyapısı güçlendirilirse ulaşımın kolaylaştırılması sayesinde turizm gelişir.”

Katılımcı 4:

“Cide'yi turizm tesisleri kurarak altyapı olanakları iyileştirilmeli basında tanıtıma yönelik reklamlar ve sosyal medyadan tanıtımı destekleyici içerikler ile Cide'nin tanıtılması sağlanabilir.”

Katılımcı 5:

“Ulaşım altyapısını iyileştirilmesi konaklama tesislerinin yıldızlı olacak şekilde olanaklarının iyileştirilmesi gerekmektedir.”

Katılımcı 6:

“Ulaşım altyapısının iyileştirilmesi turizm çeşitliliğini sağlanması amacıyla gerekli yatırımların yapılması gerekmektedir. Uzman kişilerce yerel halka eğitim verilerek yerel halkın turizm faaliyetlerine katılımı ve iş birliği sağlanmalıdır.”

Katılımcı 7:

“Gerekli yatırımlar (tesis, konaklama, seyir terasları, yürüyüş parkurları vb.) ulaşım alt yapısını iyileştirilmesi.”

Katılımcı 8:

“Yol, kırsal turizm üniteleri, yürüyüş, spor, macera vb. parkurları oluşturularak tanıtım faaliyetlerine ağırlık verilmelidir.”

Katılımcı 9:

“Yol, kırsal turizm ünitelerinin yapılması, yürüyüş yollarının yapılması, tanıtım faaliyetlerinin artırılması.”

Katılımcı 10:

“Öncelikle konaklama sorunu çözülmeli mağara, şelale, kanyon, gibi kırsal alanlara giden ulaşım alt yapısının iyileştirilmesi gerekir.”

Katılımcı 11:

“Yatırım ve reklam eksikliklerinin giderilmesi.”

Tablo 4.18 Cide turizminin geliştirilmesine ilişkin frekans değerleri

Cide Turizmini Geliştirmek İçin Yapılması Gerekenler	n	%
Ulaşım Altyapısı İyileştirilmeli	7	36,8
Tanıtım ve Reklam Politikaları İyileştirilmeli	4	21,1
Finansman Desteği Sağlanmalı	2	10,5
Yeşil Yol Rotalarının Oluşturulması	2	10,5
Turizm Tesisleri Kurulmalı	2	10,5
Sosyal Medya Tanıtımına Önem Verilmeli	1	5,3
Halka Yönelik Turizm Bilinçlendirme Eğitimi Verilmeli	1	5,3

Cide turizminin geliştirilmesine ilişkin soruya verilen cevaplar incelendiğinde Ulaşım Altyapısı İyileştirilmeli (n=7, % = 36,8) ifadesini sıklıkla ifade ettikleri görülmektedir (Tablo 4.18). Tanıtım ve Reklam Politikaları İyileştirilmeli (n=4, % = 21,1) ifadesinin ve Turizm Tesisleri Kurulmalı (n=2, % = 10,5) ifade edildiği görülmektedir.

Cide turizmi için katılımcıların verdiği cevaplar ile desteklenen en önemli unsurların konaklama, ulaşım, altyapı, rota tasarımı, doğal, tarihi ve kültürel özelliklerinin tanıtılması geliştirilmesi mevcut potansiyelinin geliştirilmesi talep oluşturacak şekilde tanıtım ve reklam politikaları iyileştirilmesinin gerektiği ve tesislerin kurularak mevcut potansiyelinin faydaya dönüştürülmesi ile efektif talep oluşturması amacıyla gerekli düzenlemeler yapılması gerekliliğini destekleyici nitelikte ifade ettikleri görülmektedir.

Soru-11: Eklemek İstedikleriniz?

Katılımcı 2 ve Katılımcı 8 eklemek istedikleriniz sorusuna cevap vermiştir. Katılımcı 2 “Tanıtım sorunları giderilebilirse Cide turist akınına uğrayacaktır.” Katılımcı 8 “Kentte her kesimin destek verdiği bir komite ile Turizm geliştirme platformu kurulmalı ve çalışmalara başlanmalıdır.”

4.10 Cide Turizminin Potansiyelinin SWOT Analizi ve Değerlendirilmesi

SWOT analizi güçlü yönleri, zayıf yönleri, fırsatlar ve tehditlerin değerlendirilmesi ile oluşturulacak olan planlama ve stratejilerin oluşturulmasın da ve karar alma süreçlerinde kullanılan bir tekniktir. SWOT kısaltması S (Strengths) Güçlü Yönler, W (Weaknesses) Zayıf Yönler, O (Oppurtunities) Fırsatlar, T (Threats) Tehditler olarak sıralanan ana başlıklarının ingilizce ilk harflerinin birleşiminden oluşmaktadır. SWOT analiz bu başlıklara ait soruların cevaplarının analiz edilmesi ile oluşturulan bir tekniktir (Şener ve Gündüzalp, 2018)

Sorunların belirlenmesi ve çözüm önerilerinin geliştirilmesi için “Durum Tespit Çalışması” yani “SWOT Analizi” yapılmıştır. SWOT analizi ile ortaya çıkan veriler ışığında, tanıtma mesajlarında hangi güçlü ve çekici yanların kullanılacağına, hangilerine ağırlık verileceğine karar verilmelidir (Pırnar, 1992:90).

Araştırmada yanıtı aradığımız sorulardan bir tanesi ilçenin önceliklendirmesi temel olabilecek en geçerli güvenilir yöntemlerden birinin SWOT/GZFT analizi olduğuna inanılmaktadır. Bu amaçla katılımcılara Cide turizminin arz yönlü üstün ve zayıf yönleri, fırsatları ve tehditleri sorgulanmış araştırmanın bulguları üzerine Cide'nin turizm potansiyelinin güçlü yönleri, fırsatları, zayıf yönleri ve tehditleri aşağıdaki tabloda görülebilir:

Tablo 4.19 Cide SWOT Analiz Matrisi

GÜÇLÜ YÖNLERİ	ZAYIF YÖNLERİ
-Denize girmeye elverişli plajları -Kale kalıntıları -Kırsal turizm kaynaklarının varlığı -Ekolojik turizm için doğal kaynakların varlığı - Zengin bir tarih -Biyolojik çeşitlilik ve endemik türlerin varlığı -El değmemiş doğal ortam -Organik tarımsal üretim -Yoğunluk olmaması	-Tarımsal üretimde düşük verimlilik -Düzenleyici ve denetleyici kurum ve kuruluşlarının yetki karmaşası -Zayıf tarih bilinci -Yetersiz altyapı -Ulaşım sıkıntısı -Eğitimli personel yetersizlikleri -Teknik ve mali destek yetersizlikleri -Turizm yatırımlarının düşük olması -Balıkçılığın istenen düzeyde gelişmemiş olması
FIRSATLAR	TEHDİTLER
-Birçok farklı alanda turizm yatırımı imkânı -Keşfedilmemiş doğal güzellikler -Araştırma yapılmamış mağaralar -Çalışılmamış arkeolojik alanlar -Tahrip edilmemiş doğa -Yeni destinasyonlara olan ihtiyaç -Alternatif turizm türlerine olan talep	-Kırsal dokuyu tahrip eden kentsel büyüme -Gelen ziyaretçilerin geceleme sayılarının düşük olması -Reklam ve tanıtım yetersizlikleri -Vahşi yaşamın yok olması -Planlı bir turizm yatırımının olmaması - Kırsal nüfusun göç etmesi

Bütüncül bir bakış açısı ile tüm bu elde edilen veriler ile katılımcı görüşleri ve saha gözlemleri sonucunda SWOT analizi ile birlikte yansız bir şekilde yapılan değerlendirmede Cide'nin bozulmamış doğası, birde fazla turizm çeşidine sahip kaynaklarının var olduğu tespit edilmiştir. Konaklama ve tanıtım eksikliğinin olduğu altyapı yetersizlikleri ile ulaşım durumunun sorunlu olduğu toplu taşıma imkânlarının (il merkezinden ve çevre ilçelerden) yetersiz olduğu tespit edilmiştir.

Mevcut durumu değerlendirildiğinde mevcut kaynaklarının turizme kaynaklık edecek turistik ziyaretlere konu olabilecek birden fazla çeşitliliğe sahip Cide'nin turist çekme potansiyeli yüksek kaynaklarının turistik ziyaretçilerin hareketliliğine sebep olabilecek çekim gücüne sahip olduğu ulaşım altyapısı ile tanıtım yetersizlikleri olduğu mevcut durumunun izlenebilmesine katkı sağlayacak SWOT analizinin İlçenin güçlü yönlerinin daha da geliştirilmesi fırsatlarının tespiti tehdit ve zayıf yönlerinin ortaya konulması yapılacak olan geliştirme çalışmalarına katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Cide için yeterli altyapı çalışmalarının yapılması mevcut potansiyelinin geliştirilerek ürün olarak sunulması halinde turistik çekicilik oluşturacağı, rekabet gücünün güçlendirilmesi ile turistik ziyaretlere konu edilebilecek kaynaklara sahip olmasına rağmen kaynaklarının değerlendirilmemesi nedeniyle arz kaynaklarının ekonomik faydaya dönüştürememiş ilçenin gerekli düzenlemeler ve tanıtım eksikliklerinin giderilmesi halinde önemli bir varış noktası olması için gerekli niteliklere sahip olduğu ortaya çıkmaktadır.

4.10.1 Turizmin Geliştirilmesinde Bulunan Engeller

Cide'de turizmin gelişmesinin önünde ki engellerin ağırlıklı olarak aşağıda sıralanan hususlar olduğu buğulanmıştır. Konaklama alanlarının hem şehir merkezinde hem de kırsal alanlarda yetersiz olduğu geliştirilmesi gerektiği görüşü katılımcıların cevaplarından ve saha gözlemlerinden elde edilmesi oldukça dikkat çekmektedir.

- Derelerin ıslahı konusunda girişimde bulunulmalıdır.
- Tanıtım eksikliği vardır.
- Kurumlar arasında koordinasyon eksikliği ve yetki karmaşası vardır.
- Bungalov evler yapılmalıdır.

- Köylerde, ev pansiyonculuğunu özendirici ve bilgilendirici eğitimler yapılması gerekmektedir.
- Alan kılavuzu sayısının yetersiz olduğu, profesyonel rehber eksikliği vardır.
- Özellikle pansiyonculuk konusunda parasal destekler ve hibeler ile teknik destek verilmelidir.
- Gastronomi değerlerinin öne çıkarmada yetersiz kalınmakta.
- Katılımcılar Her türlü yapılacak iş ve işlemlerde aktif rol almak istemekte bu yönde atılacak her adımda yardımcı olacaklarını belirtmekte, ancak bu güne kadar böyle bir talep olmadığı için bunun eksikliğini yaşamaktayız.
- Turizm konusunda yetişmiş personel ve diğer imkânlar bulunmamaktadır.
- Hâlihazırda da halk eğitim kurslarında turizme yönelik herhangi bir kurs yok bu yönde adımlar atılmalıdır.
- İstanbul ve diğer büyük şehirlerde bulunan bu yöre insanları, bunların kurdukları derneklerin yöreleriyle ilgili proje geliştirmede yetersiz kalıyorlar.
- İlçede acente bulunmamaktadır.
- Belediye işletmeli oteller bulunmaktadır, bakanlık belgeli konaklama tesisinin yok.
- Bölgeye ulaşım olanaklarının geliştirilmeli.
- Paydaşların bir araya getirilmesi için örgütlü bir çaba yok.

Yukarıda bahsedildiği gibi çok sayıda engelden bahsedilmektedir. Bu soru neticesinde elde edilen cevaplar üzerinden yerel paydaşların birbirlerini daha iyi tanımalarını sağlayacak ortamın sağlanması gerektiği, birlikte proje geliştirmeleri ve birlikte hareket edebilmeleri için gerekli iletişim mekanizmalarının kurulmasının ihtiyacı olduğu değerlendirilmektedir. Alınan cevaplardan doğa turizmine hizmet edebilecek yöre halkına ait olan köy evlerinde küçük dokunuşlarla yapılacak restorasyonların devlet desteği ile yapılması yönünde bir beklentisi olduğu gözlenmiştir.

Bu durumun kişilere sunulacak restorasyon örneği ile kendi imkanları ve/veya küçük bir katkı ile gerçekleştirilmesi halinde hali hazırda olmayan kırsal alanlarda da konaklama imkanına kavuşturulmuş olacaktır.

4.10.2 Cide'nin Turizme Konu Olacak Çekicilikleri

Batı Karadeniz'de Kastamonu il sınırları içerisinde yer alan Cide'nin saha incelemeleri, katılımcı görüşleri ve literatür taraması sonucunda Turizm'e konu olacak değerlerine yönelik olarak potansiyel çekiciliklerinin ekonomik bir değere dönüşebilmesi amacıyla tesisleşme ve altyapı sorunlarının çözülmesi turist çekiciliklerinin ürüne dönüştürülmesi gerekmekte olup çekiciliklerinin ekonomik olarak faydaya dönüşmesi için aşağıda sıralanan bulguların uygulamakla mümkün olduğu değerlendirilmektedir.

- Plajlar düzenlenerek mavi bayrak için girişimde bulunulabilir.
- Tarımsal faaliyetler deneyimlenebilir.
- Çiftlik turizmine uygun eski yapılar yeniden restore edilerek tarımsal ve hayvancılık faaliyetleri gözlenirken bu faaliyetlerine katılabilir.
- Karadeniz ve Devrekani Çayı ile Aydos çayında olta balıkçılığı yapılabilir.
- Loç bölgesinde, Küre dağları milli parkında, Kanyonlarda, dağlık alanlarda ve mağaralarda foto safari yapılabilir.
- Kanyon Turizmine uygun alanlarda kanyon turizmine elverişlidir.
- Doğayı bozmayan ve koruyan bir turizm anlayışı ile doğa turizmi yapılabilir.
- Avcılığa eğilerek av turizmi geliştirilebilir.
- Rafting, şişme botlarla akış hızının yüksek olduğu Aydos çayında rafting yapılabilir.
- Dağların temiz ve güzel havasından yararlanmak üzere dağlık alanlarda dağ turizmi yapılabilir.

Yukarıda bahsedildiği gibi çok sayıda aktiviteden bahsedilmektedir. Araştırma bulguları Cide'nin Deniz turizmi başta olmak üzere Yayla, Kuş Gözlemciliği, Tarım, Çiftlik, Olta Balıkçılığı, Foto Safari, gibi turizm potansiyeline sahip olduğu düşünülmektedir. Bu çekiciliklerin turizme kazandırılması halinde ekoturizm hareketliliği ilçede ekonomik durumu iyileştirebilecektir.

5. TARTIŞMA

Günümüz çağdaş turistik tüketicisi, birçok nedenle seyahat kararı alabilmektedir. Söz konusu nedenler arasında doğal, somut ve somut olmayan kültürel miras turistik tüketim kararlarının alınmasında büyük bir rol oynamaktadır. Ancak bireylerin turistik tercihlerinin efektif talebe dönüşmesi süreçlerinde yerleşkelerin sahip olmuş oldukları arz yönlü verilerin bilinmesi ve uygun yöntemlerle hedef turistik tüketicilere duyurulması yaşamsal bir önem taşımaktadır.

Bu potansiyelin Cide için efektif talebe dönüştürülebilmesi ve Cide'nin gözde bir varış noktası olabilmesi için sahip olmuş olduğu çekiciliklerin bilinmesi temel unsurdur. Bu bağlamda yapılan bu araştırmada Cide ilçesinin insanları seyahate yönelten arz verileri, bir başka ifadeyle turizm potansiyeli araştırılmıştır.

Türkiye'de Akdeniz ve Ege kıyılarında yoğunlaşan kıyı turizmi, Karadeniz'in genelinde gelişme kaydedememiş olmasına rağmen Akçakoca, Amasra ve Kurucaşile gibi merkezlerde nispeten gelişmiştir. Bu merkezlere yakın konumda bulunan Cide, geniş turizm potansiyeline sahip olmasına rağmen bu potansiyel yeterince değerlendirilememektedir. Bu potansiyelin değerlendirilebilmesi için, deniz-kum-güneş turizmine uygun kıyılarının yanı sıra diğer doğal kaynaklarının ve zengin tarihinin tanıtılması özellikle ilçenin imajı açısından büyük önem taşımaktadır.

6. SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu çalışmada Cide ilçesinin insanları seyahate yöneltten arz yönlü turistik değerleri/verileri iki aşamalı bir yaklaşımla tespit edilmiştir.

Birinci yaklaşım olan hazır veriden yararlanma yöntemi ile elde edilen bulgular “Bulgular” bölümünde uygun alt başlıklar altında yansız bir biçimde verilmiştir. Diğer yandan görgül araştırma verileri ise yine bulgular bölümünde uygun alt başlık altında sunulmuştur.

Özlüce araştırmada yanıtı aranan Cide ilçesinin turizm potansiyeli sorusuna yönelik elde edilen sonuçlar İlçenin bu açıdan çok zengin olduğunu ortaya koymuştur. Söz konusu potansiyelin oluşturması olası turizm türleri nelerdir? Sorusuna yönelik elde edilen bulgulara öne çıkan en önemli unsurun doğa temelli turizm türleri olduğu görülmüştür. Katılımcılara bu turizm seçeneklerinin bir öncelik sırasına göre yaşama geçirilip – geçirilmemesi hususunda yöneltile soruya alınan yanıtlar oldukça anlamlıdır. Nitekim katılımcıların tamamı doğa turizminin ve deniz turizminin en öncelikli türler olduğunu ifade etmişlerdir. Yedi katılımcı ise kırsal turizm beş katılımcı doğa yürüyüşü dört katılımcı da tarih turizminin öncelikli olduğu hususunda görüş belirtmişlerdir.

Araştırmada yanıtı aranan dördüncü soru olan öngörülen öncelikli turizm türlerinin yaşama geçirilmesinde engelleyici durumların var olup – olmadığına ilişkin elde edilen veriler bu çalışmanın en belirgin sonuçlarından biri olarak kabul edilebilir zira katılımcıların büyük çoğunluğu (dokuz katılımcı) Cide’ye ulaşım sorunlarının varlığına vurgu yapmışlardır. Nitekim Turizm Doktrini ulaşım olgusunun bir Ülke/Bölge turistik varış noktası için yaşamsal bir önem taşıdığını belirgin bir şekilde vurgulamaktadır. Bu hesapça Cide turizminin gelişiminin en önemli engelin ulaşım sorunu olduğu ifade edilebilir. Diğer yandan yedi katılımcı Cide de turizm gelişimi için örgütlü bir çaba olmadığına ilişkin görüş belirtmişlerdir. Bu saptama önceki paragraftaki kadar önemli görülmektedir. Zira turizmin gelişimin de yerel halkın turizm olgusuna dair adanmışlığı ya da duyarsızlığı en az ulaştırma kadar önemli unsur olarak kabul edilmelidir. (Doğan, 1989)

Bu bağlamda, Cide’de doğal, somut ya da somut olmayan kaynaklarının ürün oluşturulması ve bu çekiciliklerin herkes tarafından bilinmesini sağlamak amacıyla gerekli altyapı yatırımlarının yapılması, tanıtım ve reklam eksikliklerini giderici ilçenin yerel öğelerinin ön plana çıkartıldığı, koruma kullanma dengesinin de gözetildiği bir anlayışla altyapı sorunlarının giderilmesi için kamu temsilcileri ile yerel yatırımcıların bilinçlenmesine olan ihtiyaç saha gözlemlerinde görülmüştür.

Güçlü yönleri, zayıf yönleri, fırsatları ve tehditleri bağlamında yapılan SWOT analizi sonuçlarına göre Cide ilçesinde yüksek bir turizm potansiyeli olduğu, deniz yanında sahip olduğu coğrafi yapısı ve tarihi kale kalıntıları ile çeşitli turizm türlerinin bir arada yapılmasına olanaklı imkânlarla sahip olması ve biyolojik çeşitlilik ve endemik türlerin varlığı güçlü yönü, altyapı olanaklarının ve ulaşım problemlerinin varlığı ile turizm yatırımlarının düşük olması zayıf yönü, birçok farklı alanda turizm yatırımı imkânı sunmasının fırsat oluşturduğu; planlı bir turizm yatırımının olmaması tehdit olarak önem arz eden sonuçlarıdır. Ortaya çıkan bu sonuçlar Cide ilçesi için eylem planı oluşturulmasının önemini göstermektedir.

Cide’nin sahip olduğu turizm potansiyeline koşut sahip olduğu doğal ve doğal olmayan tüm değerlerin bu araştırmada yansıtması oldukça zor; buna rağmen. Çalışmanın kendi kısıtları içerisinde değerlendirmesi gerektiği (maddi olanaklar, zaman ve yer vb.) dikkate alındığında, çalışma bulguları ve sonuçları ile ilçenin sahip olduğu turizm türleri ile ilgili bir sınıflama yapılabilecek şekilde olanı olduğu gibi yansıtılmaya çalışıldığı görülecektir. Çalışma alanına ilgi duyan araştırmacıların bu çalışmayı dikkate alarak, Cide’de yapılabilecek turizm türleriyle ilgili sınıflama yapabilecek ve güçlü, zayıf yönleri ile fırsat ve tehditlerine ilişkin verilerden faydalanabilecektir.

Çalışma bulgularında görüldüğü gibi, Cide ilçesinde Doğa temelli turizm arz kaynaklarının var olduğu ortaya konulmuştur. Dolayısıyla girişimcilerin yatırım yapmasını teşvik edici düzenlemeler ile altyapı olanakları iyileştirilebilir. Turizmin on iki aya yayılmasını ve yapılacak yatırımların verimli olarak çalışmasını sağlayabilmek için yerel halkın karar alma süreçlerine katılması gerektiğine ihtiyaç olduğu belirlenmiştir.

Araştırmanın katılımcıları tarafından çoğunlukla ifade edilen en önemli çekicilik olarak görülen “Deniz” ifadesine ilişkin olarak mevcut plajlarda yapılan su analiz sonuçlarına göre deniz suyu değerlerinin derecelendirmesinde bazı yıllarda “A” değerine sahip oldukları görülse de bazı yıllarda ise analiz sonuçlarının “B” değerinde olduğu görülmektedir (URL-10). Belediyenin derin deniz deşarj arıtma ile arıtılarak atık suların denize ulaştırılması olumlu olsa da bazı yıllarda deniz kirliliğine ilişkin analizlerin “B” seviyesinde olması mavi bayrak alımında Türkiye Çevre Vakfı (TÜRÇEV) tarafından istenen kriterler içerisinde yeterli görülmemektedir. Bu nedenle ilçede plajlara yakın konumda bulunan dereler ıslah edilmeli, ilçeye ait atık sular biyolojik arıtma yolu ile kent kirliliği arıtıldıktan sonra atık suların denize ulaştırılması için tedbirler alınması gerekmektedir.

Bahsedilenlerden de görülebileceği gibi, turizmin gelişimi ve bununla ilgili faaliyetlerin planlanması ve yönetilmesi konusunda oldukça dağınık bir yapı ve yerleşik bir kurumsal çerçeve bulunmaktadır. Ayrıca, Strateji ile birlikte, turizm gelişiminin bir bileşeni olan mevzuatla tanımlanan turizmin mekânsal gelişimine ilişkin bölgesel ve yerel planlara dayanan, açıkça tanımlanmış bir turizm gelişimi planlama sistemi bulunmaktadır. Kurumları, planları, programları, projeleri ve Stratejiyi birbirine bağlayacak eylem planları ile faaliyetlerin tanımlanması gerekmektedir.

Cide’de dar bir çerçevede sadece deniz kıyısında şekillenen kırsal alanda yer alan alternatif turizm kaynaklarının amatör bir faaliyet çerçevesinde sınırlı olarak faydalanılan Cide ilçesi yıl boyu yapılabilecek birçok turizm aktivitesine sahip bir potansiyeli bulunmaktadır. Cide’nin turizm potansiyelinin faydaya dönüştürülmesi ve turizmin gelişmesi adına şu öneriler sıralanmaktadır:

- 1- Turizmin on iki aya yayılmasını ve yapılacak yatırımların verimli olarak çalışmasını sağlayabilmek için yerel halkın karar alma süreçlerine katılmalıdır.
- 2- Yöre halkının sıklıkla kullandığı yöresel yemekler yerine, turiste yönelik alışagelmış yemek işletmelerinin bulunduğu ilçede Cide’nin kendine has yemek kültürünü yansıtacak yemekleri sunacak işletmelerin açılması teşvik edilmelidir.

Mevcutta bulunan işletmelerde ise bu yemeklere menülerde yer verileceği gibi bu yemekler yiyecek içecek işletmelerinde yan ürün olarak (tadımlık) olarak sunularak talep oluşturulabilir.

3- Cide ilçesinde Doğa temelli alternatif kaynakların ve turizm potansiyeli olduğunu araştırma bulgularının yorumlanmasından ve saha gözlemlerinden ortaya konulmaktadır. Doğa temelli alternatif kaynaklara dair tesislerin kurulması ve işletilmesi önerilmektedir.

4- İlçede yeterli sayıda turizm yatırımı olmadığı, ilçede yatırımcıların genelde inşaat sektöründe faaliyet yürüttüğü görülmektedir. Turizm yatırımlarının artırılması önerilmektedir.

5- Turizm çeşitleri ürün olarak ortaya konulursa Cide’de iklimsel özellikler nedeniyle kısa bir sezona sahip turizm faaliyetleri daha geniş bir döneme yayılmış olacaktır.

6- Kasaba, Memiş ve Nasuh plajlarının haricinde yeni plajların kullanıma açılması ve yeniden düzenlenmesi önerilmektedir.

7- Turizm envanterinin çıkarılarak ürün olarak çeşitlendirmesine olanak tanıyan, sürdürülebilir yaklaşımı esas alan bir yaklaşımla tüm paydaşların katılımının sağlandığı bir planlama ile ürünler çeşitlendirilmelidir.

8- Turizm altyapısının geliştirilmesi amacıyla eğitim kurumlarından Kuzey Kalkınma Ajansı (KUZKA) ve Küçük ve Orta Ölçekli İşletmeleri Geliştirme ve Destekleme İdaresi (KOSGEB) gibi kuruluşlardan destek alınarak altyapı gelişimi sağlanarak paydaşlara eğitimler verilmelidir.

9- Mevcut kullanılan plajlarda en önemli kısıtlar arasında plajlarda duş alma ve soyunma kabini gibi eksiklikler giderilmelidir.

10- Loç vadisi ile çevresinde yer alan endemik bitki türleri ile ilçenin doğal hayvan varlığı ve flora çeşitliliğın tespit edilerek ilçenin tanıtımının yapılmasında

kullanılmalıdır.

11- Sarı Yazma ve Saltanat Kayığı anı eşyası olarak yeniden tasarımıyarak yerel ekonomik faydaya dönüştürülmelidir.

12- Cide, turizminin geliştirilmesini ve pazarlanmasını sağlamak, teşvik etmek, desteklemek için kamu-özel-yerel-sivil toplum kuruluşlarının işbirliğiyle ortak çalışmalar yapılmalıdır.

13- Sürdürülebilir bir turizm yaklaşımı benimsenerek turizm olayı, doğal ve kültürel varlıklara zarar vermeden, yöre ekonomisine ve toplumsal yaşantıya sürekli katkıda bulunacak şekilde planlanmalı ve yönetilmelidir.

14- Cide'nin turizm potansiyeli için öncelikle turizm envanteri hazırlanmalıdır. Aynı zamanda bilgili ve deneyimli katılımcılarla “Cide Turizm Çalıştay” yapılmalıdır.

15- Ulaşım olanakları kolaylaştırılmalı, altyapı ve çevre sorunları yerel yönetim ve özel sektörün katkılarıyla çözümlenmelidir.

16- Cide turizmine kaynak oluşturan doğal, kültürel, sosyal ve tarihi değerler, turizm tanıtımında bir marka haline getirilmeli ve ilçenin kendine özgü değerleri ile turizm imajı oluşturulmalıdır.

17- Mevcut kaynaklar göz önünde bulundurularak eko turizm yaklaşımına uygun birbirini tamamlayan turizm çeşitlerinin uygulanmasına imkân sağlanmalıdır.

18- Belirli yerel kaynakları harekete geçirerek ve dolayısıyla akıllı bölgesel kalkınmaya katkıda bulunarak (sağlık turizmi, yaşlılara yönelik turizm, kültürel ve eko-turizm, gastronomi, spor turizmi vb.) yüksek katma değerli ürün ve hizmetlerin geliştirilmesi gerekmektedir.

19- Yerel olarak mevcut kaynakların ürün olarak sunulması ve tanıtımından sorumlu bir organizasyona sahip olması gerekliliği görülmektedir. Bu nedenle yerel idari mekanizma içerisinde organizasyonel ve operasyonel bir birim oluşturulmalıdır.

20- Kısa vadede değ erlenebilecek ürünler ön plana çıkarılmalı ve turizm ürünlerine ilişkin pazarlama planında turistlerin ilgili turizm pazarındaki motivasyon ve deneyimlerindeki son eğilimleri önceleyen ürünler oluşturularak rekabet edebilecek, turistik tüketicilerin ziyaret etme isteği oluşturacak ve çeşitli deneyimler sunan kendine özgü özelliklerine uygun ürünler oluşturmak gerekmektedir.

21- Kamu finansmanının durumu ve sermaye yatırımları için rekabet gücünü geliştirme ihtiya ı ve konaklama endüstrisinin potansiyelinden yararlanma ihtiya ı göz önüne alındığında, turizmin geliştirilmesine yönelik daha verimli yatırımlara katkıda bulunacak, kurumsal altyapıyı tam olarak hazırlayacak ve uygulanması için maddi temel sağlayacak ilçeye özgü bir stratejik plan hazırlanmalıdır.

22- Kale kalıntıları ve ilçede bulunan diğer tarihi özellikleri bulunan yerler yasadış kazıların tehdiidi altındadır ve acilen kurtarma kazıları yapılması gerekmektedir.

23- Cide arkeoloji projesi kapsamında yapılan yüzey araştırmalarında tespiti yapılan Kalafat köyünde bulunan çadır mağarası, Gideros koyunda bulunan iki mağarada, Abdülkadir köyünde yer alan Ballicı mağarası, Öveçler köyünde bulunan U akdibi mağarası ve Okçular köyünde bulunan Okçular mağarası içerisinde, çevresinde yer alan Bizans/Hristiyan mabetleri; mağara duvarlarında yer alan ha  işareti, kayaya oyulmuş şapel kalıntıları, k rs  ve diğer öğeler turizme kazandırılmalıdır.

24- Kale kalıntıları yeniden restore edilerek turizme kazandırılacağı gibi ilçede bulunan kale kalıntıları içerisinde savunma duvarları ile günümüze kadar en iyi şekilde ulaşan kale olan Aydos kalesi ışıklandırma ve  evre düzenlemesiyle turizme kazandırılabilir.

25- Yabanıl hayat, bitki çeşitliliği ve jeomorfolojik özellikleriyle dikkat çeken Küre Dağları Milli Parkına girişi bulunan İlçe bu yönünü güçlendirmeli yürüyüş rotaları oluşturularak ve park girişine konumlandırılacak turizm danışma ofisi ile de yönlendirme yapılması halinde bölgenin çekiciliği yükselecektir.

KAYNAKLAR

- Akkuş, G., & Akkuş, Ç. (2019). Kastamonu ilçeleri temel turistik arz kaynakları envanteri: Tabiat turizmi alt türleri ve doğa sporları. *Uluslararası Türk Dünyası Turizm Araştırmaları Dergisi*, 4(2), 146-164.
- Akkuş, O., & Güneş, G. (2016). MERSİN-AYDINCIK İLÇESİ VE ÇEVRESİNİN KÜLTÜR TURİZMİ POTANSİYELİ AÇISINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ. *Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 16(2), 73-98.
- Arpacı, Ö., & Orta, C. (2013). Karaman İlinin Alternatif Turizm Potansiyeli Ve Turizm Açısından Kullanılabilirliği. *Journal Of Current Researches On Social Sciences*, 3(1), 12-24.
- Aslan, S., & Özdemir, Z. Kastamonu Cide1.
- Asmelash, A. G., & Kumar, S. (2019). Assessing Progress of Tourism Sustainability: Developing And Validating Sustainability Indicators. *Tourism Management*, 71, 67-83.
- Aydoğdu, A. (2005). *Otel işletmelerinde hizmet kalitesi ve müşteri doyumu ilişkisi* [Yüksek Lisans Tezi], Dokuz Eylül Üniversitesi.
- Aydoğdu, A. (2012). Kastamonu'nun Doğal Zenginliklerinin Turistik Ürün Bakış Açısı ile İrdelenmesi.
- Bahar, O., & Kozak, M. (2012). *Turizm ekonomisi*. Detay Yayıncılık.
- Başat, H. T., Sandıkçı, M., & Çelik, S. (2017). Gastronomik Kimlik Oluşturmada Yöresel Ürünlerin Rolü: Ürünlerin Satış ve Pazarlanmasına Yönelik Bir Örnek Olay İncelemesi. *Journal of Tourism and Gastronomy Studies*, 5(2), 64-76.
- Baytok, A., Pelit, E., & Soybalı, H. H. (2017). Alternatif Turizm mi Turizmde Çeşitlilik mi? Kavramsal Bir Değerlendirme. *Erzincan Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 1-14.
- Bozkurt, A. (2016). *Kültürel Turizm*. İstanbul: Kriter Yayınevi.
- Bramwell, B., & Lane, B. (1993). Sustainable Tourism: An Evolving Global Approach. *Journal of Sustainable Tourism*, 1(1), 1-5.
- Bramwell, H. (1983). Alternative Sentencing or Part-Time Imprisonment is Discriminatory. *Howard Lj*, 26, 1265.
- Bucak, T., & Aracı, Ü. E. (2013). Türkiye'de Gastronomi Turizmi Üzerine Genel Bir Değerlendirme. *Balıkesir University Journal of Social Sciences Institute*, 16(30).
- Butler, R. W. (1999). Sustainable Tourism: A State-of-the-Art Review. *Tourism Geographies*, 1(1), 7-25.
- Çam, O., & Çılgınoğlu, H. (2021). Tosya ilçesinin turizm potansiyeli. *Uluslararası Türk Dünyası Turizm Araştırmaları Dergisi*, 6(1), 156-175.

- Çam, O., & Çılgınoğlu, H. (2023). Kastamonu İli Cide İlçesinin Turizm Potansiyelinin Değerlendirilmesi. *Turizm Çalışmaları Dergisi*, 5(2), 13-26.
- Çeken, H., Dalgın, T., & Çakır, N. (2012). Bir Alternatif Turizm Türü Olarak Kırsal Turizmin Gelişimini Etkileyen Faktörler ve Kırsal Turizmin Etkileri. *International Journal of Social and Economic Sciences (Ijses)* E-Issn: 2667-4904, 2(2), 11-16.
- Çetin, M. (2016). Determination of Bioclimatic Comfort Areas in Landscape Planning: A Case Study of Cide Coastline. *Turkish Journal of Agriculture-Food Science and Technology*, 4(9), 800-804.
- Çırak, Mustafa Tolga, (2015). Antik Dönemde Orbital Selülit: Cide/Türbetepe Tümülsü'nden Bir Örnek, *Hitit Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, Yıl 8, Sayı 1, Haziran 2015, 143-152.
- Dağdeviren, A., Özdemir, H., & Göker, G. (2017). Ilgaz ilçesinin turizm potansiyeli. *Journal of Tourism & Gastronomy Studies*, 5(4), 504-533.
- Doğan, HZ (1989). Uyum biçimleri: Turizmin sosyokültürel etkileri. *Turizm Araştırmaları Yıllıkları*, 16 (2), 216-236.
- Dönmez D. (2016) Balancing Stability and Flexibility to Manage Uncertainty – A Study of Agile Software Development Teams, doi.org/10.3929/ethz-a-010675773
- Düring, B. S., & Glatz, C. (2011). Cide arkeoloji projesi: İlk sonuçlar: araştırma sonuçları toplantısı. *Araştırma Sonuçları Toplantıları*, 28, 237-250.
- Düring, B. S., Şerifoğlu, T. E., & Glatz, C. (2011). 2010 Cide arkeoloji projesi: ikinci sezon sonuçlar. *Araştırma Sonuçları Toplantıları*, 29, 237-250.
- Edington, W. R., & Smith, V. L. (Eds.). (1992). *Tourism Alternatives: Potentials and Problems in the Development of Tourism*. Philadelphia, Pa: University Of Pennsylvania Press.
- Erdoğan, İ. (2012). *Pozitivist metodoloji ve ötesi: Araştırma tasarımları, niteliksel ve istatistiksel yöntemler*. Erk.
- Erol, K. K. (2023). Kültür Turizmi Pazarlamasında Örnek İl İncelemesi: Şanlıurfa Örneği. *Motif Akademi Halkbilimi Dergisi*, 16(41), 331-346.
- Eröz. S. (2016). Genel Turizm. N. Hacıoğlu, M. Bozkurt ve B. Şahin (Ed.) içinde, *Turizm Çeşitleri* (s. 33-53). İstanbul: Paradigma Akademi.
- Finfgeld-Connett, D. (2010). Generalizability and transferability of meta-synthesis research findings. *Journal of advanced nursing*, 66(2), 246-254.
- Günel, V. (2005). Mardin İli'nde kültürel turizm potansiyeli. *Marmara Coğrafya Dergisi*, (11), 91-122.
- Güzel, Ö. (2010). Turistik Ürün Çeşitlendirmesi Kapsamında Yeni Bir Dinamik: İnanç Turizmi. *Süleyman Demirel Üniversitesi Vizyoner Dergisi*, 2(2), 87-100.
- Hacıoğlu, N., & Avcıkurt, C. (2008). *Turistik ürün çeşitlendirmesi*. Nobel Yayın Dağıtım.
- Hacıoğlu, N., Bozkurt, M., & Şahin, B. (2017). *Genel Turizm*. Paradigma Akademi Yayınları, İstanbul.

- Hakan K. (Doğa Fotoğrafçısı), Cide Belediyesi Basın Birimi Sorumlusu.
- Holden, A., & Sparrowhawk, J. (2002). Understanding the Motivations of Ecotourists: The Case of Trekkers in Annapurna, Nepal. *International Journal of Tourism Research*, 4(6), 435-446.
- Horner, S., & Swarbrooke, J. (2004). *International Cases in Tourism Management*. Routledge.
- Houghton, C., Casey, D., Shaw, D., & Murphy, K. (2013). Rigour in qualitative case-study research. *Nurse researcher*, 20(4).
- Hunter, C., & Green, H. (1995). *Tourism and the Environment: A Sustainable Relationship?*, London: Routledge.
- İbret, Ü., Aydınöz, D., & Uğurlu, M. (2015). Kastamonu şehrinde kültür ve inanç turizmi. *Marmara Coğrafya Dergisi*, (32), 239-269.
- İçöz, O. (1996). *Turizm İşletmelerinde Pazarlama: İlkeler ve Uygulamalar* (1. Basım) Ankara: Anatolia Yayıncılık.
- İlhan, A., Çelik, M. A., Gülersoy, A. E., & Gümüş, N. (2017). Cehennem Deresi Kanyonu'nun (Ardanuç, Artvin) Ekoturizm Potansiyeli Açısından Değerlendirilmesi ve Planlama Önerileri.
- Karasar, N. (2014). *Bilimsel araştırma yöntemleri: kavramlar, teknikler ve ilkeler* (27. Baskı). Ankara: Nobel Yayınevi, 109-111.
- Karski, A. (1990). Urban Tourism: A Key to Urban Regeneration. *The Planner*, 76(13), 15-17.
- Kaya, B. (1992). Ulusal Tanıtımın Çeşitli Boyutları ve İlgili Kurullar Arasındaki İş Birliği Olanakları, *İT Şurası-Tebliğler* (Düz.) içinde (s. 171-172). Ankara: Rekmay Yayınları.
- Kılıç, B., & Kurnaz, A. (2010). Alternatif Turizm ve Ürün Çeşitliliği Oluşturmada Ekolojik Çiftlikler: Pastoral Vadi Örneği. *İşletme Araştırmaları Dergisi*, 2(4), 39-56.
- Kozak, M., Kozak, N. (2001). Genel Turizm: İlkeler – Kavramlar. Ankara: Detay Yayıncılık, 155–158.
- Kozan, Y., Kozan, G. Y., Özdemir, S., Özdemir, S. S., & Günlü, E. (2014). Turizm Yazınında “Deniz Turizmi” nin Olgusal Gelişimi. *Dokuz Eylül Üniversitesi Denizcilik Fakültesi Dergisi*, 6(2), 115-129.
- Krajnović, A., Čičin-Šain, D., & Predovan, M. (2011). Strategic Management in Rural Tourism Development- Problems and Guidelines. *Oeconomica Jadertina*, 1(1), 30-45.
- Küçük, M. A. (2013). İnanç Turizminde Tercan. *Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Turizm Fakültesi Dergisi*, (1), 80-100.
- Mutlu, Ç. (2022). Gizli Potansiyel Destinasyon Olarak Cide İlçesinin Turistik Değerler Açısından İncelenmesi. *Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Turizm Fakültesi Dergisi*, 25(2), 194-213.
- Oktay, K., İşlek, E., & Yaşar, U. (2016). Kastamonu’da doğa turizmi potansiyelinin değerlendirilmesi. *Türk Bilimsel Derlemeler Dergisi*, (2), 47-54.

- Olalı, H., & Timur, A. (1988). *Turizm Ekonomisi*. Ofis Ticaret.
- Orman ve Su İşleri Bakanlığı. (2014). *Sürdürülebilir Avcılık Temel Eğitim Kitabı*. Ankara: Orman ve Su İşleri Bakanlığı.
- Öztürk, M. E. (1992). *21. Yüzyıla Doğru Türkiye'nin Tanıtımı*. Turizm Yıllığı, Ankara.
- Öztürk, S. (2009). Kastamonu–Bartın Küre Dağları Milli Parkı'nın Rekreatif Kaynak Değerlerinin İrdelenmesi. *Turkish Journal of Forestry*, 6(2), 138-148.
- Pender, L., & Sharpley, R. (Eds.). (2004). *The Management Of Tourism*. London: Sage
- Poria, Y., Butler, R., & Airey, D. (2003). The Core of Heritage Tourism. *Annals Of Tourism Research*, 30(1), 238-254.
- Ryan, C., & Cave, J. (2005). Structuring Destination Image: A Qualitative Approach. *Journal of Travel Research*, 44(2), 143-150.
- Sandıkçı, M., Çelik, S., & Başat, H. T. (2016). *Afyonkarahisar İnanç Turizmi*. Merdiven Yayın, Ankara.
- SARGIN, S. (2006). Yalvaç'ta inanç turizmi. *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 16(2), 1-18.
- Soysaldı, A., & Şavkar, Ö. G. F. Kastamonu Yazma Ustası Celal Yağcıoğlu Özet.
- Swarbrooke, J. (1999). *Sustainable Tourism Management*. Cabi.
- Şerefioğlu, C. (2009). Kalkınmada Kırsal Turizmin Rolü-2007-2013 Yılları Arasında Ülkemizde Uygulanacak Olan İpard Kırsal Kalkınma Programındaki Yeri, Önemi ve Beklenen Gelişmeler.
- Şerifioğlu, T. E., Düring, B. S., & Glatz, C. (2012). Cide Arkeoloji Projesi 2011: Üçüncü ve Son Sezon Sonuçları. *Araştırma Sonuçları Toplantıları*, 30(2), 157-168.
- Tuğ, R., & Avcı, M. (2006). Cide Çevresinin İklimi ve Çevresel Etkileri.
- Uluslan, Y., & Batman, O. (2010). Alternatif Turizm Çeşitlerinin Konya Turizmine Etkisi Üzerine Bir Araştırma. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (23), 243-260.
- Unwto. (2004). Indicators of Sustainable Development For Tourism Destinations: A Guidebook. Madrid: Wto.
- Unwto. (2011). Green Economy Report – Tourism Chapter. Retrieved From <http://www.unep.org/greeneconomy/portals/88/>
- URL 1, <https://www.ab.gov.tr/46250.html> (Erişim Tarihi: 09 Eylül 2023).
- URL 2, <https://www.google.com/search?q=Cide+Haritası> (Erişim Tarihi: 05 Mart 2023).
- URL 3, <https://www.cide.bel.tr/icerik/cide> (Erişim Tarihi: 05 Mart 2023).
- URL 4, <http://www.cide.gov.tr/cide-tarihcesi> (Erişim Tarihi: 06 Haziran 2023).
- URL 5, <https://www.cide.bel.tr/icerik/konaklama-tesisleri> (Erişim Tarihi: 04 Haziran 2023).
- URL 6, <https://www.cide.bel.tr/icerik/cide> (Erişim Tarihi: 05 Mart 2023).

URL 7, <https://www.ktb.gov.tr/tr-96268/turizm.html> (Erişim Tarihi: 10 Temmuz 2023).

Vatansever, M., Batman, O., & Altaş, A. Sürdürülebilir Turizm Açısından Kızılırmak Deltası Kuş Cennetinin Yerel Paydaşlar Tarafından Değerlendirilmesine Yönelik Bir Araştırma. *Yönetim Ekonomi Edebiyat İşlami ve Politik Bilimler Dergisi*, 2(2), 194-217.

Wheeller, B. (1993). Sustaining The Ego. *Journal of Sustainable Tourism*, 1(2), 121-129.

WTO, (1985). *Dünya Turizm Örgütü. Yıllığı Turizm İştatistikleri*. Madrid 1985.

Wu, T. C. Wall, G., & Tsou, L. Y. (2017). Serious Tourists: A Proposition For Sustainable İndigenous Tourism. *Current Issues in Tourism*, 20(13), 1355-1374.

Xu, H., Ding, P., & Packer, J. (2008). Tourism Research in China: Understanding The Unique Cultural Contexts And Complexities. *Current Issues in Tourism*, 11(6), 473-491.

Yang, J., Ryan, C., & Zhang, L. (2013). Social Conflict in Communities Impacted By Tourism. *Tourism Management*, 35, 82-93.

Yıldırım, A., & Şimşek, H. (2008). *Nitel Araştırma Yöntemleri* (7. Baskı). Ankara: Seçkin Yayıncılık, (s 113).

Yıldırım, A., & Şimşek, H. (2011). *Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayınları.

Zengin, B., Koç, D. E., & Ulama, Ş. (2019). Kastamonu İlinin Doğa Turizmi Potansiyelinin Alternatif Turizm Kapsamında Değerlendirilmesi. *Safran Kültür ve Turizm Araştırmaları Dergisi*, 2(2), 251-274.

Zeyrek, A. G. (2013). Cide İlçe Analizi. *Kuzey Anadolu Kalkınma Ajansı Raporu*.

Zorlu, Ö. (2018). Termal Turizm ve İşletmeciliği. Çelik S. ve Yalçın B. (Ed.) içinde, *Sağlık Turizmi* (s. 7 -12) Ankara: Detay Yayıncılık.

EKLER

T.C.
KASTAMONU ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ
Sosyal ve Beşeri Bilimler Bilimsel Araştırmalar ve
Yayın Etiği Kurulu

TOPLANTI SAYISI
3

KARAR SAYISI
8

TOPLANTI TARİHİ
6.03.2024

DAĞITIM YERLERİNE

Turizm Fakültesi'nde Öğretim Üyesi olarak görev yapan Doç. Dr. Aydoğan AYDOĞDU'nun yardımcı araştırmacı, Serhat ÇALIMLI'nın sorumlu araştırmacı olarak yapmayı planladıkları "Kastamonu Cide İlçesinin Turizm Potansiyelinin İncelenmesi" isimli çalışma; Kurulumuzca uygun bulunmuştur.

Bu bilgiler ışığında; onam formlarının gönüllülere imzalatılarak gerekli bilgilendirmelerin yapılması, veri toplama araçlarının (anket, ölçek, mülakat,...) uygulama izninin gerekli kurumlardan alınması, çalışmada kullanılacak olan veri toplama araçlarını geliştiren kişilerden müsaadelerinin alınmış olması, çalışmada ses/görüntü kaydı alınacaksa katılımcılardan gerekli izinlerin alınması, veri toplamaya etik kurul kararından sonra başlanması ve etik davranış ilkelerine uyulması şartıyla söz konusu araştırmanın yapılması Etik Kurulumuzca uygun görülmüş ve onaylanmasına toplantıya katılan üyelerin oybirliği ile karar verilmiştir.

Prof. Dr. Muharrem ÇETİN
Kurul Başkanı

Prof. Dr. Yavuz UNAT
Başkan Yardımcısı

Prof. Dr. Kutay OKTAY
Kurul Üyesi

Prof. Dr. Eyüp AKMAN
Kurul Üyesi

Prof. Dr. Burhan BALTACI
Kurul Üyesi

Prof. Dr. Serkan DİLEK
Kurul Üyesi

Prof. Dr. Tolga ULUSOY
Kurul Üyesi

DAĞITIM LİSTESİ

Sosyal ve Beşeri Bilimler Bilimsel Araştırmalar ve Yayın Etiği Kuruluna
Sayın Doç. Dr. Aydoğan AYDOĞDU

Belge Doğrulama Kodu: U9UTD66F

Bu belge, güvenli elektronik imza ile onaylanmıştır.

Belge Tarih Adresi: www.kastamonu.edu.tr/belgedogrulama

Adres: Kastamonu Üniversitesi Rektörlüğü, Konyaaltı Kampüsü, Merkez/Kastamonu

Bilgi için:

Sizler Durur
Raporla

Tel: 0366 280 1134

Fax: 0366 280 1134

E-posta Adresi: www.kastamonu.edu.tr

Tel: 0366 280 1134

(0366) 2801000 - 1144

Kayıt Adresi: kastamonu@kastamonu.edu.tr

EK B

Yayınları

Çalımlı, S. (2019, Haziran). Kırsal Turizme: Sürdürülebilir Bir Alternatif Olarak Cide. III. Uluslararası Kırsal Turizm Kongresi 'nde sunulmuş bildiri, Muğla.

Aydoğdu, A., Çalımlı, S. & Petek, A. B. (2019, Nisan). Spor Karşılaşmalarının Spor Turizmi Kapsamında Kent Ekonomilerine Etkileri: Kastamonu Örneği. II. Uluslararası Rekreasyon ve Spor Yönetimi Kongresi 'nde sunulmuş bildiri, Muğla.

Aydoğdu, A. & Çalımlı, S. (2017, Ekim). Tanıtım Faaliyetlerinin Turizm Talebine Etkisi: Cide Örneği. Uluslararası Turizm ve Kültürel Miras Kongresi 'nde sunulmuş bildiri, Muğla.

Aydoğdu, A. & Çalımlı, S. (2018, Mayıs). Kırsal Turizm Potansiyelinin Yerel Paydaşların Bakış Açısıyla İncelenmesi: Cide Örneği. 7. Ulusal Kırsal Turizm Kongresi 'nde sunulmuş bildiri, Muğla.

Çalımlı, S., Koçoğlu, C. & Aydoğdu, A. (2018, Ekim). Turizmin Yerel Halk Tarafından Algılama Düzeylerine İlişkin Bir Araştırma: Cide Örneği. 19. Ulusal Turizm Kongresi 'nde sunulmuş bildiri, Afyonkarahisar.